

T.C. BAŞBAKANLIK

AİLE VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÜNİVERSİTE
SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
EVLİLİĞİN KURULUŞUNA İLİŞKİN
GÖRÜŞ VE DÜŞÜNCELERİ

Dr. Nesrin TÜR KARSLAN
Semra YURTKURAN DEMİRKAN

BİLİM SERİSİ

**T.C.
BAŞBAKANLIK
AİLE VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**ÜNİVERSİTE
SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
EVLİLİĞİN KURULUŞUNA İLİŞKİN
GÖRÜŞ VE DÜŞÜNCELERİ**

**Dr. Nesrin TÜR KARSLAN
Semra YURTKURAN DEMİR KAN**

ANKARA 2007

T.C. BAŞBAKANLIK
AİLE VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
YAYINLARI

Genel Yayın No : 132

Seri : Bilim Serisi

ISBN : 978-975-19-4142-8

Yayına Hazırlayan : Fethullah HAKSÖYLER

Dizgi - Baskı : Afőarođlu Matbaası
425 22 44 • Ankara
afsaroglumatbaasi@gmail.com

SUNUŞ

Günümüzde özellikle Batı toplumlarında görülen, evlilik ve doğum oranlarının giderek düşmesi, birlikte yaşama oranının ve boşanmaların artması, tek ebeveynli ailelerin çoğalması, nüfusunun giderek yaşlanması gibi sorunlar, söz konusu toplumları; aile kurumunun yeri, önemi ve ağırlığı konusunu yeniden ele almaya yöneltmiş ve aile kurumunu sosyal politikaların odağına yerleştirmiştir.

Toplumun temeli olan aile, aynı zamanda bu yapıyı geleceğe taşıyan en önemli değerler sistemidir. Tarih boyunca hemen her toplumda temel kurum sayılan aile, temelini ve sürekliliğini evlilik ile korumaktadır. Bireyin içinde yer aldığı aile ve ailenin değerleri, onun gelecekte kuracağı birlikteliğin de temel belirleyicileri olmaktadır.

Aile kurumunda edinilen değerlerin yanı sıra eğitim düzeyi de gençlerin ileride kuracakları aile yapısını biçimlendiren en önemli etkenlerden biridir.

Bu temel belirleyicilerin, ailenin ve evliliğin kuruluşundaki etkisini ortaya koyabilmek yanında, aile değerlerinin gelecekte alabileceği şekli kestirebilmek bakımından da sosyal araştırmaların önemi büyüktür.

Dünyada yaşanan hızlı değişim, kaçınılmaz olarak ülkemizde de toplumun temeli olan aileyi derinden etkilemektedir. Bu etkilenme ve değişimin yarattığı farklılaşma, özellikle genç nüfusta kendini daha çok hissettirmektedir. Ebeveynlerin benimsediği değer ve normlar, uygun gördükleri davranış ve tutumlar ile her zaman değişme potansiyelini yoğun bir şekilde üzerinde taşıyan gençlerin benimsedikleri değerler arasında farklılıkların bulunması doğal olmakla birlikte, bu farklılıkların çatışma boyutuna ulaştırılmamasında, aileye önemli görevli düşmektedir.

Bu araştırmada, bireyin içinde yer aldığı ailenin, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri saptanmaktadır. Bu tespitler toplumu şekillendirecek ve geleceğe taşıyacak olan gençlerin kendi kuracakları aile ve evlilik konu-

sundaki görüş ve düşüncelerinin ortaya konulması açısından önem arz etmektedir.

Toplumun en dinamik kesimini oluşturan üniversite gençliğinin, toplumsal gelişme ve kalkınmadaki rolü göz önüne alındığında, gelecekteki aile ve toplum yapısı hakkında önemli ipuçlarını içeren "Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğin Kuruluşuna İlişkin Görüş ve Düşünceleri" konulu bu araştırmanın bulgularının, konu ile ilgili çalışan ve politika üretenler de dâhil olmak üzere toplumsal yapıya ilişkin verilere ihtiyaç duyan tüm kesimlere faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

ÖNSÖZ

Aile, topluma hazırlanma sürecinin ilk ve etkili biçimde oluştuğu, eşler ve ana-babalarla çocuklar arasında belli bir ölçüde içten, sıcak, güven verici ilişkilerin kurulduğu, yine içinde bulunulan toplumsal düzene göre ekonomik etkinliklerin az ya da çok bir ölçüde yer aldığı bir toplumsal kurumdur. Her kurum gibi aile de belli bir toplumsal düzen bütünüünün bir parçasıdır ve çağlar boyunca değişime uğramış bir kurumdur.

Aile kurumunun sürekliliği evlilik bağı ile sağlanır. Türün devamını sağlayan biyolojik etkenler insanlar ve hayvanlar için oldukça benzer olmasına karşılık, insanın toplumsal bir varlık olmasından dolayı aile biçimleri ve buna bağlı olarak evlenme türleri, aile üyelerinin görevleri, akrabalık kuralları, bir kültürden diğerine, hatta aynı toplumun çeşitli tabakaları arasında bile büyük farklılıklar gösterebilmektedir.

İki cinsin oluşturduğu evlilik, rastlantısal bir olay değil, birbirlerini görme, tanışma ve tanımadan başlayarak, flört, söz kesme, nişan, nikâh ve düğün gibi aşamaları olan bir toplumsal süreç olarak algılanmaktadır. Bu süreç, karşıt cinsten iki kişinin evlenmeden önce birbirlerini iyice tanımalarına imkân veren ve evlilik kararının isabetli olma olasılığını artıran bir düzenlemedir.

Evlilik, bireylerin büyük bir çoğunluğu tarafından ulaşılmak istenen bir amaç olarak algılanmaktadır. Son yıllarda daha çok Batı toplumlarında yaygınlaşma eğilimi gösteren nikâhsız birliktelik yaşantılarına rağmen, evlilik tüm dünya toplumlarında önemini korumakta ve desteklenmektedir. Evlilik, toplumlara üretkenlik ve süreklilik sağladığı için toplumların çoğu evlilik dışı cinsel ilişkileri ve özellikle doğacak çocuk açısından ortaya çıkacak sorumlulukları belirli kurallara bağlamaktadır.

Günümüzde tüm dünyada yaşanmakta olan hızlı değişim ülkemizde de etkilerini hissettirmektedir. Bilimsel ve teknolojik düzeyde meydana gelen değişimler toplumları, dolayısıyla aileleri ve bireyleri de etkilemektedir. Yaşanan bu değişimler ailenin bireyler tarafından içinde bulunduk-

ları sosyo-kültürel ve ekonomik şartlara göre farklı biçimlerde yaşanmakta, algılanmakta ve diğer üyelere de etkide bulunabilmektedirler.

Küreselleşme süreci tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de etkilerini göstermekte ve bu süreç, etkilerini özellikle genç kesimde daha çok hissettirmektedir. Bu kesim içerisinde üniversite gençliğinin, aldığı eğitimden de kaynaklanan bir farklılığı söz konusudur. Üniversite eğitimi, gençleri bilgi ile donatarak alanında meslek sahibi olmaya hazırlarken aynı zamanda toplumun diğer genç nüfusuna göre farklı bir entelektüel bakış açısı da kazandırmaktadır. Bu kesim, toplumun geleceğine şekil vermede etkili olacak çeşitli idari görevler üstlenerek toplumu etkileyecektir. Aynı zamanda bu gençler (normal koşullarda) evlenerek bir aile kuracaklardır. Kurulan aile, gencin içinde doğduğu aileden bazı özellikleriyle farklı olmakla birlikte aynı kültür kalıbı içinde yetişmesinden dolayı benzerlikler de taşıyabilir. Bu araştırmanın önemi de bu benzerlik ya da farklılıkların neler olduğunun ortaya konması açısından önemli bir veri oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Böylece toplumsal yapımızın hangi yönde değişmekte olduğu da tesbit edilebilecektir.

Doç. Dr. Ayşen GÜRCAN
Genel Müdür V.

TEŞEKKÜR

Araştırmanın değişik aşamalarında birçok kişi ve kurumun olumlu katkıları olmuştur. Başta, proje ekibinde bulunan ve veri toplama aşamasına kadar büyük bir heyecanla ve şevkle çalıştığımız eski mesai arkadaşımız Ferruh SOLAK'a katkılarından dolayı müteşekkirimiz. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Yusuf Ziya ÖZCAN da örmeklemin tespiti konusunda bilgisini esirgmeden bize zaman ayırmıştır. Ayrıca Gazi Üniversitesi Felsefe bölümü başkanı Prof.Dr. Süleyman Hayri BOLAY, Yrd. Doç.Dr.Ayşe CANATAN ve Nurten GÖKALP pilot çalışmanın gerçekleşmesinde gerekli desteklerini esirgememişlerdir. Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim üyesi Esra BURCU gençlik konusunda ilgili literatür desteğini vermiştir. Diğer aşamalarda Yaşar DEMİRKAN, Feza BÜYÜKŞAHİN ve diğer arkadaşların da özverili katkıları olmuştur. Uygulamanın yapıldığı üniversitelerin başta Rektörleri ve ilgili Dekanları olmak üzere emeği geçenlere ve katkı verenlere teşekkür ediyoruz.

Dr. Nesrin TÜR KARSLAN
Semra YURTKURAN DEMİRKAN

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	3
ÖNSÖZ	5
TEŞEKKÜR	7
TABLO LİSTESİ	13
GİRİŞ	21
I. BÖLÜM	23
KONU AMAÇ YÖNTEM VE TEKNİKLER	23
I.1. Araştırmanın Konusu	23
I.2. Araştırmanın Amacı	24
I.3. Önem ve Gereklçeler	25
I.4. Veri Toplama Teknikleri	25
I.4.1. Evren	26
I.4.2. Örneklem	26
II. BÖLÜM	27
AİLE EVLİLİK VE GENÇLİK	27
II.1. Evlilik ve Aile	27
II.2. Evlilik Araştırmaları	29
II.3. Evlilik ve Gençlik	37
II.4. Kavramsal Olarak Gençlik ve Gençlik Tanımları	38
II.5. Gençlik Çalışmalarında Tarihsel Gelişim	40
II.6. Gençlik Konusundaki Yaklaşımlar ve Döneme İlişkin Kuramlar	42
II.6.1. <i>Biyolojik Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri</i>	42
II.6.2. <i>Kültürler Arası Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri</i>	42
II.6.3. <i>Tarihsel Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri</i>	42
II.6.4. <i>Psikolojik Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri</i>	43
II.6.5. <i>Sosyolojik Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri</i>	43

II.7. Gençlik Sorunları	43
II.7.1. Geleneksel Gençlik Sorunları	43
II.7.2. Güncel Sorunlar	44
II.8. Ülkemizdeki Genç Nüfusun Demografik ve Toplumsal Özellikleri	45
II.9. Ülkemizde Yüksek Öğrenim Gençliğine İlişkin Demografik Bilgiler	48
II.10. Ülkemizde Gençlik Çalışmaları /Yüksek Öğretim Gençliği ve Bazı Araştırmalar	49

III. BÖLÜM .....

ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ .....

III.1. Öğrencilerin Okudukları Üniversitelerin Yapısına İlişkin Bilgiler	53
III.2. Öğrencilerin Demografik Bilgileri	54
III.2.1. Cinsiyet	54
III.2.2. Medeni Durum	55
III.2.3. Yaş	55
III.2.4. Eğitim Durumu	56
III.2.5. Memleket / İkamet Edilen Yer	57
III.2.6. En Uzun Yaşanılan Yer	59
III.2.7. Üniversiteye Devam Ederken Kalınan Yer	59
III.3. Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına İlişkin Bilgiler	60
III.3.1. Annenin Eğitimi	60
III.3.2. Babanın Eğitimi	61
III.3.3. Annenin Mesleği	62
III.3.4. Babanın Mesleği	63
III.3.5. Annenin Çalışma Durumu	64
III.3.6. Babanın Çalışma Durumu	64
III.3.7. Aylık Gelir	65
III.3.8. Gençlerin Öğrenim Strasında Çalışma Durumu	66
III.4. Öğrencilerin Aile Yapılarına İlişkin Bulgular	66
III.4.1. Ebeveynlerin Evlilik Sayısı	66
III.4.2. Ebeveynlerin Birarada Yaşama Durumu	67
III.4.3. Öğrencilerin Kardeş Sayısı	68
III.4.4. Aile Şekli	68
III.5. Öğrencilerin Evliliğin Kuruluşuna İlişkin Özellikler Hakkındaki Tutum Ve Düşünceleri	69
III.5.1. Kadın ve Erkek İçin En Uygun Evlilik Yaşına İlişkin Bulgular	69
III.5.2. Eş Seçimi Şekli / Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme	74
III.5.3. Evlenme Töreni Tercihi	78
III.5.4. Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı	80

III.5.5. Çocuğun Cinsiyetine İlişkin Görüş	82
III.5.6. Evlenilecek Eşin Yaşı	84
III.5.7. Evlenilecek Eşin Eğitimi	85
III.5.8. Evlenilecek Eşin Maddi Durumu	86
III.5.9. Evlenilecek Eşte Aranacak Özellikler	87
III.5.10. Evlenilecek Eşin Dini	88
III.5.11. Evlenilecek Eşin Mezhebi	90
III.5.12. Evlenilecek Eşin Etnik Kökeni	91
III.5.13. Akraba Evliliği	94
III.5.14. Evlenmeden Birlikte Yaşama	95
III.5.15. Cinsiyete Göre Evlenebilme Koşulları	97
III.5.16. Flört Etmiş Biriyle Evlenme	98
III.5.17. Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenme	101
III.5.18. Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama	104
III.5.19. Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma (Patrilocal Evlilik)	107
III.5.20. Ekonomik Kriz	109
III.5.21. Evliliğin Önemi	110
III.5.22. Evlilik Korkusu	112
III.5.23. Boşanma	113
III.5.24. Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme	117
III.5.25. Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma	118
III.5.26. Gençlerin Evlendiklerinde Kendi Ailelerinden Farklı Olmasını İstedikleri Konular	119
III.5.27. Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenmelerini Onaylama	120

IV. BÖLÜM .....

123

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME .....

123

KAYNAKÇA .....

129

EKLER .....

133

TABLO LİSTESİ

Tablo 1:	Yıllara Göre 15-24 Yaş Grubu Nüfus ve Gelişimi	46
Tablo 2:	15-24 Yaş Grubu Batı Ülkeleri Nüfus Oranı (%)	46
Tablo 3:	Diplomalı Gençlerin Oranları	47
Tablo 4:	1998-1999 Eğitim Öğretim Yılındaki Öğrenci Sayıları	48
Tablo 5:	Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Okudukları Üniversitenin Mülkiyet Durumu	53
Tablo 6:	Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Okudukları Üniversitenin Eğitim Dili	53
Tablo 7:	Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Okudukları Üniversitenin Bulunduğu Yer	54
Tablo 8:	Öğrencinin Cinsiyetine Göre Üniversitede Okuduğu Bölüm	54
Tablo 9:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı	55
Tablo 10:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Medeni Durumu	55
Tablo 11:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Yaşı	56
Tablo 12:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Bitirdiği Lisenin Türü	56
Tablo 13:	Üniversitenin Mülkiyetine Göre Bitirilen Lisenin Türü	57
Tablo 14:	Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Mezun Olunan Lisenin Türü	57
Tablo 15:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Bölge Olarak Memleketleri	58
Tablo 16:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Ailelerinin Bölge Olarak İkamet Yerleri	58
Tablo 17:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Üniversite Öncesi En Uzun Yaşadıkları Yerleşim Birimi	59
Tablo 18:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Üniversiteye Devam Ederken Kaldıkları Yer	60
Tablo 19:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Eğitim Durumu	60
Tablo 20:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Annenin Eğitimi	61
Tablo 21:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Eğitim Durumu	61
Tablo 22:	Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Babanın Eğitimi	62
Tablo 23:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Mesleki Dağılımı	62
Tablo 24:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Mesleki Dağılımı	63
Tablo 25:	Üniversitenin Mülkiyetine Göre Babanın Mesleği	64
Tablo 26:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Çalışma Durumu	64
Tablo 27:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Çalışma Durumu	65
Tablo 28:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirleri	65
Tablo 29:	Öğrencilerin Eğitimleri Sırasında Çalışma Durumları	66
Tablo 30:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Evlilik Sayısı	66
Tablo 31:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Evlilik Sayısı	67

Tablo 32:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Ebeveynlerinin Birarada Yaşama Durumu	67
Tablo 33:	Öğrencilerin Cinsiyete Göre Kardeş Sayısı.	68
Tablo 34:	Öğrencilerin Aile Şekli	68
Tablo 35:	Cinsiyete Göre Kadın İçin En Uygun Evlilik Yaşı	69
Tablo 36:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı	70
Tablo 37:	Bölge/Memlekete Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı	70
Tablo 38:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı.	71
Tablo 39:	Cinsiyete Göre Erkek İçin En Uygun Evlilik Yaşı	71
Tablo 40:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı.	72
Tablo 41:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı.	72
Tablo 42:	Bölge/Memlekete Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı.	73
Tablo 43:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı.	74
Tablo 44:	Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşe Karar Verme	74
Tablo 45:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eş Seçim Şekli.	75
Tablo 46:	Bölge/Memlekete Göre Eş Seçim Şekli	76
Tablo 47:	Cinsiyete Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme	76
Tablo 48:	Bölge/Memlekete Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme	77
Tablo 49:	Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme.	77
Tablo 50:	Cinsiyete Göre Evlilik Töreni Tercihi	78
Tablo 51:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlilik Töreni Türü	79
Tablo 52:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlilik Töreni Şekli.	79
Tablo 53:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlilik Töreni Tercihi.	80
Tablo 54:	Cinsiyete Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı	81
Tablo 55:	Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı	81
Tablo 56:	Cinsiyet ve Üniversitede Okunulan Bölüme Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı	82
Tablo 57:	Cinsiyete Göre Tek Çocuk Olması Durumunda Çocuğun Cinsiyetinin Tercihi	82
Tablo 58:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Çocuğun Cinsiyeti	83
Tablo 59:	Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Çocuğun Cinsiyeti.	83
Tablo 60:	Cinsiyet ve Üniversitede Okunulan Bölüme Göre Çocuğun Cinsiyeti	84
Tablo 61:	Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşin Yaşı	85

Tablo 62:	Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşin Eğitimi	86
Tablo 63:	Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşin Maddi Durumu	87
Tablo 64:	Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşte Aranacak Özellikler.	88
Tablo 65:	Cinsiyete Göre Eşin Aynı Dinden Olması	89
Tablo 66:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşin Dini	89
Tablo 67:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Eşin Dini	90
Tablo 68:	Cinsiyete Göre Eşin Aynı Mezhepten Olması.	90
Tablo 69:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşin Mezhebi.	91
Tablo 70:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Eşin Mezhebi	91
Tablo 71:	Cinsiyete Göre Eşin Aynı Etnik Kökenden Olması.	92
Tablo 72:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşin Etnik Kökeni	92
Tablo 73:	Bölge/Memlekete Göre Eşin Etnik Kökeni.	93
Tablo 74:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Eşin Etnik Kökeni	93
Tablo 75:	Cinsiyete Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma	94
Tablo 76:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma	94
Tablo 77:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma	95
Tablo 78:	Cinsiyete Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama	96
Tablo 79:	Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama	96
Tablo 80:	Bölge/Memlekete Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama	97
Tablo 81:	Cinsiyete Göre Evlenebilme Koşulları	98
Tablo 82:	Cinsiyete Göre Flört Etmiş Biriyle Evlenme	98
Tablo 83:	Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenme	99
Tablo 84:	Bölge/Memlekete Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenme.	100
Tablo 85:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenme.	101
Tablo 86:	Cinsiyete Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenme	101
Tablo 87:	Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Biriyle Evlenme	102
Tablo 88:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Biriyle Evlenme	103

Tablo 89:	Gelire Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkide Bulunmuş Birisiyle Evlenme	103
Tablo 90:	Cinsiyete Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama . . .	104
Tablo 91:	Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama	104
Tablo 92:	Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama	105
Tablo 93:	Cinsiyet ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama	106
Tablo 94:	Bölge/Memlekete Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama.	107
Tablo 95:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama	107
Tablo 96:	Cinsiyete Göre Ayrı Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma	107
Tablo 97:	Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma	108
Tablo 98:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma Düşüncesini Onaylama	108
Tablo 99:	Cinsiyete Göre Ekonomik Krizin Aile Kurma Fikrini Etkilemesi	109
Tablo 100:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Ekonomik Krizin Aile Kurma Fikrini Etkilemesi.	110
Tablo 101:	Cinsiyete Göre Evliliğin Önemi	110
Tablo 102:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evliliğin Önemi	111
Tablo 103:	Cinsiyete Göre Evliliğin Neden Önemli Olduğu.	111
Tablo 104:	Cinsiyete Göre Evlilik Korkusu.	112
Tablo 105:	Babanın Eğitim Düzeyine Göre Evlilikten Korkma	112
Tablo 106:	Cinsiyete Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması	113
Tablo 107:	Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması	113
Tablo 108:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması	114
Tablo 109:	Gelire Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanma Düşüncesine Katılma	115
Tablo 110:	Cinsiyete Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması.	115
Tablo 111:	Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması	116
Tablo 112:	Cinsiyet ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması.	117
Tablo 113:	Cinsiyete Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme.	117

Tablo 114:	Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyet Türüne Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme	117
Tablo 115:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme	118
Tablo 116:	Cinsiyete Göre Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma	118
Tablo 117:	Cinsiyet ve Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma	119
Tablo 118:	Cinsiyete Göre İçinde Yaşadıkları Aileden Farklı Olmasını İstedikleri Özellikler	120
Tablo 119:	Cinsiyete Göre Eşçinsellerin Birbirleriyle Evlenmelerini Onaylama.	120
Tablo 120:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşçinsellerin Birbirleriyle Evlenmelerini Onaylama	121
Tablo 121:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşçinsellerin Birbirleriyle Evlenebilmelerini Onaylama	121
Tablo 122:	Gelire Göre Eşçinsellerin Birbirleriyle Evlenebilmelerini Onaylama.	122

YEDEK TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1:	1998-1999 Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları	139
Tablo 2:	1998-1999 Vakıf Üniversitelerine Kayıtlı Öğrenci Sayıları.	139
Tablo 3:	Üniversitenin Mülkiyetine Göre Medeni Durum.	139
Tablo 4:	Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Medeni Durum	140
Tablo 5:	Mezun Olunan Lise Türüne Göre Annenin Eğitimi	140
Tablo 6:	Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Annenin Eğitimi	141
Tablo 7:	Mezun Olunan Lise Türüne Göre Babanın Eğitimi.	141
Tablo 8:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Babanın Eğitimi.	142
Tablo 9:	Mezun Olunan Lise Türüne Göre Annenin Mesleği	142
Tablo 10:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Annenin Mesleği	143
Tablo 11:	Mezun Olunan Lise Türüne Göre Babanın Mesleği	143
Tablo 12:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Gelir	144
Tablo 13:	Babanın Eğitim Düzeyine Göre Ailenin Tahmini Ortalama Geliri	144
Tablo 14:	Babanın Eğitim Düzeyine Göre Gençlerin Öğrenim Sırasında Çalışma Durumu.	145
Tablo 15:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Öğrenim Sırasında Çalışma Durumu.	145
Tablo 16:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Kardeş Sayısı.	146

Tablo 17:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Kardeş Sayısı	146
Tablo 18:	Babanın Eğitim Düzeyine Göre Kardeş Sayısı	147
Tablo 19:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı	148
Tablo 20:	Babanın Eğitim Düzeyine Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı	149
Tablo 21:	Babanın Eğitim Düzeyine Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı	149
Tablo 22:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eş Seçim Şekli	150
Tablo 23:	Cinsiyet ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme	151
Tablo 24:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı	151
Tablo 25:	Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı	152
Tablo 26:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı	152
Tablo 27:	Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Çocuğun Cinsiyeti	153
Tablo 28:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Yaşı	153
Tablo 29:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Eğitimi	154
Tablo 30:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Maddi Durumu	155
Tablo 31:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Dini	155
Tablo 32:	Bölge/Memlekete Göre Eşin Dini	156
Tablo 33:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Mezhebi	156
Tablo 34:	Bölge/Memlekete Göre Eşin Mezhebi	157
Tablo 35:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Etnik Kökeni	157
Tablo 36:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma	158
Tablo 37:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama	159
Tablo 38:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama	159
Tablo 39:	Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenme	160
Tablo 40:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Daha Önce Başkasıyla FlörtEtmiş Birisiyle Evlenme	161
Tablo 41:	Gelire Göre Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenme	161
Tablo 42:	Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme	162

Tablo 43:	Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme	162
Tablo 44:	Bölge/Memlekete Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme	163
Tablo 45:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme	164
Tablo 46:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama	165
Tablo 47:	Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma	165
Tablo 48:	Bölge/Memlekete Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Birlikte Oturma Düşüncesini Onaylama	166
Tablo 49:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma Düşüncesini Onaylama	167
Tablo 50:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evliliğin Önemi	168
Tablo 51:	Gelire Göre Evliliğin Önemi	168
Tablo 52:	Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlilik Korkusu	169
Tablo 53:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlilik Korkusu	169
Tablo 54:	Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması	170
Tablo 55:	Cinsiyete ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması	170
Tablo 56:	En Uzun Yaşanılan Yere Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması	171
Tablo 57:	Gelire Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması	171
Tablo 58:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Çocuk Sahibi Olsalar Dahı Anlaşamayan Eşlerin Boşanması	172
Tablo 59:	Cinsiyete ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme	173
Tablo 60:	Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme	173
Tablo 61:	Cinsiyet ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma	174
Tablo 62:	Annenin Eğitim Düzeyine Göre Sırf Yurt Dışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Evlilik Yapma	174

GİRİŞ

Bu araştırmada üniversite son sınıfta okuyan gençlerin aileye, evliliğe ve evliliğin kuruluşuna bakış açıları ortaya konmakta; gelecekte ailenin yapısına ilişkin muhtemel oluşumlar yorumlanmaya çalışılmaktadır.

Aile evrensel olarak iki farklı bireyin biyolojik, sosyolojik, psikolojik ve ekonomik temelli bazı temel işlevleri yerine getirmek amacıyla, aynı çatı altında yaşamalarıyla oluşan bir kurumdur. En küçük toplum birimi olan aile, kadın ve erkeğin ortaklaşa kurdukları ve yalnızca evlenmeyle gerçeklik ve geçerlik kazandırabildikleri davranışlar, tutumlar, istekler, sevgiler ve yakın etkileşimler alanıdır (Özügürü 1990). Tüm dünyada aileyi kuran bireyler genel olarak genç bireylerdir. Bu durum aile ile genç bireyler arasındaki zorunlu ilişkiye de işaret etmektedir. Yapılan araştırmalar eğitim seviyesinin artması ve kadınların çalışma hayatına katılımlarıyla birlikte evlenme yaşının yükseldiğini belirtmekte olup, ülkemizde evlenme yaşı ortalaması erkekler için 26, kızlar için 23 olarak tespit edilmiştir (DİE 1998). HÜNEE 1998 Nüfus ve Sağlık Araştırması'nda da ilk evlenme yaşı 20'dir. TÜİK verilerine göre ilk evlenme yaşı sürekli bir yükselme göstermektedir.

Tarih boyunca hemen her toplumda temel kurum sayılan aile, evlilik ile başlamakta ve sürekliliğini evlilik ile korumaktadır. Evlenme insan hayatında en önemli bir adım olup evrensel olarak kabul edilmiş toplumsal bir kurumdur (Erdentuğ 1990). Evlilik ailenin kurulmasını sağlamak yanında, toplumda ve ailede bulunan fonksiyonlar ile rollerin aktarılması sürecini de başlatmaktadır. Bir aile ortamında yetişen gencin yaşam dilimi içerisinde kendi ailesini kurması süreci de uzun bir zamanı içermemektedir. Bireysel olarak düşünüldüğünde ise, gencin en önemli kararlarından biri, şüphesiz evlilik kararı olmaktadır. Evlenme gencin özel hayatının görünümüne etki ettiği gibi, toplum içerisindeki ilişkilerine ve statüsüne de etki etmektedir. Yani evlilik bireysel hayatımızda olduğu gibi toplumsal hayatımızda da önemli bir yere sahip bulunmaktadır (Gülşen 1994).

Evliliği gerçekleştirme, aile kurma sürecindeki basamakların üçüncüsü olarak nitelenebilir. Bu basamaklardan ilki gençlerin evliliği gerçekleştirme amaçlı tanışmalarıdır. Bu tanışma usulleri geleneksel tarzda (aracıların yer aldığı görücü usulü, berdel vb.) ya da daha modern tarzda (aracı olmaksızın tanışarak anlaşma) olabilmektedir. İkincisi ise evlenmeye karar vermenin iki kişinin olayı olmasından çıkıp ailelere ve topluma mal edilmesini (olaydan olguya geçiş) sembolize eden ve belli örf ve adetlerin çerçevesinde yapılan söz ya da nişan yapımıdır. Bundan sonra genç-

lerin evliliği gerçekleştirmeleri şekliyle oluşan aile kurma sürecine girilmektedir (Gökçe 1990).

Evlilik süreçleri dört ana başlık altında toplanmaktadır.

1- Evliliğe Hazırlık. Evlenmeye karar veren kişilerin gerek kişilik yapıları bakımından gerekse sosyal ve ekonomik koşulları yönünden kendilerini değişik bir ortama ve yaşantıya hazırladıkları bir dönemdir. Birbirlerine her yönüyle yabancı iki insanın bir arada yaşayabilmeleri için evlilik öncesi birbirini tanımaları, anlaşmaları ve müşterek yaşamda kararlarını sürdürebilecek sevgi bağının kurulmasına ihtiyaç vardır. Eş seçimi ve evliliğin büyükler tarafından düzenlendiği toplumlarda tabiatıyla bu aşama ikinci planda kalmaktadır. (Araştırma bu safhayı içermektedir)

2- Evliliğin Başlaması. Evlilik bağının kurulmasıyla birlikte, aynı evde yaşama, müşterek hayatı paylaşma, birbirlerinin alışkanlıklarını benimseme, yeni alışkanlıklar kazanma ve toplum içinde evlilik sonucu kazanılan rolleri ve gereklerini yerine getirme konularında iki tarafa da bir takım sorumluluklar düşmektedir.

3- Çocuk Yetiştirme. Bazı sosyologlara göre, evlenen çiftler bu devreye eriştiklerinde aile tam anlamıyla gerçekleşmiş olmaktadır. Karı-koca arasındaki çeşitli bağlar çocuk sahibi olmalarıyla hayati bağ haline dönüşmektedir. Çocuğun dünyaya gelmesiyle kadın anne, erkek de baba olarak bütün diğer sorumlulukların ötesinde ve birinci derecede ebeveynlik sorumluluğu yüklenmiş olmaktadır. Anne ve babanın dağınık olan ilgileri müşterek varlıkları tarafından bir araya toplanmaktadır. Bu devrede ana baba yaşantılarını çocuklarının çeşitli ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlemek zorundadır.

4- Olgunluk Devresi. Aile biyolojik fonksiyonlarını gerçekleştirerek, ebeveynlik görevlerini tamamlamıştır. Bu devrede eşler üçüncü devredeki büyük sorumluluklarının yerini alacak yeni birtakım ilgiler bularak hayatlarını devam ettirmek durumdadırlar (Gökçe 1990).

I. BÖLÜM

KONU, AMAÇ, YÖNTEM VE TEKNİKLER

I.1. Araştırmanın Konusu

Bu araştırmanın konusu üniversite son sınıf öğrencilerinin aile ve evlilik konusundaki görüş ve düşüncelerinin tespit edilmesidir. Sosyo-ekonomik değişim süreci kuşaklar arasında toplumsal kurumlara bakışta bazı farklılıkların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Aile de kuşaklar arasında farklı bakışlara konu olan kurumlardan birisi olagelmıştır. Gelecekte toplumun ne şekilde dönüşeceği konusunda önceden bilgi sahibi olabilmek ya da toplumun geleceğine dair bir öngörü geliştirebilmek bu araştırmanın ortaya koyacağı en önemli sonuç olacaktır.

Hızlı değişmelerin yaşandığı ülkemizde toplumun temeli olan aile yapısının bireylerinin etkileneceği her zaman hatırlanmalıdır. Bu etkilenme kendini en çok nesiller arasında göstermektedir. Ebeveynlerin benimsediği değer ve normlar, uygun gördükleri davranış ve tutumlar, kabul ettikleri fikirler ve dünya görüşleri ile gençlerin bu noktalarda benimsedikleri arasında şüphesiz farklılıklar söz konusudur. Bu farklılıkların çatışma boyutuna ulaştırılmamasında ebeveyn ve genç önemli bir role sahiptir. Burada her zaman değişme potansiyelini yoğun bir şekilde üzerinde taşıyan gencin bu özelliği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu araştırmanın genci hedef almasının nedeni de bundan kaynaklanmaktadır.

Aile, bireyin sosyalizasyon sürecindeki ilk basamağı oluşturan birincil grup olma özelliği taşır. Burada ilişkiler ağı diğer gruplarınkinden çok farklı bir özellik arz eder. Birey bu grubu kendi seçmemiş zorunlu olarak içinde doğduğu ailenin bir üyesi olmuştur. Sembolik etkileşimcilere göre birey, belirli bir durumda alınması gereken tutumla ilgili olarak aile üyelerinin rol beklentilerini ve normlarını algılar ve daha sonra ya bir referans grubunun beklentilerine göre ya da kendi öz kavramlarına göre bu rolleri tanımlar (Sayın 1990).

Aile toplum için çeşitli işlevleri yerine getiren toplumsal sistemin bir alt sistemidir. Bir sistem olarak bakıldığında aile roller ve statülerle kendi birliğini devam ettirirken üst sistemi olan tüm toplumsal sistemin de devamını sağlar. Bu açıdan bakıldığında sistemin birinde meydana gelen bir değişme kaçınılmaz olarak değişik hızlarda olmak üzere diğerini de etkiler. Aile sosyolojisi içerisinde yapısal-fonksiyonalist yaklaşım olarak bilinen bu yaklaşımı savunan teorisyenlere göre aile birtakım temel fonksiyonları yerine getiren evrensel bir kurumdur. Ailenin evrensel ni-

telik taşıyan fonksiyonlarını makro ve mikro olmak üzere iki boyutta ele almak mümkündür:

1. Makro boyutunu, neslin devamının sağlanması yoluyla toplumun devamının sağlanması ve kültürün kuşaktan kuşağa aktarılması oluşturur.
2. Mikro boyutunu ise ailenin varlığını ve devamını sağlayan üreme işlevi, çocuğun toplumsallaşmasını sağlayan eğitim işlevi, aile üyelerini her türlü tehlikelere karşı siperleyen koruyuculuk işlevi, aile üyelerinin duygusal doyumu ve dengesinin oluşmasına olanak veren psikolojik işlevi ile üyelerinin bakımı ve geçiminin sağlandığı ekonomik işlevi oluşturur.

Evrimci görüşe göre, aile kurumu, fonksiyonlarıyla zaman içinde değişme göstermektedir. Bu görüşe göre toplumlar ve sosyal kurumlar birbirlerinden farklılaşarak yapısal bir değişme süreciyle evrim geçirirler. Dolayısıyla ailenin fonksiyonları tarihsel süreç içerisinde endüstrileşme ve kentleşme süreçlerinde yaşanan toplumsal değişimler nedeniyle önceki dönemlere göre azalmış ve farklılaşmıştır. Ancak aile genç bireyi şekillendirmekteki rolünü kayımsız olarak devam ettirmektedir (Sayın 1990).

I.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı üniversite son sınıfta okuyan öğrencilerin aile ve evlilik konusundaki görüş ve düşüncelerini ortaya koymaktır. Gençlik dönemi, yetişkinliğe geçiş aşaması ve toplumsal yaşamla bütünleşme çabalarını içeren bir dönem olarak nitelenebilir. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin içinde doğdukları aile yapıları ile ilgili bilgiler uygun sorularla derlendikten sonra gençlerin kendi kuracakları aileye ilişkin düşüncelerinin saptanması amaçlanmıştır. Endüstrileşme, küreselleşme ve kentleşme sürecinde meydana gelen değişimler aile yapısında, aile değerlerinde ve aile algılamalarında farklılaşmalar oluşturmuştur. Gençlerin gerek kendi kuracakları aile, gerekse genel olarak aileye ilişkin bilgilerin derlenmesinin önemi, üniversitelilerin genç kuşağın entelektüel ve dinamik kesimini oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Yine bu kesimden elde edilecek veriler gelecekte şekillenecek aile yapıları hakkında ipuçları sağlayacaktır. Bugüne kadar üniversite gençliğinin aile kurumu ya da evlilik kurumu üzerine görüşlerini konu alan çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları ile toplumsal yapımızda aile kurumunun gelecekteki muhtemel oluşumları da tespit edilmeye çalışılacaktır.

I.3. Önem ve Gereçekler

Teknolojik gelişmelerin yaşam biçimimizde yarattığı değışmeler, boş zamanların artışı, kentleşme, artan toplumsal hareketlilik, bilginin yayılması, kültürler arası alışverişin hızlanması gibi gelişmelere bağılı olarak toplumsal değışme süreci içinde kuşakların farklı biçimde toplumsallaşması, ebeveyn ile genç arasında farklılaşmalara yol açmaktadır. Bu farklılaşmalarla birlikte ailede bazı sorunların yaşandığı da dikkat çekmektedir.

Günümüzde aileyi etkileyen sorunların başında toplumsal değerlerdeki değışmelerin aile yapısına olan yansımaları gelmektedir. Bu yansımalar aile rollerinde ve aile bireylerinin ilişkilerinde bazı olumsuzlukların yaşanmasını getirmektedir. Son yıllarda boşanma olaylarının artışı buna örnek olarak gösterilebilir. Aile birliğinin sona ermesini ifade eden boşanma olayı, ailenin tüm fertlerini olumsuz anlamda etkilemektedir. Medya da doğrudan ya da dolaylı olarak aile değerlerini etkilemektedir. Ülkemizde yaşanan ekonomik kriz de aile içi ilişkileri etkileyerek aile kurumunu bazı sorunlarla karşı karşıya bırakmaktadır.

Üniversite gençliği ile ilgili öngörü amaçlı bu çalışmada yukarıda sıralanan ve doğrudan aile kurumunu hedef alan sorunların gençleri nasıl etkilediği ve bu etkilenenin geleceğe neleri taşıyabileceğinin ortaya konması hedeflenmektedir. Türk toplumunda geçmişten günümüze aile kurumu kutsallık ve sevgi-saygı üzerine kurulmaktadır. Bu çalışmada gençlerin temelde aile kurmak ve özünde de sağlıklı toplumun ana unsuru olarak ailenin korunması, güçlendirilmesi ve kutsallığının devamı konusundaki düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

I.4. Veri Toplama Teknikleri

Araştırma verilerinin toplanmasında birbiriyle paralel iki teknik kullanılmıştır. Bu tekniklerden ilki literatür taramasıdır. Literatür taramasında konunun kavramsal çerçevesiyle ilgili araştırmalar ve yapılan çalışmalar derlenmiş ve rapora eklenmiştir.

Veri toplama tekniklerinin ikincisi ise soru kağıdı tekniğidir. Araştırmada üniversite son sınıf öğrencilerine iki bölümden ve 47 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümü gencin kendisi ve ailesine yönelik olgusal soruları kapsamaktadır. Bu sorular aynı zamanda araştırmanın bağımsız değışkenlerini oluşturmaktadır. Anket formunun ikinci bölümündeki sorular ise gençlerin evlilik konusundaki genel görüş ve düşünceleri ile aile kurma yolunda nişanlılık ile başlayan süreç ve devamında kendi kuracakları aile ve evlilik yapılarına ilişkin sorulardır. Bu sorular aynı zamanda araştırmanın bağımlı değışkenleridir.

Anketin uygulanmasıyla ilgili olarak örneklemin özelliğinden dolayı bizzat sahaya çıkmak yerine, postayla anket uygulanması tekniği benimsenmiştir. Anket formları posta yoluyla araştırma örneklemindeki üniversitelerin rektörlüklerine gönderilmiştir. Rektörlüklerden ilgili dekanlıklara ve bölümlere ulaştırılmıştır.

Araştırma verilerinin analizi SPSS tekniği ile Ki kare analizi kullanılarak yorumlanmış, ilgili yerlerde betimsel yorumlamalara gidilmiştir.

I.4.1. Evren

Araştırmanın evrenini Türkiye genelinde, açık öğretim fakültelerinin lisans öğrencileri haricindeki 4, 5 ve 6 yıllık fakültelerin son sınıflarında okuyan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Evrene dahil olan öğrencilerin sayısı 151.079'dur. Bu sayıya 2000 ÖSYS kılavuzundaki kontenjanlar esas alınarak ulaşılmıştır.

I.4.2. Örneklem

Örneklem tespit edilirken söz konusu kılavuzda yer alan üniversiteler metropolde Türkçe eğitim yapan üniversiteler ile metropolde yabancı dilde eğitim yapan üniversiteler, taşra üniversiteleri ve özel üniversiteler (Bkz. Çizelge 1) olmak üzere dört gruba ayrılmıştır. Bu dört grup içinde yer alan üniversiteler tesadüfi olarak seçilmiştir. Ancak, taşra üniversiteleri belirlenirken tesadüfi bir seçim yapılmazdan önce Türkiye'nin en büyük üç ili (metropol kabul edildi) dışında kalan kısmı kuzey, batı, orta, güney ve doğu olmak üzere beş bölgeye ayrılarak bu bölgelerin her birinden birer üniversite tesadüfi olarak seçilmiştir (Çizelge 2, Çizelge 3).

II. BÖLÜM

AİLE EVLİLİK VE GENÇLİK

II.1. Evlilik ve Aile

Evlenme, insan hayatında önemli adımlardan biri olup evrensel olarak kabul edilmiş toplumsal bir kurumdur (Erdentuğ 1990) ve geçmişten günümüze farklı kültürlerde çeşitli biçimlerde yer almış bir süreçtir. Evliliğin kuruluşuna ilişkin özellikler her toplumun mevcut kültür kalıbına bağlı olarak değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır. Evlilik sürecinin ilk basamağını oluşturan eş seçimine kimin karar vereceği, evlilik biçimi ve evlenme yaşı toplumdaki topluma ve hatta aynı toplumdaki farklı gelir, eğitim ve yerleşim kesiminden insanlar arasında değişiklik gösterebilmektedir. Genel olarak görülen evlilik aşamaları tanışma, söz, nişan, nikâh veya düğün şeklinde gerçekleşmektedir. Bu aşamaların nasıl bir şekilde gerçekleştirileceği konusunda mevcut toplumsal kabullerin önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Evlenecek bireylerin toplumsal ve ekonomik statü ve rollerinde görülen farklılıklar aile ve evlenme biçimlerine de etki etmektedir. Evliliğin başlangıcında ekonomik koşulların biçimleyici özelliği inkar edilmemekle beraber tek etken değildir; bütün diğer sosyal yapı gibi evliliğin de insan yaşantı ve ihtiyaçlarının çeşitli koşullarla çevrilmesiyle ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Toplumların sahip oldukları kültür örüntüleriyle orantılı olarak değişik evlenme biçimleri görülmektedir.

Evlilik insan gruplarının yaşantıları boyunca uyguladıkları ve geliştirdikleri sosyal öğelerle yüklü bir kavramdır. Kültürler arası farklılık göstermesi sosyal öğelerin değişik kültürler içinde oluşması ve farklı değer yargılarıyla yüklü olmasıyla açıklanmaktadır. Toplumsal değerler kimin kimle, kaç eşle ve hangi koşullar altında evlenebileceğine ilişkin birtakım kurallar oluşturmuşlardır. Çok değişik uygulamalar olmakla birlikte evlilik esas itibarıyla toplum tarafından kabul gören, kadın ve erkek arasında yaratılan bir ilişki türünü karakterize etmektedir. İlişkinin belirli kalıpları içinde gerçekleşmesi de evliliğin sosyal bir kurum olarak ele alınıp incelenmesine imkan vermektedir (Beder-Şen 1998).

Ülkelerin örf, adet ve yasal düzenlemelerine uygun olarak çok çeşitli evlilik tanımları geliştirilmiştir. Ancak, istatistik ve demografik açıdan mukayese sağlamak amacıyla Birleşmiş Milletler Nüfus Komisyonu, evliliği “erkek ile kadının yasal birleşmesinin oluşturduğu bir kurum” olarak tanımlamıştır (DİE 1998). Bir başka tanıma göre evlilik; erkek ve kadının yasalara uygun olarak birleşmesidir (Ünver 1975).

DPT'nin tanımına göre ise evlilik, bir sosyal yapı içinde mevcut normlara uygun bir biçimde, örf veya medeni hukuk açısından meşru bir bağın kurularak, aile kurumunun o topluluk tarafından kabulünü sağlayan bir olgudur (DPT 1992).

Yukarıdaki evlenme tanımlarından da görüldüğü gibi bir kadınla bir erkeğin yeni bir aile meydana getirmek üzere kurduğu ilişkiler bütünü olarak tanımlanan evlilikte bu ilişkilerin düzeni ve devamında taraflar bütünüyle serbest değillerdir. Kanun, din ve geleneğin şekillendirdiği toplum da burada doğrudan etkili ve aynı zamanda evlilik akdinde söz sahibi olmaktadır. Evlenmenin erkek ve kadın için önemli bir olay sayılması aile çatısının başlangıcı sayılması ve değişik kültür veya dinlerde farklı şekillerde yorumlanmasını da beraberinde getirmektedir (akt. Beder-Şen 1998).

Harris, evliliğin ailenin üreme, çocukların yetiştirilmesi, kültürün aktarılması gibi görevlerini yerine getirmek için yaratılan bir kurum olduğunu ileri sürmektedir. Malinowski için ise evliliğin ilk görevi çocuğa yasal bir baba sağlamaktır. Ona göre bütün insan toplumlarında, evliliğin gebelikten önce olması talep edilmektedir.

Evlilik çağdaş endüstri ülkelerinde nüfusun çoğunluğu tarafından benimsenmektedir. Fransa, İtalya ve İngiltere'de liseli öğrenciler arasında yapılan bir anket, büyük çoğunluğun mutluluğu evlilikte aramak istediklerini göstermiştir. W.Goode, 1890'dan 1956'ya kadar ABD, Almanya, İngiltere, İsveç, Fransa, Avusturya, İtalya, İrlanda ve Macaristan'da evlilik oranlarının bir ülkeden bir ülkeye pek değişmediğini tespit etmiştir. ABD, İngiltere ve Almanya'da bu oran %90'dır. Diğer ülkelerde ise %80 ile %88 arasında değişmektedir. Ancak 1965'den itibaren ABD, İrlanda ile Yunanistan hariç AT ülkelerinde evlilik oranlarında bir düşme olduğu görülmüştür (Yazan 1991).

Evlenme kalıpları modernliğin gelişmesiyle dünya çapında bir çeşitlilik göstermiştir. Sanayi toplumlarında aile büyüklüğünde bir küçülme, görücü usulü ile evlenmenin yok oluşu, çiftlerin kendi ana babalarından ayrı oturma yeri seçişleri, kadının özgürleşmesi ve boşanma pratiklerinde sanayi öncesindekilere göre değişiklikler hep birlikte evlenme kurumuna yeni tanımlamaları yüklemiştir (akt. Beder-Şen 1998).

Evlenmenin tarihsel yapısına örnek olarak eski rejim Fransa'sı verilebilir. O dönem Fransa'da da evlilik oranları ekonomik dalgalanmalara sıkı sıkıya bağlı idi. Buğday fiyatları düşükse, evlilikler çoğalıyor, kıtlık olunca evlilikler azalıyordu. Aynı durum Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD'de gözlemlenmiştir. Bu yüzden Caplow, 'evlilik rakamları bir ülkenin durumunu, ticaret endekslerinden çok daha iyi veren bir ipucudur' diyerek bir evlenme teorisinden bahsetmiştir.

Araştırmacılara göre, geçmişte evlilik oranlarında olduğu gibi ilk evlilik yaşı da iktisadi dalgalanmalara bağlıdır. Goode'nın varsayımına göre, endüstri devriminin başında, evlilikte ortalama yaşının yükselme eğilimi varken endüstrileşme yaygınlaştıktan sonra ilk evlilikte yaş düşmeye başlamıştır. Gerçekten de ABD'de evlilik yaşı 1910'dan itibaren düşmeye başlamış, 1940'lara kadar endüstrileşmesini henüz tamamlamamış olan Japonya'da ise evlilik yaşı yüksek kalmıştır. 1950'den itibaren ise endüstrileşmesini tamamlayan Japonya'da evlilik yaşı düşmeye başlamıştır. Çünkü endüstrileşmenin başlangıcında çocukların evliliğini, büyüklerinin düzenlenmesi azalmış, bireyin özgürleşmesi ortalama evlilik yaşını yükseltmiştir. Daha sonra endüstrileşme yaygınlaşıp, ücretler ve hayat seviyesi artınca gençlerin kendi karar verdikleri evlilikler çoğalmış, evlilik yaşı düşmüştür (Yazan 1991).

İleri endüstri ülkelerinde evliliğin bazı kesimlerde istenilir bir kurum olmaktan çıkmaya başlaması yeni hayat biçimlerinin doğmasına yol açmıştır. Evlilik oranlarının azalması bekârlığın ve bir arada yaşama alışkanlığının çoğalmasına sebep olmuştur. Ancak son yıllarda bu ülkelerde bireysel ve toplumsal odaklı sorunların (intihar, uyuşturucu madde kullanımı, şiddet, boşanma, tek ebeveynli aileler, ahlaki yoksunluk gibi...) artışının temelini aile yoksunluğu ve ailesizlik olduğu sonucuna varılmıştır.

ABD'de 20-24 yaş grubu arasındaki kadınlar arasında bekârlık oranı 1960'da %28 iken 1983'de %55 olmuştur. Bekârların bir kısmı ise beraber oturarak veya yalnız oturarak serbest hayatı tercih etmektedirler. Serbest birleşmelerin ve bekârlığın ileri endüstri ülkelerinde geleneksel evliliklerin alternatifi haline geldiği ifade edilebilir (Yazan 1991). Bununla birlikte bazı Batı toplumlarında son yıllarda görülen birlikte yaşamaların yaygınlaşması yönündeki artış eğilimlerine rağmen, evlilik hâlâ toplumların hemen tümünde önemini korumakta ve devlet tarafından teşvik edilmektedir (DPT 1992).

II.2. Evlilik Araştırmaları

Ülkemizde evliliğin kuruluşu ve süreçleri konusunda birçok araştırma mevcuttur. Evlilik araştırmaları üniversitelerin halkbilimi (folklor), antropoloji, sosyoloji gibi bölümlerinde bölgesel bazda çalışmalar olarak gerçekleştirilmiştir. Ancak akademik olsun ya da olmasın üniversite gençliğinin eş seçimi ve evlilikle ilgili düşüncelerini konu alan araştırmalar çok sınırlı kalmıştır. O nedenle bu konuda yeni araştırmaların yapılması önem taşımaktadır. Aşağıda bahsedilen evlilik araştırmaları literatürünün sadece üniversite gençliğinin evlilik kurumuna bakışları ile sınırlandırılmayıp, ülke genelinde çeşitli kesimlere uygulanan çalışmaları da içermesine özen gösterilmiştir.

Eş seçimi ve evlilikle ilgili olarak yapılan araştırmalar ve yayınlara bakıldığında, çalışmalar bu konuda ortaya konan sorunları, bu sorunların meydana getirdiği sonuçları, evlenme biçimlerini ve toplumdaki evlenme anlayışını inceleme konusu yapmaktadırlar (Bilen 1978; Özügürlü 1985).

Eş seçme üzerinde yapılan araştırmalarda kimin kiminle evleneceğini belirleyen etmenlerin şunlar olduğu gösterilmiştir.

1. Yakınlık,
2. İdeal eş kavramı,
3. Anne ve babayı gelecekteki eş için örnek kabul etmek,
4. Kişilikle ilgili gereksinimler,
5. Kendisine benzerlerle evlenme eğilimi (Şahinkaya 1979).

Gereksinimlerin ilişkilerin başlamasındaki önemini vurgulayan kuramcılardan biri olan Reik'a göre, kişi aşık olacağı insanda kendi idealini arar. İdeali her zaman kendisinden üstün olacağı için, kişi kendini beğenen ve olumlu değerlendirene değil, beğenmeyen ve olumsuz değerlendirene aşık olur. Ancak bu görüş deneysel olarak desteklenmemiştir.

Eş seçimi konusundaki diğer bir görüşe göre, insanlar soylarını sürdürebilecek kişileri aramaktadırlar. Bu amaçla kadında sağlığın göstergesinden olan güzellik, erkekte çocuğun geleceği sayılabilecek güç aranmaktadır (akt. Hortaçsu, 1991).

Murstein, eş seçimi ile ilgili bir araştırmasında yüksek kendilik değerine sahip erkeklerin algıladıkları kendi özellikleriyle kız arkadaşlarına atfettikleri özellikler arasında düşük kendilik değerine sahip erkeklere oranla daha yüksek ve manidar bir pozitif korelasyon bulmuştur. Başka bir deyişle kendilerini daha uyumlu değerlendiren erkekler psikolojik özellikleri kendilerine benzeyen kız arkadaşlar arama eğilimindedir. Bunun aksine kendilerinden tatmin olmayan erkekler kız arkadaşlarına kendilerinininkine daha az benzeyen özellikler atfetme eğilimindedirler. Bu bir bakıma düşük kendilik değerlerine sahip erkeklerin "O harika, o bana benzemiyor" demesine benzerken yüksek kendilik değerine sahip erkeklerin "O harika, tam bana uygun" demelerine benzemektedir. Murstein'in araştırması, Winch'in "Tamamlayıcı gereksinme" modeli için bir katkı sağlamaktadır. Winch'e göre sosyolojik geçmiş değişkenlerinde (sosyal, ekonomik seviye gibi) benzerlik evlilik için muhtemel adayları azaltma işlevi görür ve sonuçta seçim bunlar arasından tamamlayıcı psikolojik ihtiyaçlar (psikolojik yakınlık) temeline dayanılarak yapılır. Sonuçta kişi dü-

şük kendilik değerine sahipse gereksinmelerinde tamamlayıcılık, kişi yüksek kendilik değerine sahipse gereksinme yapısında benzerlik olabileceği ileri sürülmektedir (akt. Gülşen 1994).

Bireyler eş olarak seçmeyi düşündükleri kişide kendileri için önemli bazı özelliklerin bulunmasını isterler. Bunun da ötesinde müstakbel eşlerinin özelliklerinin, kendi özelliklerine uygun olmasını beklerler. Bu uygunluk, benzerlik bağlamında olabileceği gibi tamamlayıcılık bağlamında da ele alınabilir. Fowler, bireylerin kendilerine benzeyen kişileri eş olarak seçtiğini ileri sürmektedir. Aynı şekilde Catton ve Smircich ise bireylerin ırk, din, etnik köken ve evlilik öncesi yaşanan yöre bakımından kendilerine benzeyen kişileri eş seçtiklerini belirtmektedir. Allen ise bireylerin moral, bilişsel ve fiziksel yönlerden eksikliğini tamamlayan kişileri seçtiğini ileri sürmektedir (Uraz 1979).

O'Neill ve O'Neill'e göre iki insanın evlenme kararını vermesinde başlıca nedenler arasında sevgi, güvenlik, ekonomik refah, cinsellik ve duygusal paylaşım yer almaktadır. Bu nedenler bireyden bireye olduğu gibi toplumdan topluma da bir değişme göstermektedir. Evlilikten beklentiler konusunda yapılan bir araştırmada öğrencilerin, evlilik beklentileri olarak arkadaşlık, cinsel tatmin, aşk, çocuk, yuva ve güvenceye verdikleri önem sıraları incelenmiş ve kızların daha çok aşk, çocuk, yuva ve güvence; erkeklerin ise arkadaşlık ve cinsel tatmin gibi konulara önem verdikleri görülmüştür (akt. Gülşen 1994).

Evlilik araştırmalarının ilgi alanı içerisinde öncelikle eş seçim biçimi ve eş seçim kararını kimin verdiği konusu yer almaktadır. Timur'un araştırmasında, erkeklerin %50'sinin evliliklerini ana babalarının, %14'ünün diğer yakınlarının, %7'sinin yakın çevrenin isteğiyle, %29'unun ise kendi seçimiyle gerçekleştirdiği görülmektedir. Eş seçimi konusunda kişisel seçimden çok aile kararlarının ağır basması durumu, kızlarda erkeklerden daha yüksek oranda olmaktadır. Araştırmada eş seçimi ve evliliğe ana-babanın en yüksek oranda karar verdiği aile biçimi "ataerkil geniş aile", en düşük oranda ana-babanın karar verdiği aile biçimi ise "kuruluştta çekirdek aile" olmaktadır (Timur 1972).

Saran'ın araştırmasında üniversite öğrencilerinin bu konudaki cevapları içinde "kendim seçerim" cevabı yüksektir. Bu oran % 67'dir. Bununla birlikte ailenin tasvibini arayanların da pek düşük bir oranda olmayışı dikkat çekmiştir (% 33). Bu seçeneği işaretleyenlerin tercihi " kendim ve ailem" ifadeleridir. Özellikle kızlar ailenin tasvibini daha fazla arar görünmektedirler (ortalama % 70) (Saran 1975).

DPT'nin Türk Aile Yapısı araştırması da sonuçlarından bir kısmının ailenin başlangıcını oluşturan evliliğin kuruluş sürecini içermesi bakımından anlamlıdır. Bu çalışmada en uygun evlenme yaşı, erkekler için 20-25, kızlar için 18-20 arasında yoğunlaşmaktadır. Kırdan en uygun evlenme yaşına verilen cevaplar, kente göre düşmektedir. Araştırmanın diğer verileri evliliğin önemi, eş seçimi, evlenecek kişilerin uygunluğu, evlenme yaşı, evlenecek kişilerin özelliklerine ilişkindir. Evliliğe kimin karar vereceği konusundaki bulgular Timur'un bulgularıyla benzer çıkmıştır. Eş seçimine ailenin karar vermesi, her iki cinsiyet için birinci sırada yer almakla beraber, bu durum kızlarda, erkeklerden daha yüksek bir oranda görülmektedir. Kişinin kendisinin karar vermesi durumu erkeklerde daha yüksek bir oranda görülmektedir (DPT 1992).

Ana-babaların, çocuklarının ilerideki refah düzeyini belirleyebilecek kaynaklara sahip olduğu durumlarda, eş seçimi üzerindeki söz haklarının daha fazla olduğu gözlenmektedir (Kandiyoti 1984).

Diğer açıdan genç kuşaklar ekonomik bağımsızlıkları arttığı ölçüde, evlenme kararlarında daha fazla söz sahibi olabilmektedirler (Özbay 1984).

Mangır'ın üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada gençler gerek duygusal gerekse ekonomik yönden ailelerine bağımlı kalmayı istememekte, eş seçim kararlarını kendileri vermeyi ve kendi sorumluluklarını kendileri taşımayı istemektedirler (Mangır 1992).

Ana-baba kararı, gencin eş seçiminde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak yapılan çalışmalarda gençlerin büyük bir çoğunluğunun eşlerini tanışıp anlaşarak kendilerinin seçmek istediği görülmektedir. Gençliğin dinamik ve değişken özelliği bu sonucu getirmektedir. Eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik düzey yükseldikçe eş seçiminde, evlenecek kişinin tercihinin önem kazandığı görülmektedir. Eş seçimini kendi tercihi ile gerçekleştirme isteği, en yüksek oranda üniversite öğrencilerinde gözlenmektedir (Timur 1972; Tezcan 1981; Durmazkul 1991; DPT 1992).

Evlilik araştırmalarında cinsiyet rollerinin de önemli bir etkisi olduğu üzerinde durulmuştur. Cinsiyet rollerinin kazanılmasında ailenin ve toplumun etkisi tartışılmaz bir öneme sahiptir. Bu nedenle çalışmalarda özellikle bu değişkenler (cinsiyet, aile yapısı, aile ve çevre ilişkileri gibi) ele alınmıştır.

Geleneksel evliliklerde, evlilik yaşantısının getirdiği birçok yükümlülük genellikle erkeğe yüklenmekte ve bu konuda erkeğin bir sorumluluğa sahip olması gerektiği düşünülmektedir. Toplumumuzda erkeğe yüklenen bu sorumlulukların, erkek

tarafından aktif bir biçimde yerine getirmesi için desteklendiği ve kadının bu tür bir sorumluluğu yüklenmesine ise önem verilmediği, hatta istenmediği görülmektedir. Bu durum ise erkeğin toplumsal rolü gereği daha girişken ve daha fazla söz sahibi olması sonucunu doğurmaktadır (akt. Gülşen 1994).

Koyuncu'nun cinsiyet rollerine ilişkin yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerine bir grup rol dağılımı verilmiş ve bu rollerin erkek ve kadın rolleri olarak değerlendirilmesi istenmiştir. Sonuçlara göre, yemek pişirmek ve ev işleri yapmak, güzel görünmek kadın rolü; hırslı ve gayretli olma, eğitilmiş ve zeki olma, uygun sosyal statüye sahip olma ve yeterli gelir sahibi olma gibi roller ise erkek rolü olarak değerlendirilmiştir (Koyuncu 1983).

Bazı araştırmacılar kız ve erkeklerin aynı eğitimi aldıkları halde eş seçimi ve evlilikle ilgili değer yargılarının farklılaşmasını, onların toplumca belirlenmiş rollerini ister istemez benimsemelerine bağlamaktadırlar (akt. Gülşen 1994).

Evliliğin niçin önemli olduğu konusuna da araştırmalarda sıkça değinilmektedir. Bu konuda DPT'nin araştırmasında en çok verilen yanıtlar sırasıyla soyun devamı için, daha düzenli bir hayat için, dinimiz emrettiği için şeklinde verilmektedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe verilen cevaplardaki öncelik daha düzenli bir hayat için ve sevdiğimle hayatımı paylaşmak için şeklinde olmaktadır. Diğer araştırmalarda da üniversite öğrencileri geleneksel anlayışın dışına çıkarak yüksek oranda evliliğin önemini hayatı sevdikleriyle paylaşmak için olarak görmektedirler (Gülşen 1994; Durmazkul 1991).

Yapılan araştırmalarda ülkemizde ilk evlilik yaşı ile eğitim durumu arasında kurulan ilişkide iki eğilim tespit edilmektedir. Birincisi, eğitim düzeyi yükseldikçe ilk evlenme yaşı da yükselmektedir. Yüksek öğretim mezunu gençlerin ilk evlilik yaşı 25-29 yaşları arasında yoğunluk gösterirken, ilkökul mezunu olanların 20-24 yaşları arasında yoğunluk gösterdikleri anlaşılmaktadır. İkinci eğilim ise, eğitim ile ilk evlilik yaşı arasındaki ilişkinin, cinsiyete göre de farklılık gösterdiğiidir. İlkokul mezunu kadınların evlilik yaşı en fazla 15-19 arasında değişirken, aynı eğitim düzeyindeki erkeklerin evlilik için en fazla tercih ettikleri yaş grubu 20-24 arasında olmaktadır. Yüksek öğrenim görmüş kızlar için 20-24, erkekler için 25-29 yaş grupları evlenmelerin yoğunluk taşıdığı yaşlardır (DİE 1998).

Bulut'un adölesan evlilikleri konusunda yaptığı bir araştırmada, eğitimi ve sosyo-ekonomik düzeyi düşük olanlar ile geniş ailelerden gelenlerin daha erken yaşta evlilik yaptığı gözlenmiştir (Bulut 1990).

Başaran'ın araştırmasında öğrencilerin uygun evlenme yaşına ilişkin cevapları her iki cinsiyet için 21-25 yaşlarında yoğunlaşmaktadır (Başaran 1984).

Yaş gruplarına göre evlenme yüzdesinde kadınların 15-24, erkeklerin ise 20-29 yaş grubunda yoğunlaştığı, 30 ve daha yukarı yaşlarda evlenenlerin payının ise hızla azaldığı saptanmıştır. Yaş gruplarına göre evlenmelerin kadın ve erkek arasındaki farklılığı açısından ise evlenmelerin büyük bir kısmının gerçekleştiği ilk yaş gruplarında önemli farklılıklar gözlenmektedir. Kadınlar daha küçük yaşlarda evlendiklerinden 20 yaşına kadar evlenen kadınların payı daha fazla iken 25-29 yaş grubunda evlenen kadınların oranı erkeklerden daha azdır (DİE 1998).

Yaş grubu ve öğrenim durumuna göre ilk defa evlenenlerin yüzdesi incelendiğinde 20 yaşından küçük evlenmelerde ilkökul mezunu olan kadın ve erkeklerin daha fazla paya sahip olduğu gözlenmektedir. 20-24 yaş grubunda ise ilkökul mezununda bir azalma, ortaokul ve lise mezununda bir artma görülmektedir. 25-34 yaş grubundaki erkeklerin %13.84'ü kadınların %14.65'i yüksekokul ve fakülte mezunu olup diğer yaş gruplarıyla karşılaştırıldığında bu pay en yüksek seviyededir. Ülkemizde cinsiyete göre ortalama evlenme yaşı 1998 verilerine göre erkeklerde %26.8, kızlarda %22.9'dur (DİE 1998).

Evlilik araştırmalarında önemli etkenlerden biri de eşlerin karşılıklı eğitim durumları arasındaki uygunluktur. Başaran'ın ve Gülşen'in araştırmalarında üniversiteyi bitiren erkeğin eşinden üstün olması yeğ tutulmakta iken, üniversiteyi bitiren kızların kendilerine denk veya üstün eğitim yapmış erkeklerle evlenmesi uygun görülmektedir. Diğer araştırmalarda da üniversite öğrencilerinin genelde eşit düzeyde eğitilmiş biri ile evlenmeyi istedikleri ancak cinsiyetlere göre farklılıklar olduğu görülmektedir.

DİE'nin karşılıklı öğrenim durumuna göre evlenmeler ile ilgili verilerinde, üniversite mezunu erkeklerin kendilerinden daha düşük eğitilmiş eşle evlenmesi durumu, üniversite mezunu kızların daha düşük eğitilmiş bir eşle evlenmesi durumundan çok daha fazla oranda görülmektedir (DİE 1998).

Evlilik araştırmalarında eşte aranan niteliklere bakılarak tanımlamalar getirilmektedir. İdeal bir eş olarak kadında aranan nitelikler :

1- Ahlak, karakter, 2- Güzellik, 3- Anlayışlı, saygılı yani iyi huylu olmak şeklinde sıralanmaktadır.

İdeal bir eş olarak erkekte aranan nitelikler ise:

1- Ahlak, karakter, 2- İyi bir meslek, 3- Anlayışlı, saygılı olmak şeklinde sıralanmaktadır. İdeal bir eşte en çok aranan ikinci nitelik olan kadında güzelliğin, er-

kekte iyi bir meslek sahibi olmanın kadın ve erkeğin cinsiyet rolleriyle ilgili olduğu söylenebilir. Evi geçindirme, aile reisliği erkeğin görevi olarak kabul edildiğinden erkeğin iyi bir mesleğe sahip olması istenmektedir. Kadın açısından güzellik, özellikle kentte daha çok önem kazanmakta, güzel kadın ayrıca kocasına prestij sağlamaktadır (Başaran 1984).

DPT'nin araştırmasında evlenilecek kişide aranan iki özelliğin diğerlerine göre daha öne çıktığı görülmektedir. Bunlar %42 ile köklü bir aileden olma ve %41 ile iyi bir meslek sahibi olma durumudur.

Tütengil'in araştırmasında evlenilecek erkek için %69 oranında iş gücü sahibi olması çok önemli kabul edilmiştir (Tütengil 1990).

Uraz'ın üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada gençlerin eşlerinden beklentileri arasında fiziksel özellikler, ekonomik tutum ve davranışlar ön sıralarda yer alırken politik-ideolojik görüşler, duygusal özellikler son sıralarda yer almıştır (Uraz 1979).

Tolan ve arkadaşları tarafından yapılan ve 12-24 yaş arası gençleri kapsayan çalışmada, gençlere göre bir kadında aranan en önemli nitelik anlayışlı olmasıdır (% 44). Bunu hamarat (% 21) ve zeki (% 20) olması takip etmektedir. Bu cevapların toplumumuzun genel özelliğini yansıttığı söylenebilir. Ülkemizde evin idaresinin ve anlayışlılığın kadından beklendiği bir gerçektir. Kadının geçime katkıda bulunması veya güzel olması en son aranan özellik olmaktadır. Gençlerin erkeklerde aradığı en önemli nitelik ise evine bağlılık olmuştur (% 41). Bunu % 28 ile anlayışlılık takip etmektedir. Yakışıklılık, otorite ve zenginlik erkeklerde en az aranan özelliklerdir (Tolan 1986).

Evliliğe ilişkin yaklaşımlardan biri de gençlerin flört ve cinsellikle ilgili tutumlarının sorgulanmasıdır. Yapılan evlilik araştırmaları, üniversite gençliğinin karşı cinsle yakın arkadaşlığı yani flörtü önemli oranda onayladığını göstermektedir (akt. Gülşen 1994).

Flört kavramı literatürde uygun bir eş arama maksadıyla bir erkekle bir kız arasında cinsel temas olmadan fiziki yaklaşımlardır (Saran 1975).

Saran'ın araştırmasında gençlere flört tipi arkadaşlığı tasvip edip etmedikleri sorulmuştur. Kız öğrencilerin flört konusunda erkeklere nazaran daha tutucu oldukları görülmüştür. Erkek öğrenciler kendilerini bu konuda daha serbest ve her iki cins için de bu tip arkadaşlığı kabul eder görünmektedirler. Nitekim soruya verilen evet

cevapları yüzdeleri bütün fakültelerde okuyan erkek öğrenciler için %77'nin üstündedir. Oysa kızlarda en yüksek evet cevabı yüzdesi % 69'dur.

Daha önce flört eden bir kızla evlenme konusundaki soruya verilen cevaplar ise erkek öğrencilerin flört etmeyi aslında sadece kendileri için tasvip ettiklerini göstermekte ve dolayısıyla toplumumuzda çifte ahlak kuralının genç nesilde de halen devam ettiğine işaret etmektedir. Bu konuda hayır diyen erkeklerin oranı %42 ile %32 arasında değişmektedir. Erkek öğrenciler flörtü tasvip eder gibi görünmekle beraber, daha evvel bu tip ilişkisi olan kızlarla evlenmeyi büyük bir oranla düşünmemektedirler. Saran'a göre kararsız olanların düşünceleri büyük bir olasılıkla hayır cevaplarına yakındır.

Yine aynı araştırmada flört ettiği kızla evlenmeyi kabul eden erkek öğrenci çoğunluktadır. Erkeklerin %69'u flört ettiği kız arkadaşıyla evlenmeyi düşünmektedir. Erkek öğrenci, sadece kendisi ile flört eden kızla evlenmeyi düşünmekte ve flörtü, kızlar için evlenmede iyi eş seçimi yapabilmek için uygun bir deneme yolu olarak kabul etmemektedir (Saran 1975).

Gülşen'in araştırmasında karşı cinsle ilişkilerinde kızların erkeklerden daha rahat olduğu ve flörtü onayın kızlarda erkeklerden yüksek olduğu görülmüştür. Başkasıyla flört etmiş biriyle evlilik konusunu benzer şekilde kızlar daha çok onaylasalar bile, kızların bu oranları ile flörtü onayları arasında bir farklılık görülmemekte, erkeklerde ise başkasıyla flörtü onay oranı düşmektedir. Bu durum erkeklerin flörtü öncelikle kendileri için onayladıklarını göstermektedir (Gülşen 1994).

Mangır'ın araştırmasında eşin evlilik öncesi cinsel deneyiminin olmasını kızlar kayda değer bir oranda tercih ederken, erkeklerin önemli oranda buna karşı çıktıkları, evlenecekleri kızda bekârete önem verdikleri saptanmıştır (Mangır 1992).

Gülşen'in araştırmasında evlilik öncesi cinsel ilişkiyi onay düşük oranda olmakla birlikte kızların onay oranları erkeklerden fazladır. Başkasıyla cinsel ilişkisi olmuş birisi ile evliliği onay erkeklerde çok düşük olurken kızlarda yarıdan fazla olması dikkat çekici bulunmuştur. Bu durum erkeğin evlilik öncesi cinsel ilişkisinin, kızlar tarafından kısmen cinsel deneyim olarak değerlendirildiğine, kısmen ise problem olarak görülmediğine ya da sosyal bir olgu olarak kabul gördüğüne işaret etmektedir (Gülşen 1994).

Ekşi'nin üniversiteli gençlerle ilgili araştırmasında da bir erkeğin evlilik öncesi cinsel ilişkide bulunmasını nasıl karşıladıkları konusunda son sınıf öğrencileri'nin %49'u gerekli bulmakta, %37'si normal karşılamaktadır. Kesin karşı ve hoş karşı-

lamayanlar %11'dir. Kızlarla erkekler konuyu bütünüyle birbirine çok benzer şekilde değerlendirmişlerdir. Ancak fark, erkeklerin kızlara göre daha fazlasının böyle bir tecrübeyi gerekli görmesi (%56), kızların ise normal karşılmasıdır (%47).

Bir erkeğin evlilik öncesi cinsel ilişkisine karşı tutumları ile bir kızın bu tür ilişkisine karşı tutumları arasında ilişki olup olmadığı konusunda bir erkeğin evlilik öncesi cinsel ilişkisine kesin karşı olanların %100'ü kız konusunda da kesin karşıdır. Erkek konusunda hoş karşılamayanların % 56'sı kız konusunda kesin karşı, %44'ü hoş görmemektedir. Yani erkeklerin evlilik öncesi cinsel ilişkisine karşı olanların da, hoş karşılamayanların da tamamı kızlarla ilgili olarak da aynı tutumu sürdürmektedirler. Evlilik öncesi cinsel ilişkiyi erkek için normal karşılayan veya gerekli görenlerin, kızların bu tür ilişkileri konusunda da belirgin şekilde daha hoşgörülü oldukları gözlenmektedir. Bir kızın evlilik öncesi cinsel deneyimini gençlerin %39'u normal ve gerekli bulurken, ilk iki seçenek birlikte ele alındığında %48'inin bu konuya karşı çıktığı ve hoş karşılanmadığı görülmektedir (Ekşi 1986).

Saran'ın araştırmasında gençlerin sınırsız bir seks özgürlüğünü tasvip edip etmedikleri konusunda kız ve erkek öğrenciler birbirlerinden oldukça farklı cevaplar vermişlerdir. Farklı fakültelerin verdikleri cevaplar arasında erkek öğrenciler %27 ile %17 arasında değişen evet cevabı verirken, kızlarda bu oran %12 ile %1 arasında değişen bir oranda evettir (Saran 1975).

II.3. Evlilik ve Gençlik

Birey ve toplum hayatında önemli bir yere sahip olan evlilik, tarafların sahip oldukları çeşitli nitelikler ile eş ve evliliğe ilişkin tercihler tarafından şekillenmektedir. Sözkonusu tercihler ise, evliliğin iki tarafını oluşturan cinsler arasında ve farklı kuşaklar arasında değişen bir görünüm taşıyabilmektedir.

Toplumsal normlar, bireysel tercihler yanında hukuki düzenlemeler ve kurallar evlenme olgusu ile gençlik arasındaki ilişkide belirleyici olmaktadır. Nitekim bireylerin evlenebilmeleri için öncelikle belirli bir yaş ölçütü getirilmektedir. Hukukun izin verdiği olağan evlenme yaşı İsviçre Medeni Kanunu'nda erkekler için 20, kadınlar için 18 olarak kabul edilmiştir. Türk Medeni Kanunu'nda erkek veya kadın onyediyi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir (Madde 124).

Her toplumda olduğu gibi Türk toplumunda da evlilik ve evlenme süreci ile ilgili değer yargıları gün geçtikçe değişime uğramaktadır. Bu değişime yol açan en önemli nedenlerden biri de eğitimidir. Eğitim değer yargılarında, düşünce ve davranışlarda bilinçlenmeye yol açan bir işlev görmektedir. Bu işlevlerin bir sonuç olarak görülebileceği alanlardan birisi de üniversitelerdir. Üniversite eğitimi bireye belli bir alanda birikim ve mesleğe hazırlanma olanağı vermesinin yanında, kişinin tutum, davranış ve düşüncelerinin gelişmesine de zemin hazırlamaktadır (Gülşen 1994).

Üniversite mezunlarının, daha düşük eğitim almış olanlardan birçok bakımdan farklı özellikler gösterdiği, araştırmaların ve istatistiki verilerin ortaya koyduğu bir gerçektir. Eğitim düzeyine göre farklılaşan tutum ve düşünceler evlilik konusunda da görülmektedir. Evlenme yaşı, eş seçimine kimin karar vereceği, eşten beklentiler ve cinsiyet rolleri gibi konuların eğitim düzeyine göre farklı görünüm kazandığı çeşitli araştırmalarla ortaya konmuştur (Başaran 1984; DPT 1992; DİE 1998).

Araştırmanın anahtar kavramlarından biri olan *üniversite gençliği* gençlik döneminin en son basamaklarından biridir. Genç ve gençlik konusu, farklı disiplinlerin özellikle de toplumbilimlerinin ilgisini çekmekte ve literatürde geniş bir şekilde yer almaktadır. Aşağıda genç ve gençlik konusunda çeşitli derlemeler sunulmuştur.

II.4. Kavramsal Olarak Gençlik ve Gençlik Tanımları

Gençlik dönemi insan hayatında en önemli dönemdir. Bu dönem insan hayatının gelecekte alacağı durumu büyük bir ölçüde etkileyen ve biçimlendiren kararların alındığı, insan kişiliğinin büyük ölçüde tamamlandığı bir dönemdir.

Gençlik üzerine literatürde evrensel olarak kabul edilen bir tanım henüz yapılmamıştır. Bunda gençlik çağının soyut bir kavram olmasının, zor tanımlanabilmesinin rolü büyüktür. Aristo, gençliği “ölçü tanımamak, ihtirasla hareket etmek, herşeyde aşırılığa kaçmak” olarak tanımlamıştır. Başka bir düşünüre göre gençlik bir yaş değil bir hal olarak değerlendirilebilir.

Aynı şekilde muhtelif araştırmacılar tarafından da çok farklı genç ve gençlik tanımları yapılmıştır. Gençlik dendiği zaman, daha çok 12-24 yaş grubundaki insanlar akla gelmektedir. Gençlik dönemi herşeyden önce yetiştirme, hazırlanma, öğrenme aktivitelerini kapsayan dinamik ve değişken bir dönem olmaktadır. Gençin aile, okul, iş ve yakın çevresiyle sürdürdüğü faaliyet ve ilişkileri sonucu edineceği davranış, tutum, düşünce ve bilgi birikimi, hem kendisinin, hem de toplumun geleceğini biçimlendirecektir (Onat 1991).

Gençlik bir toplumun en dinamik, en akışkan, en hareketli kesimidir. Genç değişken ve değişim yaratan bir insandır (Metal-İş 1996). Genç kelimesi sözlüklerde ‘hayatta, büyümede, gelişmede çok ilerlememiş olan’, ‘başlangıca halâ daha yakın olan’, ‘herhangi bir şeyde az bir pratik veya tecrübe sahibi olan’. şeklinde tanımlanmaktadır. Gençlik bebeklik, çocukluk, olgunluk ve yaşlılık kategorilerinin sıralanmasında çocukluk ile olgunluk arasında kalan kategorinin adıdır. Genç, çocuk değildir ama henüz olgun, yetişkin de değildir (Çelebi 1991).

Başka bir tanıma göre gençlik dönemi, bireyin biyolojik ve duygusal süreçlerindeki değişikliklerle başlayan, cinsel ve psiko-sosyal olgunluğa doğru gelişmesi ile sürerek bireyin bağımsızlığını ve sosyal üretkenliğini kazandığı belirlenmiş bir zamanda sona eren kronolojik bir dönemdir. Bu döneme hızlı fiziksel ve sosyal değişiklikler eşlik eder (Özbay 1992). Dilimizde dönemi adlandırmada kullanılan çeşitli terimler vardır. Halk arasında delikanlılık sözcüğü sık kullanılır. Bunun dışında daha erken dönemler ergenlik, ileri dönemler gençlik sözcüğü ile tanımlanmaktadır.

İnsan hayatının önemli ve etkin bir dönemini ifade eden gençliğin bebeklik, çocukluk ve yetişkinlikten ayrı “otonom” bir dönem olarak algılanmasında, dönemi karakterize eden biyolojik özelliklerinin yanı sıra etkinlik, ilgiler ve hedefler açısından farklılaşmalar da önemli bir sebeptir. Toplam nüfus içinde taşıdığı özellikler, gençliğin diğer yaş dilimlerinden ayrı olarak ele alınması ve incelenmesinin bir nedeni sayılabilir. Bu açıdan bakıldığında, bir olgu olarak gençliği görmezden gelmek mümkün olmadığı gibi; nüfusun sosyal ve ekonomik yapısına ilişkin “sorun çözme” denemelerinde bu kesimi dikkate almayan yaklaşımların da başarı şansı düşüktür (Doğan 2000).

Gençlik, kendini hayata hazırlama dönemidir. Genç, bu yetişme döneminde bir “kimlik” arayışı içindedir. Bir taraftan kendisine örnek seçtiği kimselerle eşleşme kurmakta, diğer yandan da kendi kişiliğini kazanabilme gayreti içinde bulunmaktadır. Yine bu yaşta gençlik, “toplumun kendisinden ne beklediği” sorusuna cevap aramaktadır (Metal İş 1996).

Gençlik dönemi, buluştan yetişkinliğe kadar devam eden süredir. Bu dönem psikoloji ve sosyoloji kitaplarında 12-24 yaşından 20-22 yaşına kadar uzanan dönem olarak kabul edildiği halde, UNESCO tarafından gençlik döneminin üst sınırı 26 yaşına kadar uzatılmıştır (Baltaş 1991).

Ülkemizde gençlik kavramı ekonomik, sosyal, psikolojik ve kültürel yönden geniş boyutlarda değerlendirilmektedir.

Bu tanımlara göre genç;

1- Öğrenim yapan, hayatını kazanmak için çalışmayan ve kendine ait konutu bulunmayan kişidir.

2- Geniş bir hayal gücüne sahip olan, cesaretin çekingenliğe ve macera isteğinin rahatlık duygusuna üstün geldiği insandır (Metal İş 1996).

Köknel'e göre genç, belirli ve sınırlı bir yaş dilimi içinde, duygu, düşünce, davranış ve tutum olarak gelişme çabası harcayan kişidir. Tütengil'e göre insanı genç yapan biyolojik yapı ve fizyolojik işleyişin yanı sıra, o insanın düşünceleri ve hayat karşısında takındığı tavidir (Tolan 1986). Gökçe'nin tanımında da genç, buluğa erme ile başlayan, fizyolojik ve biyolojik değişmeyi içeren, bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir yaş dönemidir (Gökçe 1984). Genç, buluğa erme ile başlayan fizyolojik ve biyolojik değişmeyi içeren bireyi sosyal olgunluğa hazırlayan bir yaş dönemi ve bu dönemin tüm özelliklerini gösteren bir kişidir (Doğan 2000).

Sınırlı kaynaklarla gelişmek zorunda olan ve hızlı bir kalkınma süreci içerisine girmek isteyen ülkelerin genç nüfusunun aktif, dinamik ve sürükleyici gücü büyük bir değer taşımaktadır. Aynı sancılar içerisinde olan ülkemizde de 12-24 yaş arası kabul edilen genç nüfusun tüm nüfus içindeki oranının %27,5 gibi bir sayıya ulaşması gençliğin toplumumuzun geleceğine yönelik belirleyici etkilerinin değerini daha da artırmaktadır.

Üniversite gençliği 17-21 yaş aralığını kapsamaktadır. 1990 yılı verilerine göre ülkemizde bu yaş grubunu temsil eden tüm gençlerin sayısı 5.813.430 dur (DİE 2000).

II.5. Gençlik Çalışmalarında Tarihsel Gelişim

Problem alanı olarak gençlerle ilgili çalışmaların tarihi Aristo'ya kadar dayandırılmaktadır. Aristo gençlerin değişkenliğinden söz eder ve gençleri mantıksız, dürtüsel, tutkularına yenilen ve eleştiri kabul edemeyen yaratıklar olarak tanımlar. Sokrates ise gençlerin lüksü sevmeleri, kötü davranışları olduğu ve otoriteyi küçümsemeleri yanında büyüklerine saygı göstermemeleri ve eğitim yerine aşktan bahsetmeyi tercih etmelerinden bahsetmektedir (Özbay 1992).

Gençliğin psikolojik ve özellikle sosyal durumlarının çok önceki yıllarda ele alındığını söylemek hatalı olmakla birlikte, M.Ö. 4.yy. düşünürleri tarafından, gençlik döneminin özellikleri ile ilgili ve bugünkü teorilere temel oluşturan çeşitli düşünceler ortaya atılmıştır. Gençlikle ilgili bilimsel teorilerin temelinde, insan doğası ve gelişimi ile ilgili sorular üzerinde yoğunlaşmış olan Platon, Aristo, Rousseau, Locke gibi filozofların düşüncelerinin önemli etkilerine rastlanmaktadır (Burcu 1998).

Aristo insanın gelişimini, her biri yedi yıl olmak üzere üç aşamaya ayırmıştır. Bunlar; ilk yedi yılı kapsayan “bebeklik dönemi”, “çocukluk- buluş “ dönemi ve 21 yaşına kadar süren “genç erkeklik” dönemidir. Aristo, çocukların ve hayvanların haz peşinde koştuklarını ifade ederken ergenlerin karakterlerinin gelişimini ise onların seçme yeteneğinin gelişmesine bağlamıştır. Ergenin ahlaki karakterinin, onun neyi iyi, neyi kötü seçmesine bağlı olarak belirlediğini kabul eden Aristo, ergenin sahip olduğu kararsızlık, dengesizlik özelliğinden bahsetmiştir. Aristo gençliğin özelliklerini dünyayı pembe gören, saf, ateşli, ihtiraslı, çabuk kızan, sıcak tabiatlı, kişiler olarak belirterek, gençlikte görülen eğilimleri beden yapısından çok onların deneyimlerinin azlığına bağlamıştır (Burcu 1998).

Rousseau insanın gelişme sürecini dört aşamaya ayırmıştır. Dördüncü ve son aşama yaşamın 15-20 yıllarını kapsayan, duyguların olgunlaştığı, egoistlik ve bencilikten onur ve özsaygıya doğru bir değişimin söz konusu olduğunu, sosyal saygınlığın önem kazanmaya başladığı, ergenlik aşamasıdır. Hall, gençlik dönemini 12-24 yaşlarını kapsayan, doğal bir süreç içerisinde “ruhun ikinci kez doğumunun” gerçekleştiği ve bu durumun da genci toplumla çatışma haline soktuğu bir “bunalım dönemi” olarak görmüştür. Gençlik döneminin hareketliliği, bu dönemin toplum laboratuvarı olarak kabul edilmesine neden olmuştur. Bu nedenle de özellikle sosyal bilimler açısından dönemin özellikleri her zaman büyük önem taşımıştır (Özbay 1992).

20.yy.’ın başlarında gençlik döneminin sosyal bir fenomen olarak ele alındığı çalışmalar söz konusudur. Bu çalışmalarda, gençliğin açıklamasında biyolojik faktörler göz ardı edilmeden, sosyal faktörlerin etkisi üzerinde durulmuştur. Örneğin, 1934 yılında Amerikan Sosyoloji Derneği’nin gerçekleştirdiği ve psikolog, sosyolog, antropolog, eğitimci ve psikiyatrist gibi bir çok bilim insanının yer aldığı bir Gençlik Araştırma Komitesi oluşturulmuş ve bu araştırma komitesi tarafından sosyo-kültürel açıdan gencin davranışı üzerinde yoğunlaşılacak bir araştırma taslağı hazırlanmıştır (Şemin 1992).

Özellikle 1900’lerden sonra gençlik dönemi üzerinde giderek daha fazla durulmaya ve bu konuda yapılan çalışmalar hızla artmaya başlamıştır. Gençlik psikolojisi üzerinde bilimsel ilk çalışma 1904’de Stanley Hall’in “Adolescence” adlı kitabıdır (Özbay 1992). Yazar, gençlik dönemini insan yavrusunun toplumun bir bireyi olacak şekilde uygarlaşması dönemi olarak görmektedir.

II.6. Gençlik Konusundaki Yaklaşımlar ve Döneme İlişkin Kuramlar

Gençlik konusundaki yaklaşımlar; biyolojik, kültürler arası, tarihsel, psikolojik ve sosyolojik olarak sınırlanmaktadır (Burcu 1998).

II.6.1. Biyolojik Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri

Gencin vücudunda gerçekleşen önemli gelişimsel değişmelerin üzerinde durularak gençliğin, cinsel ve fiziksel olgunlaşma olarak ele alındığı biyolojik yaklaşımda, cinsel ve fiziksel değişmelerin sonuçları ve önemi üzerinde durulmuş, gençteki psikolojik ve davranışsal değişmelerin birincil nedeninin biyo-genetik faktörlere bağlı olduğu kabul edilmiştir. Büyüme ve davranış, çevresel etkilenmelerden çok içsel olgunlaşma güçlerinin kontrolü altındadır. Bu nedenle biyolojik yaklaşıma göre, gelişme kaçınılmazdır, evrensel modele sahiptir ve sosyo-kültürel çevrenin etkisi önemsizdir.

II.6.2. Kültürler Arası Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri

Bu yaklaşıma göre, çeşitli kültürlerde yer alan ergenlikten yetişkinliğe geçiş törenleri, ergene toplumdaki rolünü öğretmekte, bu da genci yetişkinlerin haklarına ve topluma uyumlu kılmakta ve toplum tarafından kendine ayrılan yeri almaya hazırlanmaktadır.

Daha çok antropologlar tarafından benimsenen kültürler arası yaklaşımda gençlik döneminin anlaşılmasında farklı kültürlerdeki varsayımlar üzerinde durulması gerektiği kabul edilmiştir.

II.6.3. Tarihsel Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri

Bu yaklaşımda gençlerin tarihsel değişmelerden etkilendiği kabul edilir. Tarihsel yaklaşıma göre, gençlikle ilgili ilk önemli çalışma Hall tarafından yapılmıştır. Gençlik araştırmaları, 1950'lerde önemli tarihsel değişim, genç nüfus oranındaki ve okul hayatındaki artışa bağlı olarak yoğunluk kazanmıştır. Bu durum da 1960'lı yıllarda gencin yetiştirilmesi ya da büyümesi ile ilgili araştırmaları çoğaltmış ve bu araştırmalar, gençliğin yabancılaşması, politik öğrenci eylemleri, suçluluk gibi konular üzerinde odaklanmışlardır. 1970'lerde daha çok kolejlerde okuyan gençlik, 1980'lerde ise, gençlik kesimini çeşitli özellikleriyle ele alıp inceleyen araştırmalar yapılmıştır (Burcu 1998).

Ülkemizde de gençlik sosyolojisi niteliğindeki çalışmalar, daha çok 1960 yılından sonra başlamıştır. Gençlik hareketlerinin başladığı 1968 yılında ise gençliğe yönelme yoğunlaşmıştır. Ülkemizde gençliğin sosyolojik olarak ele alınmasına, eğitim

bilimcilerinin ve gelişim psikologlarının önemli katkıları olmuştur. Onların kendi açılarından gençliğe bakışları, gençliğe toplumsal ve kültürel açıdan da bakış ihtiyacını doğurmuştur (Tezcan 1991).

II.6.4. Psikolojik Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri

Psikolojik yaklaşımda ergenlik psikolojik değişme kavramları içinde tanımlanmaya çalışılmış ve bir kriz dönemi olarak ele alınmıştır. Ergenlik davranışı, duyguların ve düşüncelerin değiştiği ergenlik dönemi göz önünde bulundurularak açıklanmaktadır.

Psikolojik yaklaşım içinde, gencin davranışlarının, gençlik dönemini etkileyen iç ve dış faktörlerin açıklanmasında ve değişimin gençlik dönemi ile ilişkisinin belirlenmesinde, psiko-analitik, sosyal-psikolojik ve sosyal öğrenme teorilerinin önemi büyüktür (Burcu 1998).

II.6.5. Sosyolojik Yaklaşım İçinde Geliştirilen Gençlik Teorileri

Modern toplumlarda ailenin gence yeterli rehberlik ve rol modelleri sağlamakta yetersiz kaldığı ve bu durumda da kimliğini arayan genci belirsiz ve güç durumlara soktuğu sosyolojik yaklaşımca kabul edilmiş ve ailenin genci toplumsallaştırmadaki geleneksel fonksiyonunun yerini eğitimin formel toplumsallaştırma fonksiyonuna bıraktığı belirtilmiştir. Sosyolojik yaklaşım içinde, modern gençliğin okul süresinin uzadığı, gençlerin kendilerini daha başarılı, yüksek derecede de rekabete dayalı iş ortamına hazırlamak için evliliklerini ve çalışma yaşamlarını erteledikleri ve yetişkin toplumunca gence sunulan ideal değerlerin, genç tarafından giderek daha karmaşık ve gerçek dışı görülmeye başladığı ifade edilmiştir.

Sosyal ve kültürel değişmelere paralel olarak gençliğin konumunda da değişmelerin olduğunu fark eden sosyologlar, gençlerin sosyal değişen konumları ile ilgilenmişler ve gençlik gruplarının değişimin sınırlarını belirleyici özelliği üzerinde durmuşlardır (Burcu 1998).

II.7. Gençlik Sorunları

Literatürde gençlik sorunları çeşitli başlıklar altında toplanmıştır.

II.7.1. Geleneksel Gençlik Sorunları

Psiko-fizyolojik, cinsel, ekonomik, eğitim, aile içi ve kuşaklar arası çatışma, madde bağımlılığı, ideolojik, işsizlik ve istihdam, barınma, beslenme, sağlık ve kültür.

II.7.2. Güncel Sorunlar

a- Toplumsal Değişmeye Bağlı Olarak Gelişen Sorunlar

Değerlerdeki değişimler, madde bağımlılığı, etnosantrizm, statükoya karşı oluş, yeni dünya düzeni özlemi, gelecek korkusu, yabancılaşma, kimlik ve kimlik bunalımı, tüketim çılgınlığı, anomi, özgürlük, işsizlik, sıkıntı vb.

b- Psiko-sosyal Sorunlar

Güven bunalımı, kaygı, stres, kendini yetersiz hissetme, yalnızlık, iletişim kopukluğu vb.

c- Çağdaş İletişim Araçlarıyla Gelen Tehditler

Hedef kitle oluş, koşullandırma, kültürsüzleştirme, boş zamanlar, yozlaşma ve yozlaştırılma, kültürel yabancılaşma vb.

Bu tür farklı kategorilere rağmen gençlik sorunlarını kesin çizgilerle birbirinden ayırmak mümkün değildir. Özellikle sağlık, eğitim ve istihdam geçmişte olduğu gibi bugün de gençlerin temel sorunları arasındadır. Ancak geçmişte olmayan ve büyük ölçüde endüstrileşme ve sosyal değişmeye bağlı olarak çıkan, bu nedenle sadece çağa özgü sorunlardan söz etmek mümkündür. Bunlar da güncel gençlik sorunları adı altında sıralanmaktadır. L. Cole'un 1970 yılında on binden fazla genç üzerinde yaptığı çeşitli araştırmalarda gençlerin temel sorunlarına ilişkin kaygılar ve konular aşağıda sıralanmaktadır (Doğan 2000).

- Sağlıkla ilgili kaygılar
- Kişilikle ilgili kaygılar
- Toplumdaki yeri ile ilgili kaygılar
- Ailesi ile ilgili kaygılar
- Okul ile ilgili kaygılar
- Meslek seçimi ile ilgili kaygılar
- Gelecekle ilgili kaygılar
- Eğitimle ilgili kaygılar

Almanya'da yapılan bir araştırmada gençliğin kaygıları şöyle sıralanmıştır: Meslek eğitimi ve iş bulma (%40), çevre kirliliği (%37), savaşlar (%16), aile ilişkileri ve arkadaşlar (%14), suç eğilimi (%18), maddi konular (para, araba, ev vb.) (%6), diğer (%19).

II.8. Ülkemizdeki Genç Nüfusun Demografik ve Toplumsal Özellikleri

Ülkemizde gençlik kesimi çeşitli kategorilerde ele alınmaktadır. Bu kategoriler aşağıdaki gibidir.

1-Eğitim Sürecinde Bulunan Öğrenci Gençlik

- a) Ortaöğretim gençliği
- b) Yükseköğretim gençliği

2-Özgün Eğitim Dışında Bulunan Okul Dışı Gençlik

- a) Çalışan gençlik
- b) Kırsal alan gençliği
- c) İşsiz gençlik
- d) Çeşitli isimler altında ortaya çıkan alt kültür gençliği

3-Durumu Özellik Arz Eden Gençlik

- a) Bedenen ve zihnen özürlü gençlik
- b) Suçlu-hükümlü, tutuklu gençlik

4-Yurtdışı Gençliği

- a) İkinci kuşak ve üçüncü kuşak gençlik
- b) Yurtdışından dönen gençlik

Gençlik kavramı, tanımı, gruplandırma ve yaş dilimleri içindeki yerinin saptanması açısından, değişik toplumlarda ve dönemlerde değişik yaklaşımlarla ele alınmıştır. Unesco, gençlik çağını 15-26 yaş dilimleri arasında göstermektedir. Bu yaş sınırları, değişik ülkelerde ve değişik yayınlarda da farklı alınmaktadır. Gençlik çağını 10-11 yaşlarında başlatıp 26-27 yaşlarına kadar sürdürenler yanında 15'den başlatıp 23'e kadar sürdürenler de vardır (Köknel 1981).

Demografik açıdan gençlik tanımı, çağ nüfusunun alt, üst yaş sınırları ile ülkedeki gelişmelere, normlara ve uluslararası tanımlara bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Planlı kalkınma dönemine girildikten sonra toplam nüfus içinde çocukluk ve olgunluk çağları arasında yer alan gençlik; ikinci beş yıllık kalkınma planında 12-24, üçüncü beş yıllık kalkınma planında 14-22, dördüncü beş yıllık kalkınma planında 12-24, beşinci ve altıncı beş yıllık kalkınma planlarında 15-24 olarak tanımlanmıştır. Yedinci ve sekizinci plan dönemlerinde ise böyle bir belirleme yoktur (Doğan 2000).

Sekizinci beş yıllık kalkınma planında 19-24 yaş grubu genç nüfusun 7,7 milyon ve toplam nüfus içerisindeki payının da %12 olacağı tahmin edilmektedir (DPT 2000).

Tablo 1: Yıllara Göre 15-24 Yaş Grubu Nüfus ve Gelişimi

Yıllar	Toplam Nüfus	Toplam Nüfus İçindeki Payı
1980	9.017	20.1
1985	10.191	20.1
1990	11.312	20.4
1991	11.799	20.4
1992	12.104	20.5
1993	12.405	20.6
1994	12.647	20.6
1995	12.677	20.4
2000	14.226	20.4

Kaynak: DİE, 1980-1985-1990 Genel Nüfus Sayımı

Tablo 1’de görüldüğü gibi 15-24 yaş arası genç nüfusumuzun toplam nüfus içindeki oranı ortalama %20.4 tür. Bu oran Türkiye’de nüfusun çok genç olduğuna işaret etmektedir. Batı ülkelerinde bu yaştaki nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ülkemizin ortalama 4 puan gerisindedir (Tablo 2.).

Tablo 2: 15-24 Yaş Grubu Batı Ülkeleri Nüfus Oranı (%)

	A.E.K	Batı Avrupa	K.Avrupa	D.Avrupa	K.Amerika
1985	16.24	16.05	18.20	15.50	16.75

Kaynak: Demographic Causes and Economic Consequences of Population Aging, U.N.New York, 1992.

Batı ülkelerinin hiçbirinde nüfus içindeki gençlik kesimi Türkiye kadar büyük değildir (Yörükoğlu 1985). Avrupa'nın genç nüfusu en çok olan ülkesi olma özelliği, bu rakamların ortaya koyduğu bir gerçektir. Ancak genç nüfus önemli bir sosyal göstere olurken, aynı zamanda barınma, beslenme, iş, sağlık, evlenme-boşanma, iletişim gibi alanlarda bir dizi sorunları da beraberinde getirmektedir. Bütün bunların demografik avantajla sağlıklı olarak birleştirilmesi Türkiye'nin gençlik özelinde ortaya koyduğu göstergeleri de işlevsel hale getirecektir (Doğan 2000).

Tablo 3: Diplomalı Gençlerin Oranları

Yıllar		İlkokul Mezunu	Ortaokul ve Dengi Okul Mezunu	Lise ve Dengi Okul Mezunu	Yüksekokul/ Fakülte
1980	Toplam	67.72	17.31	13.20	2.24
	Erkek	35.97	11.60	8.33	1.41
	Kadın	31.23	5.71	4.87	0.83
1985	Toplam	65.77	17.91	15.11	1.18
	Erkek	32.68	11.59	9.15	0.73
	Kadın	33.09	6.32	5.96	0.45
1990	Toplam	63.50	19.34	15.18	1.98
	Erkek	31.39	12.14	9.71	1.13
	Kadın	32.11	7.20	5.47	0.85

Kaynak: DİE, Genel Nüfus Sayımı, 1980,1985,1990 Genel Nüfus Sayımı.

Tablo 3'de de görüldüğü üzere 1990 yılında 15-24 yaş grubu içinde bir okuldan mezun olanların oranı %90.41'dir. Yani genç nüfus içinde diplomalı oranı %90.41'dir. Genç nüfus içinde yüksek okul mezunu düşüktür. 1980'e göre 1990'da %0.26'lık bir düşme görülmektedir. 1980'lerde toplam genç nüfus içinde 166.256 yüksek okul ve fakülte mezunu var iken 1990 yılında bu sayı 203.576'dır. 1980'den 1990'a yüksekokul ve fakülte mezununda artış oranı %22.44 iken, bu tarihler arasında genç nüfusta artış oranı %38.64'dür. Genç nüfusta artış oranı, yüksekokul ve fakülte mezunu artış oranından daha yüksek olduğu için, toplam genç nüfus içinde yüksek okul ve fakülte mezunu oranı 1990'larda 1980'lere göre düşük çıkmaktadır.

1990'larda toplam diplomalı nüfus içinde yüksek okul ve fakülte mezunu %4.72 iken, genç nüfus içinde bu oran %1.98'dir. Bunun anlamı genç nüfus, yüksek okul ve fakültede okuduğu halde okulunu zamanında bitirememektedir.

II.9. Ülkemizde Yüksek Öğrenim Gençliğine İlişkin Demografik Bilgiler

1923-1924 eğitim-öğretim yılından 1998-1999 eğitim-öğretim yılına kadar geçen 75 yıllık Cumhuriyet döneminde;

Yükseköğretim kurum sayısı 1'den 74'e

Öğrenci sayısı 2.914'den 1.382.149'a

Yıllık mezun sayısı 321'den 199.781'e

Öğretim elemanı sayısı 307'den 59.170'e yükselmiştir (DPT 2000).

Tablo 4: 1998-1999 Eğitim-Öğretim Yılındaki Öğrenci Sayıları

Üniversiteler	Öğrenci sayısı
Örgün Eğitim	
Fakülteler	517.257
4 yıllık Yüksekokullar	40.420
2 yıllık Meslek Yüksekokulları	156.722
İkinci Öğretim Lisans	121.497
İkinci Öğretim Ön Lisans	46.001
Toplam	881.867
Açık Öğretim	
Lisans	320.184
Ön Lisans	172.376
Toplam	492.560
Diğer Yükseköğretim Kurumları	
Lisans	7.443
Ön Lisans	249
Toplam	7.692
Türkiye Toplamı	1.382.149

Kaynak: DPT, 2000.

DİE verilerine göre ülkemizdeki 1998 yılı yükseköğretim çağ nüfusu 5.102.000'dir. Buna göre ülkemizdeki yükseköğretimdeki toplam okullaşma oranı % 26,7; örgün öğretimdeki okullaşma oranı ise %16,9'dur. Lisansüstü öğrenci sayıları da eklendiğinde, 1998'de açık öğretim dahil, toplam okullaşma oranının %28,3'e, sadece örgün öğretime dayalı okullaşma oranının ise %18,7'ye yükseldiği görülmektedir (Tablo II.4).

II.10. Ülkemizde Gençlik Çalışmaları /Yüksek Öğretim Gençliği ve Bazı Araştırmalar

Tezcan'a göre ülkemizde gençlik araştırmaları dört konu üzerinde yoğunlaşmıştır.

- 1- Gençlik yaşamında akran gruplarının önemini inceleyen araştırmalar,
- 2- Gençlik kültürleri ve gençlik alt kültürlerinin anlamı, nedenleri ve fonksiyonları üzerinde odaklanan araştırmalar,
- 3- Kuşaklar arası ilişkilerin nedenleri, örnekleri ve sonuçları ile uğraşan araştırmalar,
- 4- Toplumsal değişimlerde ve dönüşümlerde genç katılımının tarihsel ve siyasal önemi üzerinde duran araştırmalar (Tezcan 1991).

Burcu'ya göre de gençlik konusunda yapılmış araştırmalar üç ana başlıkta toplanabilir.

- 1- Gençlik döneminde gencin bazı inançlarla olan mücadeleleri üzerinde duran araştırmalar,
- 2- Buluş çağı ve bu çağın psiko-seksüel uyum etkileri üzerinde yoğunlaşmış araştırmalar,
- 3-Genç-aile etkileşimi üzerinde yoğunlaşan araştırmalar. Bu araştırmalarda gencin büyümesi, otonomisini kazanması ve olgunlaşması ile genç-ebeveyn arasındaki ilişkinin düzenlenmesi noktasındaki problemlerle ilgilenilmiştir (Burcu 1998).

Ülkemizde gençlik araştırmaları 1960'lı yıllarda gençlik hareketleriyle birlikte hız kazanmış ve bu yıllarda gençlikle ilgili bilimsel araştırmalar, toplantılar ve yayınlar giderek artış göstermiştir. Toplumumuzda gençlik konusu üzerinde daha çok eğitim bilimcilerin ve psikologların durduğu görülmüştür. Gençlik konusunu sosyolojik olarak ele alan çalışmalar da yine öğrenci hareketlerinin yoğunluk kazanmasına paralel olarak özellikle üniversite gençliği üzerinde yoğunlaşmıştır (Burcu 1998).

Ülkemizdeki gençlik çalışmaları kuramsal olarak değil, daha çok uygulamalı çalışmalardan oluşmuştur. Toplumbilimcilerin çeşitli akımların, kuramların gençliğe uygulanış biçiminden oluşan kuramsal çalışmalar bizde yoktur. Belli bir yöneme ve sınırlı bir örnekleme göre yapılmış gençlik çalışmaları çoğunluktadır (Tezcan 1991).

Tezcan, *Gençlik Sosyolojisi Yazıları* adlı eserinde ülkemizde 1960'lı yıllardan günümüze kadar gençlik alanında yapılan uygulamalı çalışmaları derlemiştir (Tezcan 1991). Bunlardan araştırma konusu ile ilgili olanlar:

1961 yılında Abadan'ın *Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Faaliyetleri* konulu araştırması,

1966 yılında yine üniversite öğrencilerine yönelik Topçuoğlu'nun *Neleri Öğrenmek İstiyorlar* ve Ozankaya'nın *Üniversite Öğrencilerinin Siyasal Yönelimleri* konulu çalışmaları,

1967 yılında YURTKUR Kurum Yurtlarında Barınan Öğrencilerin Boş Zamanlarını Değerlendirme Anketi sonuçları,

1968 yılında Taylak'ın *Öğrenci Hareketleri* konulu çalışması ve

1970'li yıllarda Köknel'in *Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları*; Saran'ın *Üniversite Gençliği*; Kışlalı'nın *Öğrenci Ayaklanmaları*; Kağıtçıbaşı'nın *Gençlerin Tutumları*; Ozankaya'nın *Türk Devrimi ve Yüksek Öğretim Gençliği* konulu çalışmalarıdır.

1985 Dünya Gençlik Yılı etkinlikleri yüksek öğretim araştırmalarının çoğalmasına neden olmuştur. Belli bir yaş kesiti ya da üniversite öğrencilerinin sosyo-ekonomik sorunları üzerine yapılan araştırmalar bu alanda önde gelen araştırmalardır. Milli Eğitim Bakanlığı ile Gazi Üniversitesi işbirliği ile gerçekleştirilen ve 12-24 yaş sınırı kapsamındaki gençlerin hedef alındığı çalışmada gençlerin psiko-fizyolojik, ekonomik, boş zaman ve kişisel sorunları ortaya konmuştur (Doğan 2000).

Yine MEGSB ve ODTÜ Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü tarafından gerçekleştirilen *Yükseköğretim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri ve Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri* adlı çalışmada gençlerin "Katılma yeteneğinin" nitelik ve niceliği incelenmiştir (MGSB1985)

Bunların yanı sıra üniversite içi çalışmalar da bulunmaktadır. *Yükseköğretimde Okuyan Öğrenci Kitesinin Sorunları* (KTÜ 1976) bu alanda ilk göze çarpan çalışma olurken *Gençlerimiz ve Sorunları* (Ekşi 1982) adlı çalışma, yükseköğretim gençliğinin sorunlarının psiko-sosyal ve ekonomik açıdan araştırıldığı ilk çalışmalardandır. *ODTÜ Kampüsünde Gençlik ve Sorunları* (Aksu/Paykoç 1986), *Planlı*

Dönemde Yükseköğretim Öğrencilerinin Sosyal İhtiyaçlarının Getirdiği Problemler ve Çözüm Yolları (Sunar 1987) adlı çalışma da bu çerçevede zikredilebilir (Doğan 2000).

Üniversite içi araştırmaların üniversitenin yapısı ve konumu ile ilgili çok özel sorunların yanı sıra tüm üniversite gençliği için geçerli olan sorunları ortaya koydukları görülmektedir. Bunlar; beslenme, barınma, istihdam, çalışma, sağlık, boş zamanların değerlendirilmesi, iletişim, katılma, rehberlik, danışma, psiko-sosyal, fizyolojik, ekonomik ve kişilik gibi boşlukları içermektedir. Üniversite gençliğinin eş seçimi ve evlilikle ilgili düşüncelerini konu alan araştırmalar çok sınırlıdır.

Ekşi'nin üniversiteli gençlerle ilgili yaptığı araştırma 1982-1983 yılı İ.Ü. dördüncü sınıflarında kayıtlı bulunan 567 ve aynı yıl aynı üniversiteye kayıtlı bulunan 4267 birinci sınıf öğrencilerinin aynı ankete verdikleri cevaplardan oluşmaktadır. Araştırmada anket bulgularına dayanarak gençlerin sosyal, ekonomik, kültürel durumları, yetişmelerinde anne ve babalarının tutumları, üniversite eğitiminden beklentileri, aile yapıları, ailelerinde kadının yeri, dinsel ve cinsel tutumları, boş zaman değerlendirmeleri, alkol, uyuşturucu madde alışkanlıkları, cinsel gelişimleri, konut ve ekonomik sorunları ile eğitim alanındaki sorunları, kişisel ve sosyal nitelikli sorunları incelenmiştir (Ekşi 1986).

Yukarıda da görüldüğü gibi üniversite gençliği üzerine yapılan çalışmalar daha çok öğrencilerin sosyo-ekonomik yapıları ve sorunları gibi belli konularda üzerinde odaklanmıştır. Öğrencilerin sahip oldukları değerlerle toplum yapısını sürdürmekte devam edecekleri muhtemel rollere ilişkin derinlemesine konular üzerinde yeterli araştırmalar mevcut değildir. Yüksek öğretim gençliği üzerinde yapılan araştırmalar “geleneksel gençlik sorunlarının” bir kısmını yada tümünü genel olarak ele alan problem ortaya koyucu, adlandırıcı, tanımlayıcı işleve sahiptir. Çoğu gençlik araştırmaları gençlik sorununu kesit olarak ele alıp derinlemesine incelememiştir. Bu durum alanın boşluklarından biridir. Yüksek öğrenim gençlerinin çeşitli sorunlarının kendi içinde ve kesit olarak ele alınması sorunları nisbi olarak doğal platformuna çekecek, daha gerçekçi çözüm denemelerine vesile olacaktır. (Doğan 2000).

III. BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde, Türkiye genelinde 12 üniversitede okuyan 1682 son sınıf öğrencisinin evliliğin kuruluşuna ilişkin görüş ve düşünceleri üç temel başlık altında incelenmektedir. Birinci bölümde gençlerin okudukları üniversitelerin yapısına ilişkin bilgiler; ikinci bölümde öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, sosyo-ekonomik özellikleri ve aile yapılarına ait bulgular; üçüncü bölümde ise ailenin ve evliliğin kuruluşuna ilişkin düşünce ve tutumlarını ortaya koyan bulgular değerlendirilmiştir.

III.1. Öğrencilerin Okudukları Üniversitelerin Yapısına İlişkin Bilgiler

Araştırmanın örneklem grubunda yer alan öğrencilerin %89.3'ü kamu, %10.7'si vakıf üniversitelerinin son sınıfında okumaktadırlar (Tablo 5).

Tablo 5: Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Okudukları Üniversitenin Mülkiyet Durumu

Üniversitenin Mülkiyet Durumu/Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kamu	778	88,6	724	90,0	1502	89,3
Vakıf	100	11,4	80	10,0	180	10,7
Toplam	878	100,0	804	100,0	1682	100,0

Öğrencilerin %85.7'si Türkçe (Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi), %14.3'ü yabancı dilde (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Galatasaray Üniversitesi) eğitim yapan üniversitelerde okumaktadırlar (Tablo III.2.2).

Tablo 6: Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Okudukları Üniversitenin Eğitim Dili

Üniversitenin Eğitim Dili/Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Türkçe	737	83,9	704	87,6	1441	85,7
Yabancı Dil	141	16,1	100	12,4	241	14,3
Toplam	878	100,0	804	100,0	1682	100,0

Öğrencilerin okudukları üniversitelerin %55.8'i taşrada (Fırat, Mersin, Selçuk, Muğla, Ondokuz Mayıs) ve %44.2'si de (Gazi, Hacettepe, Marmara, Mimar Sinan, ODTÜ, Bilkent ve Galatatasaray) metropoldedir. Taşra üniversitelerinde okuyan kız öğrenciler %51.3 iken erkek öğrenciler %60.8'dir. Metropol üniversitelerinde bu oran tersine (kız öğrenciler %48.7, erkek öğrenciler %39.2) değişmektedir (Tablo 6).

Tablo 7: Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Okudukları Üniversitenin Bulunduğu Yer

Üniversitenin Bulunduğu Yer/Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Taşra	450	51,3	489	60,8	939	55,8
Metropol	428	48,7	315	39,2	743	44,2
Toplam	878	100,0	804	100,0	1682	100,0

Öğrencilerin %53.8'i sosyal bölümlerde, %46.2'si de teknik bölümlerde okumaktadır. Kızların sosyal bölümlerde okuma oranı erkek öğrencilere göre %6.1 daha fazladır. Erkeklerin de teknik bölümlerde okuma oranı kızlara göre %6.1 daha fazladır. Aradaki fark az olmakla birlikte kız öğrencilerin erkeklere oranla daha fazla sosyal bölümleri tercih ettikleri söylenebilir (Tablo 8) (Bkz. Ek 1).

Tablo 8: Öğrencinin Cinsiyetine Göre Üniversitede Okuduğu Bölüm

Üniversitede Okunulan Bölüm/Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Sosyal Bölüm	498	56,7	407	50,6	905	53,8
Teknik Bölüm	380	43,3	397	49,4	777	46,2
Toplam	878	100,0	804	100,0	1682	100,0

III.2. Öğrencilerin Demografik Bilgileri

III.2.1. Cinsiyet

Örneklem grubunda yer alan 1682 öğrencinin %52.2'sini kız öğrenciler, %47.8'ini de erkek öğrenciler oluşturmaktadır (Tablo 9).

Tablo 9: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Toplam	
	n	%
Kız	878	52,2
Erkek	804	47,8
Toplam	1682	100,0

III.2.2. Medeni Durum

Öğrencilerin % 90.2'si bekâr, %7'si sözlü/nişanlı, %2.6'sı evli, %0.2'si de boşanmıştır. Toplam 44 öğrenci evlidir. Ülkemizde erkeklerin evlilik yaşı 1996 DİE verilerine göre en fazla 20-24 yaş grubunda yoğunlaşmakta iken 1998 DİE verileri ise evlenme yaşı oranlarının 20-24 ile 25-29 yaş grubunda aynı sayıda gerçekleştiğini göstermektedir. Örneklem grubunda yer alan erkek öğrencilerin % 94'ü bekâr ve % 90'ı 21-25 yaşları arasındadır (Tablo 10). Bu bulgulardan, üniversite eğitiminin evliliği erteleyen ve geciktiren bir etken olduğu söylenebilir. Medeni durumu evli olan öğrencilere yaş ve cinsiyet soruları hariç diğer anket soruları yöneltilmemiştir. Araştırma deseninin bekâr öğrencilerin gelecekte kuracakları aileyi yordamaya yönelik olmasından ötürü anket soruları buna göre düzenlemiştir.

Tablo 10: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Medeni Durumu

Cinsiyet/Medeni Durum	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Bekar	800	91,2	755	94,0	1555	90,2
Sözlü/Nişanlı	76	8,7	45	5,6	121	7,0
Evli					44	2,6
Boşanmış	1	0,1	3	0,4	4	0,2
Toplam	877	100,0	803	100,0	1724	100,0

III.2.3. Yaş

Yaşa göre dağılıma bakıldığında doğal olarak yığılmanın (kız öğrencilerin %87.1'i, erkek öğrencilerin ise %89.5'i) 21-25 yaşları arasında olduğu görülmektedir. 20 ve daha az yaşta olma durumu kızlarda (%9.2), 26 ve yukarı yaşta olma durumu ise erkeklerde yüksektir (%6.4). Bu durum kız öğrencilerin üniversite öncesi eğitimlerini sınıfta kalmadan geçtikleri ve üniversiteyi ilk senelerinde kazandıkları ya da üniversitede yıl kaybetmeden ilerledikleri şeklinde yorumlanabilir (Tablo 11).

Tablo 11: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Yaşı

Cinsiyet/Yaş	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
20 ve daha aşağısı	79	9,2	32	4,1	111	6,8
21-25 yaş arası	747	87,1	696	89,5	1443	88,2
26 ve daha yukarısı	32	3,7	50	6,4	82	5,0
Toplam	858	100,0	778	100,0	1636	100,0

III.2.4. Eğitim Durumu

Öğrencilerin bitirdikleri lise türüne göre dağılımı tablosunda hem erkek (%54.9) hem de kız öğrencilerin (% 48) normal lise mezunu olma durumlarının yüksek olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerde bunu özel lise (% 12,2), süper lise (%11.4), teknik ve meslek liseleri (%9.8), anadolu lisesi (%9.4), imam hatip lisesi (%8.6) ve fen lisesi (%0.6) takip etmektedir. Erkek öğrencilerde ise normal lise mezunu olma durumunu teknik ve meslek lisesi (15.1), imam hatip (8.7), anadolu lisesi (8.4), özel lise (%5.7), süper lise (5.3) ve fen lisesi (%2) mezunu olmak izlemektedir. Erkek ve kız öğrenciler karşılaştırıldığında erkeklerin meslek lisesi ve fen lisesi mezunu olma; kızların da özel lise, süper lise mezunu olma durumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 12).

Tablo 12: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Bitirdiği Lisenin Türü

Cinsiyet/Bitirilen Lisenin Türü	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Genel (Normal) lise	417	48,0	437	54,9	854	51,3
Süper lise	99	11,4	42	5,3	141	8,5
Fen lisesi	5	0,6	16	2,0	21	1,3
Anadolu lisesi	82	9,4	67	8,4	149	8,9
Özel lise	106	12,2	45	5,7	151	9,1
İmam-Hatip lisesi	75	8,6	69	8,7	144	8,6
Teknik ve Meslek liseleri	85	9,8	120	15,1	205	12,3
Toplam	869	100,0	796	100,0	1665	100,0

Devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin daha çok normal (% 55.4) lise çıkışlı oldukları görülmüştür. Özel üniversitede okuyan öğrencilerin ise devlet üniversitelerinden farklı olarak özel lise (% 45) mezunu olma oranı yüksektir. Bunu Anadolu lisesi (% 23.3) gibi özel yetenek gerektiren liselerden mezun olma izlemektedir (Tablo 13).

Tablo 13: Üniversitenin Mülkiyetine Göre Bitirilen Lisenin Türü

Üniv. Mülkiyeti	Lise Türü							Toplam
	Normal	Süper	Fen	Anadolu	Özel	İmam Hatip	Teknik ve Meslek	
Kamu	55,4	9,0	0,5	7,2	4,7	9,6	13,6	100,0
Özel	17,2	3,9	7,8	23,3	45,0	1,1	1,7	100,0
Toplam	51,3	8,5	1,3	8,9	9,1	8,6	12,3	100,0

Okunulan üniversitenin eğitim diline göre mezun olunan lisenin türü arasındaki dağılımın okunulan üniversitenin mülkiyeti ile bitirilen lisenin türü arasındaki dağılıma benzer olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 14).

Tablo 14: Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Mezun Olunan Lisenin Türü

Üniversite Eğitim Dili	Lise Türü							Toplam
	Normal	Süper	Fen	Anadolu	Özel	İmam Hatip	Teknik ve Meslek	
Türkçe	56,5	8,5	0,4	6,5	4,1	9,9	14,0	100,0
Yabancı Dil	20,3	8,3	6,2	23,2	38,2	1,2	2,5	100,0
Toplam	51,3	8,5	1,3	8,9	9,1	8,6	12,3	100,0

III.2.5. Memleket / İkamet Edilen Yer

Öğrencilerin %36'sı Orta Anadolu, %19.6'sı Doğu Anadolu, %17.7'si Batı Anadolu, %14.6'sı Kuzey Anadolu ve %11.6'sı da Güney Anadolu kökenlidir.

Kız ve erkek öğrencilerin her ikisi de genellikle Orta Anadolu illeri doğumludurlar. Bunu kızlarda Batı Anadolu (%21.1), Kuzey Anadolu (%15.7), Doğu Anado-

lu (%13.5) ve Güney Doğu Anadolu izlemektedir. Erkeklerde ise Doğu Anadolu (%26), Batı Anadolu (%14.1), Kuzey Anadolu (% 13.4) ve Güney Anadolu (% 13.4) kökenli olma durumu izlemektedir. Bu bulgulara göre örnekleme en fazla Orta Anadolu'dan en az da Güney Anadolu'dan öğrenci dahil olmuştur (Tablo 15).

Tablo 15: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Bölge Olarak Memleketleri

Cinsiyet/Bölge Olarak Memleket	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Batı	183	21,1	112	14,1	295	17,7
Güney	95	11,0	97	12,2	192	11,6
Orta	334	38,6	272	34,2	606	36,5
Kuzey	136	15,7	107	13,4	243	14,6
Doğu	117	13,5	208	26,1	325	19,6
Yurt dışı	1	0,1			1	0,1
Toplam	866	100,0	796	100,0	1662	100,0

Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettikleri yer konusunda en fazla oran % 37.9 ile Orta Anadolu bölgesidir. Bunu sırasıyla % 25.8 ile Batı ve birbirine yaklaşık değerlerle Güney, Kuzey ve Doğu Anadolu'da ikamet edenler izlemiştir. Bu konuda kız ve erkek öğrencilerin ailelerinin ikamet yerleri arasında bir fark gözlenmemiştir (Tablo 16).

Tablo 16: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Ailelerinin Bölge Olarak İkamet Yerleri

Cinsiyet/ Ailelerin Bölge Olarak İkamet Yerleri	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Batı	248	28,4	183	23,0	431	25,8
Güney	98	11,2	105	13,2	203	12,1
Orta	353	40,4	280	35,1	633	37,9
Kuzey	101	11,6	86	10,8	187	11,2
Doğu	73	8,4	142	17,8	215	12,9
Yurt dışı	1	0,1	1	0,1	2	0,1
Toplam	874	100,0	797	100,0	1671	100,0

III.2.6. En Uzun Yaşanılan Yer

Tablo 17’deki dağılıma göre üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu üniversiteyi kazanmadan önce en uzun süreyle kentlerde yaşamışlardır (% 49). Bunu sırasıyla metropol (%23.3), kasaba/ilçe (% 21) ve köy (% 6) izlemektedir. Kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre en uzun süre kent ve metropolde yaşama oranları yüksektir.

Tablo 17: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Üniversite Öncesi En Uzun Yaşadıkları Yerleşim Birimi

Cinsiyet/Üniversite Öncesi En Uzun Yaşanılan Yerleşim Birimi	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Köy	26	3,0	75	9,3	101	6,0
Kasaba/İlçe	164	18,7	189	23,5	353	21,0
Kent	456	52,1	366	45,6	822	49,0
Metropol	223	25,5	169	21,0	392	23,3
Yurt dışı	7	0,8	4	0,5	11	0,7
Toplam	876	100,0	803	100,0	1679	100,0

III.2.7. Üniversiteye Devam Ederken Kalınan Yer

Gençlerin üniversiteyi okurken kaldıkları yer konusunda kızların çoğunluğu (% 42.9) aileleriyle kaldıklarını belirtmektedirler. Bunu sırasıyla “yurt, pansiyon, misafirhane” (% 25.2) ve arkadaşlarıyla evde (% 23.3) seçenekleri izlemektedir. Erkek öğrenciler ise bu soruyu çoğunlukla (% 42) “arkadaşlarıyla evde” şeklinde cevaplandırmıştır. Daha sonra (% 34.3) aileleriyle oturanlar gelmektedir (Tablo 18). Bu bulgular kız ve erkek öğrencilerin üniversiteye devam ederken kaldıkları yer açısından bazı farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Bu farklardan birincisi kız öğrencilerin aileleriyle birlikte kalma oranlarının erkeklere göre yüksek olmasıdır. İkincisi yine kız öğrencilerin yurt ve pansiyon tercihlerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olmasıdır. Buna karşılık erkek öğrencilerin daha çok arkadaşlarıyla evde kalmayı tercih etmektedirler. Buradan kızların %57’si erkeklerin de %65’i okumak için başka bir ilde bulunmaktadır denilebilir.

Tablo 18: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Üniversiteye Devam Ederken Kaldıkları Yer

Cinsiyet/Üniversiteye Devam Ederken Kalınan Yer	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Ailemle	374	42,9	272	34,3	646	38,8
Tek başıma evde	52	6,0	54	6,8	106	6,4
Arkadaşlarımla evde	203	23,3	333	42,0	536	32,2
Akraba, tanıdık yanında	23	2,6	24	3,0	47	2,8
Yurt, pansiyon, misafirhane vb.	220	25,2	109	13,8	329	19,8
Toplam	872	100,0	792	100,0	1664	100,0

III.3. Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına İlişkin Bilgiler

III.3.1. Annenin Eğitimi

Öğrenci annelerinin eğitim durumlarının dağılımları sırasıyla ilkokul (% 41), lise ve dengi (% 17), üniversite (% 14), okur-yazar değil (% 12.1) şeklinde bulunmuştur. Kız öğrencilerin annelerinin eğitimleri ile erkek öğrencilerin annelerinin eğitimleri arasında kız öğrencilerin annelerinin eğitim seviyesinin erkek öğrencilerin annelerinkinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. (Tablo 19).

Tablo 19: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Eğitim Durumu

Cinsiyet/Annelerin Eğitim Seviyesi	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Okur-yazar değil	79	9,0	123	15,5	202	12,1
Okur-yazar	45	5,2	81	10,2	126	7,6
İlkokul	368	42,2	317	39,9	685	41,1
Orta ve dengi okul	69	7,9	55	6,9	124	7,4
Lise ve dengi okul	163	18,7	121	15,2	284	17,0
Üniversite/Yüksek okul	141	16,2	92	11,6	233	14,0
Master	5	0,6	3	0,4	8	0,5
Doktora	3	0,3	2	0,3	5	0,3
Toplam	873	100,0	794	100,0	1667	100,0

Okunan üniversitelerin mülkiyetine göre annenin eğitim seviyesi konusunda, Tablo 20’den de anlaşıldığı gibi annelerin eğitim seviyeleri yükseldikçe öğrencilerin özel üniversitede okuma oranlarının arttığı saptanmıştır.

Tablo 20: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Annenin Eğitimi

	Annenin Eğitimi								
	Okur-Yazar Değil	Okur Yazar	İlkokul	Orta ve Dengi	Lise ve Dengi	Üniversite/ Yüksek Okul	Master	Doktora	Toplam
Kamu	13,6	8,4	44,4	7,6	14,8	10,7	0,3	0,2	100,0
Özel		0,6	13,9	6,1	35,6	41,1	1,7	1,1	100,0
Toplam	12,1	7,6	41,1	7,4	17,0	14,0	0,5	0,3	100,0

III.3.2 Babanın Eğitimi

Öğrenci babalarının eğitim durumlarına göre dağılımları konusunda üniversite mezunu olanlar ile ilkokul mezunu olanların diğerlerine göre yüksek olduğunu saptanmıştır. Bunu lise ve dengi okul mezunu olanlar ile orta ve dengi okul mezunu olanlar takip etmektedir (Tablo 21). Kız ve erkek öğrenciler arasında, kız öğrencilerin annelerinin eğitimi konusunda olduğu gibi babalarının eğitim seviyelerinin de erkek öğrencilerininkine oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 21: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Eğitim Durumu

Cinsiyet/Babaların Eğitim Seviyesi	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Okur-yazar değil	10	1,1	24	3,0	34	2,0
Okur-yazar	25	2,9	56	7,0	81	4,8
İlkokul	235	26,9	251	31,4	486	29,1
Orta ve dengi okul	110	12,6	104	13,0	214	12,8
Lise ve dengi okul	180	20,6	141	17,6	321	19,2
Üniversite/Yüksek okul	290	33,2	201	25,2	491	29,4
Master	14	1,6	14	1,8	28	1,7
Doktora	9	1,0	8	1,0	17	1,0
Toplam	873	100,0	799	100,0	1672	100,0

Babaların eğitim seviyeleri yükseldikçe öğrencilerin yabancı dille eğitim veren üniversitelerde okuma oranları artmaktadır.

Tablo 22: Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Babanın Eğitimi

	Babanın Eğitimi								
	Okur-Yazar Değil	Okur Yazar	İlkokul	Orta ve Dengi	Lise ve Dengi	Üniversite/ Yüksek Okul	Master	Doktora	Toplam
Türkçe	2,4	5,5	32,3	13,5	20,2	24,4	1,0	0,6	100,0
Yabancı Dil		0,8	9,6	8,3	13,3	59,2	5,4	3,3	100,0
Toplam	2,0	4,8	29,1	12,8	19,2	29,4	1,7	1,0	100,0

III.3.3. Annenin Mesleği

Anne mesleği açısından hem kız (% 82.8) hem de erkek öğrencilerin (% 77.4) büyük bir çoğunluğunun anneleri ev hanımıdır. Her iki grupta da çalışan annelerin çoğunluğu öğretmen, avukat, diş hekimliği gibi meslekleri icra etmektedirler. Bunu mesleği memur olan anneler izlemektedir (Tablo 23).

Tablo 23: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Mesleki Dağılımı

Cinsiyet/Annelerin Mesleği	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çiftçi, hayvancı, ormancı, balıkçı, avcı	2	0,2	3	0,4	5	0,3
Müşavir, üst kademe yöneticisi	3	0,4			3	0,2
Serbest meslek sahibi	10	1,2	6	0,8	16	1,0
İlmi ve teknik eleman	16	1,9	7	0,9	23	1,4
İşçi	7	0,8	8	1,1	15	0,9
Memur	23	2,7	22	2,9	45	2,8
Esnaf, zanaatkar	4	0,5	2	0,3	6	0,4
Uzmanlık gerektiren işler	126	14,9	82	10,8	208	13,0
Ev kadını	656	77,4	627	82,8	1283	80,0
Toplam	847	100,0	757	100,0	1604	100,0

III.3.4. Babanın Mesleği

Babaların mesleki dağılımına bakıldığında birinci sırada uzmanlık gerektiren işlerde çalışanlar (% 21.2), ikinci sırada serbest meslek sahibi olanlar (% 19.8) ve daha sonra da aynı oranlarda olmak üzere işçi (% 15.4) ya da memur (% 14.9) olarak çalışanlar gelmektedir. Kız öğrencilerin babaları en fazla uzmanlık gerektiren işlerde çalışanlar ile serbest meslek sahibi olanlardır. Erkek öğrencilerin arasında da durum buna benzerdir.

Tablo 24: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Mesleki Dağılımı

Cinsiyet/Babaların Mesleği	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çiftçi, hayvancı, ormancı, balıkçı, avcı	37	5,1	73	11,8	110	8,2
Müteşebbis, üst kademe yöneticisi	19	2,6	11	1,8	30	2,2
Serbest meslek sahibi	151	21,0	115	18,5	266	19,8
İlmi ve teknik eleman	82	11,4	49	7,9	131	9,8
İşçi	99	13,8	107	17,2	206	15,4
Memur	107	14,9	93	15,0	200	14,9
Esnaf, zanaatkar	61	8,5	53	8,5	114	8,5
Uzmanlık gerektiren işler	164	22,8	120	19,3	284	21,2
Toplam	720	100,0	621	100,0	1341	100,0

Üniversitenin mülkiyeti ile baba mesleği arasındaki dağılıma bakıldığında, özellikle babaların serbest meslek sahibi olmaları, uzmanlık gerektiren işlerde çalışmaları ile ilmi ve teknik eleman olmaları öğrencilerin özel üniversitede okumalarında belirleyici olmuştur. Diğer bir deyişle gelir getiren meslekler, kariyer meslekler öğrencilerin özel üniversitelere gönderilmesinde etkili olmuştur.

Tablo 25: Üniversitenin Mülkiyetine Göre Babanın Mesleği

	Babanın Mesleği								Toplam
	Çiftçi, Hayvancı Ormancı, Balıkçı, Avcı	Müteşebbis Üst Kademe Yöneticisi	Serbest Meslek Sahibi	İlmi ve Teknik Eleman	İşçi	Memur	Esnaf ve Zanaatkar	Uzmanlık Gerektiren İşler	
Kamu	9,3	1,6	18,3	8,1	17,3	16,6	8,4	20,4	100,0
Özel	0,6	6,6	30,7	21,7	1,8	3,0	9,0	26,5	100,0
Toplam	8,2	2,2	19,8	9,8	15,4	14,9	8,5	21,2	100,0

III.3.5. Annenin Çalışma Durumu

Araştırma bulgularına göre annelerin çalışma oranı erkek öğrencilerde % 7.6, kız öğrencilerde %11.2'dir. Annenin çalışma oranı kız öğrencilerin annelerinde erkek öğrencilerin annelerine oranla daha yüksektir. Çalışma ve emekli olma durumu birlikte değerlendirildiğinde kızların annelerinin %26.7'sinin gelir getiren bir işte çalıştıkları söylenebilir. Aynı oran erkek öğrencilerin annelerinde %21.1'dir.

Tablo 26: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Çalışma Durumu

Cinsiyet/Annelerin Çalışma Durumu	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çalışıyor	98	11,2	61	7,6	159	9,5
Çalışmıyor	634	72,3	613	76,8	1247	74,4
Emekli	136	15,5	108	13,5	244	14,6
Öldü	9	1,0	16	2,0	25	1,5
Toplam	877	100,0	798	100,0	1675	100,0

III.3.6. Babanın Çalışma Durumu

Her iki grupta babaların çalışma oranlarının yüksek olduğu gözlenmiştir. Kız öğrencilerin babalarının %2.6'sı erkek öğrencilerin %6.3'ü herhangi bir işte çalışmaktadırlar.

Tablo 27: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Çalışma Durumu

Cinsiyet/Babaların Çalışma Durumu	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çalışıyor	510	58,2	420	52,6	930	55,5
Çalışmıyor	23	2,6	50	6,3	73	4,4
Emekli	299	34,1	263	32,9	562	33,5
Öldü	45	5,1	66	8,3	111	6,6
Toplam	877	100,0	799	100,0	1676	100,0

III.3.7. Aylık Gelir

Tablo 19’de öğrencilerin ailelerinin ortalama toplam aylık gelirlerinin dağılımı verilmektedir. Buna göre ailelerin sırasıyla %24.9’u 100 ile 300, %24.2’si 300 ile 500, %20.1’i 500 ile 700, %17.5’i 900 ve üzeri, %11.8’i 700 ile 900 milyon arasında bir gelire sahiptir. Bu dağılıma göre öğrencilerin %50’sinin ailesi 500 milyonun altında bir gelire sahip görünmektedir. Yaklaşık %30’unun ailesinin geliri 700 milyon ve üzerindedir. Kız öğrencilerin ailelerinin ortalama aylık gelirlerinin erkek öğrencilerin ailelerinden biraz daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 28: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Ailelerinin Ortalama Aylık Gelirleri

Cinsiyet/Ailelerin Ortalama Aylık Gelirleri	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
100 milyondan az	12	1,6	11	1,5	23	1,5
100≤-<300 milyon	151	19,8	225	30,1	376	24,9
300≤-<500 milyon	186	24,4	179	23,9	365	24,2
500≤-<700 milyon	158	20,7	146	19,5	304	20,1
700≤-<900 milyon	103	13,5	76	10,2	179	11,8
900 milyon ve daha fazla	153	20,1	111	14,8	264	17,5
Toplam	763	100,0	748	100,0	1511	100,0

III.3.8. Gençlerin Öğrenim Sırasında Çalışma Durumu

Üniversiteye devam ederken gençlerin herhangi bir gelir getirici işte çalışıp çalışmadıkları sorusuna öğrencilerin %43.4'ü çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bulgulara göre kızların %33.2'si, erkeklerin de %54.6'sı öğrenimleri süresince gelir getirici bir işte çalışmışlardır (Tablo 29).

Tablo 29: Öğrencilerin Eğitimleri Sırasında Çalışma Durumları

Öğrencilerin Eğitimleri Sırasında Çalışma Durumları / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çalıştı	290	33,2	438	54,6	728	43,4
Çalışmadı	584	66,8	364	45,4	948	56,6
Toplam	874	100,0	802	100,0	1676	100,0

III.4. Öğrencilerin Aile Yapılarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin aile yapıları; kardeş sayısı, ebeveynlerin bir arada yaşama durumu ve kaçınıcı evlilikleri olduğu gibi başlıklar altında incelenmiştir.

III.4.1. Ebeveynlerin Evlilik Sayısı

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin annelerinin tamamına yakınının ilk evlilikleridir. Cinsiyete göre bakıldığında kız öğrencilerin % 2.2'sinin, erkek öğrencilerin % 1'nin annelerinin ikinci evliliğidir (Tablo 30).

Tablo 30: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Annelerinin Evlilik Sayısı

Annelerinin Evlilik Sayısı / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
1. evlilik	831	97,5	759	98,8	1590	98,1
2. evlilik	19	2,2	8	1,0	27	1,7
3. ya da daha fazla	2	0,2	1	0,1	3	0,2
Toplam	852	100,0	768	100,0	1620	100,0

Öğrenci babalarının ise % 93'ünün ilk evliliği, %5.6'sının ikinci evliliğidir. Kız ve erkek öğrencilerin babalarının ikinci evliliği olma hali birbirine eşittir (Tablo 16).

Tablo 31: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Babalarının Evlilik Sayısı

Babaların Evlilik Sayısı / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
1. evlilik	795	93,9	717	93,4	1512	93,6
2. evlilik	48	5,7	43	5,6	91	5,6
3. ya da daha fazla	4	0,5	8	1,0	12	0,7
Toplam	847	100,0	768	100,0	1615	100,0

III.4.2. Ebeveynlerin Birarada Yaşama Durumu

Öğrencilerin % 88.4'ünün ebeveynleri hayatta ve birarada yaşamaktadırlar. Vefat ya da boşanma nedeniyle parçalanmış aileye mensup olma hali %11.6'dır (Tablo 32). Öğrencilerin sadece %3.4'ünün anne ve babası boşanmış ya da ayrı yaşamaktadırlar.

Tablo 32: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Ebeveynlerin Birarada Yaşama Durumu

Ebeveynlerin Birarada Yaşama Durumu / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Birarada yaşıyorlar	785	89,5	699	87,2	1484	88,4
Babam öldü	45	5,1	65	8,1	110	6,6
Annem öldü	9	1,0	12	1,5	21	1,3
Her ikisi de öldü	2	0,2	4	0,5	6	0,4
Her ikisi de sağ ama boşandılar	18	2,1	16	2,0	34	2,0
Her ikisi de sağ ama ayrı yaşıyorlar	18	2,1	6	0,7	24	1,4
Toplam Parçalanmış Aile	92	10,5	103	12,8	195	11,6
Genel Toplam	877	100,0	802	100,0	1679	100,0

III.4.3. Öğrencilerin Kardeş Sayısı

Tablo 33’de görüldüğü gibi kız öğrencilerin kardeş sayısı ile erkek öğrencilerin kardeş sayısı arasında bir fark vardır. Kız öğrencilerin 2 (% 34.9), erkek öğrencilerin de 4 (% 40.5) çocuklu aileden olma hali yüksektir. Erkek öğrencilerde dört kardeş olmayı 2 (% 29.2) ve 3 kardeş (% 25.8), kız öğrencilerde 2 kardeş olmayı birbirine yakın değerlerle 3 (% 31.3) ve 4 (% 30) kardeş olma izlemektedir. Ailenin tek çocuğu olma oranı kız ve erkek öğrencilerde yaklaşık %4 olarak çıkmıştır.

Tablo 33: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Kardeş Sayısı

Kardeş Sayısı / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Tek çocuk	33	3,8	36	4,5	69	4,1
2 kardeş	304	34,9	233	29,2	537	32,2
3 kardeş	273	31,3	206	25,8	479	28,7
4 ya da daha fazla	262	30,0	323	40,5	585	35,0
Toplam	872	100,0	798	100,0	1670	100,0

III.4.4. Aile Şekli

Öğrenci ailelerinin büyük çoğunluğu çekirdek aile (%79.5) dir. Geniş ailelerin oranı %8.9’dur. Boşanma ya da vefat nedeniyle parçalanmış aile %11.6’dır. Aile tipine göre erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo 34: Öğrencilerin Aile Şekli

Aile Şekli / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Çekirdek aile	711	81,0	626	77,9	1337	79,5
Geniş aile	75	8,5	75	9,3	150	8,9
Parçalanmış aile	92	10,5	103	12,8	195	11,6
Toplam	878	100,0	804	100,0	1682	100,0

III.5. Öğrencilerin Evliliğin Kuruluşuna İlişkin Özellikler Hakkındaki Tutum ve Düşünceleri

III.5.1. Kadın ve Erkek İçin En Uygun Evlilik Yaşına İlişkin Bulgular

Tablo 35’de görüldüğü gibi gençlerin %48’i için kadın için en uygun evlilik yaşı 25-29, %42’si içinse 20-24’dür. Erkek öğrencilerin % 58.1’i kadın için uygun evlilik yaşının 20-24, %34.9’u 25-29 yaşlar arasında olduğunu belirtmektedirler.

Kızların yarısından fazlası (%60.3) erkek öğrencilerden farklı olarak kadın için en uygun evlilik yaşının 25-29 yaşları arasında olmasını uygun görmüşlerdir. Bunu %33 ile 20-24 yaş aralığında evliliği uygun görenler takip etmektedir. Erkek öğrenciler kadın için en uygun evlilik yaşı konusunda geleneksel fikre sahiptir.

Tablo 35: Cinsiyete Göre Kadın İçin En Uygun Evlilik Yaşı

Kadın İçin En Uygun Evlilik Yaşı/ Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
15'den az			4	0,5	4	0,2
15-19	3	0,3	75	9,5	78	4,7
20-24	284	33,0	409	51,8	693	42,0
25-29	519	60,3	275	34,9	794	48,1
30 ve üzeri	55	6,4	26	3,3	81	4,9
Toplam	861	100,0	789	100,0	1650	100,0
X ² :175.566 Sd:4 p<.005						

Kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin %44.6’sı kadın için en uygun evlenme yaşının 20-24, %45,7’si de 25-29 olması gerektiğini belirtmişlerdir. Özel üniversitelerde okuyan öğrenciler ise kamudakilerden farklı olarak kadın için en uygun evlenme yaşının 25-29 yaşları arasında olmasını tercih etmişlerdir (%69).

Tablo 36: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Kamu	0,3	5,1	44,6	45,7	4,3	100,0
Özel		1,1	19,5	69,0	10,3	100,0
Toplam	0,2	4,7	42,0	48,1	4,9	100,0
X ² :58.371 Sd:4 p<.005						

Öğrencilerin doğdukları bölgelere göre kadın için en uygun evlenme yaşı dağılımında 25-29 yaş aralığını tercih eden öğrenciler sırasıyla yurtdışı (% 100), Batı Anadolu (% 63.5), Kuzey Anadolu (% 49.0), Güney Anadolu (% 46.5), Orta Anadolu (% 43.6) ve Doğu Anadolu (% 43.0) doğumludurlar. 20-24 yaş aralığını tercih eden gençlerde köken en fazla Orta Anadolu (% 48.5), Doğu-Kuzey Anadolu (% 43.6), Güney Anadolu (% 41.7) ve Batı Anadolu (% 27) şeklinde sıralanmaktadır. Kadın için evlilik yaşı tercihinde dikkat çekici nokta Batı Anadolu ve yurtdışı kökenli gençlerde ilk sırada olmak üzere diğer bölgelerdeki gençlerde de görece bir artışın olduğu görülmüştür. 15-19 yaşlarında kadın için evliliği uygun görenlerin doğdukları yer sırasıyla Doğu Anadolu (% 9.7), Güney Anadolu (% 5.3), Orta Anadolu (% 3.9), Kuzey Anadolu (% 3.7) ve Batı Anadolu (% 1.1)'dir.

Tablo 37: Bölge/Memlekete Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Batı	0,7	1,1	27,0	63,5	7,7	100,0
Güney		5,3	41,7	46,5	6,4	100,0
Orta		3,9	48,5	43,6	4,0	100,0
Kuzey		3,7	43,6	49,0	3,7	100,0
Doğu	0,6	9,7	43,6	43,0	3,1	100,0
Yurt Dışı				100,0		100,0
Toplam	0,2	4,7	42,2	48,1	4,7	100,0
X ² :83.736 Sd:20 p<.005						

En uzun yaşanan yere göre kadın için uygun görülen evlenme yaşına bakıldığında evlenme yaşının köy ve kasabadan metropole doğru gidildikçe 20-24'den 25-29'a doğru yükseldiği görülmektedir.

Tablo 38: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Köy	1,0	11,0	56,0	30,0	2,0	100,0
Kasaba/İlçe		7,2	54,7	36,1	2,0	100,0
Kent	0,4	4,0	41,0	49,9	4,7	100,0
Metropol		2,3	29,7	59,1	8,9	100,0
Yurtdışı		9,1	18,2	72,7		100,0
Toplam	0,2	4,7	42,1	48,1	4,9	100,0
X ² :125.577 Sd:4 p<.005						

Erkek için uygun evlilik yaşı konusunda, gençlerin çoğunluğu (kız ve erkek öğrenciler yaklaşık aynı oranlarda olmak üzere %60) erkek için uygun evlilik yaşını 25-29 olarak belirtmişlerdir. Kız öğrencilerin %35.1'i ikinci şık olarak 30 ve üzeri yaşı işaretlemişlerdir. İkinci yaş aralığı olarak erkek öğrencilerin %19'u 30 yaş ve üzerini %18'i 20-24 yaş aralığını tercih etmektedirler. Ankete katılanlar erkek ve kadın için uygun evlilik yaşı konusunda erkekler için kızlara göre daha üst yaş aralığını tercih etmişlerdir. Bu anlayış evlilik yaşı konusunda toplumsal tercihlerin halen devam ettiğini göstermektedir.

Tablo 39: Cinsiyete Göre Erkek İçin En Uygun Evlilik Yaşı

Erkek İçin En Uygun Evlilik Yaşı /Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
15'den az	1	0,1	3	0,4	4	0,2
15-19	1	0,1	20	2,5	21	1,3
20-24	25	2,9	142	18,0	167	10,1
25-29	531	61,7	475	60,1	1006	61,0
30 ve üzeri	302	35,1	150	19,0	452	27,4
Toplam	860	100,0	790	100,0	1650	100,0
X ² :151.696 Sd:4 p<.005						

Okunulan üniversitenin mülkiyetine göre erkek için en uygun evlenme yaşı konusunda özel üniversitelerde okuyan öğrenciler ile kamu üniversitelerinde okuyan öğrenciler arasında bir farklılık gözlenmiştir. Bu konuda özel üniversitelerde okuyan öğrencilerin 25-29 ila 30 ve üzeri yaş aralığında yoğunlaşmalarına karşılık kamudakilerin 25-29 yaş aralığını tercih ettikleri (%62,4) belirlenmiştir.

Tablo 40: Üniversitenin Mülkiyetine göre Göre Erkek İçin En Uygun Evlilik Yaşı

	Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Kamu	0,3	1,4	11,0	62,4	24,9	100,0
Özel		0,6	2,9	48,6	48,0	100,0
Toplam	0,2	1,3	10,1	61,0	27,4	100,0
X ² :46.716 Sd:4 p<.005						

Annenin eğitimine göre erkek için uygun evlenme yaşı konusunda, annesinin birtirdiği okul üniversite ve daha yukarısı olanların erkek için en uygun evlenme yaşına verdikleri cevap 25 ve üzeri şeklindedir. 25-29 yaş grubu her eğitim seviyesinde en fazla tercih edilen seçenek olmuştur.

Tablo 41: Annenin Eğitim Düzeyine Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Okur-Yazar Değil	0,5	4,0	21,2	59,6	14,6	100,0
Okur-Yazar		1,6	19,4	60,5	18,5	100,0
İlkokul		0,9	11,3	66,9	20,9	100,0
Orta ve						
Dengi		0,8	4,1	60,7	34,4	100,0
Lise ve Dengi	0,7	0,4	3,6	54,4	40,9	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	0,4	0,9	3,1	55,9	39,7	100,0
Master				66,7	33,3	100,0
Doktora			20,0	40,0	40,0	100,0
Toplam	0,2	1,2	10,1	61,3	27,1	100,0
X ² :153.488 Sd:28 p<.005						

Öğrencilerin doğdukları bölgeye göre erkek için en uygun evlilik yaşı için en dikkat çekici özellik, batı illerinde doğmuş olanların en fazla tercih ettikleri 25-29 yaş aralığından sonra (%52.1) buna çok yakın oranda (%40.2) 30 ve yukarısı yaşları tercih etmeleridir. Yurt dışı doğumlarının tamamı 25-29 yaş grubunu erkek için en uygun evlilik yaşı olarak işaretlemişlerdir. Doğdukları bölgeye göre batı kökenli gençlerin kadın ve erkek için tercih ettikleri evlilik yaşı konusunda diğer bölgelerden farklı olarak daha ileri yaşlarda evliliği onayladığı görülmektedir.

Tablo 42: Bölge/Memlekete Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Batı	0,7	0,7	6,3	52,1	40,2	100,0
Güney	0,5	1,6	6,5	63,2	28,1	100,0
Orta		0,7	10,7	67,2	21,4	100,0
Kuzey		0,8	9,5	61,4	28,2	100,0
Doğu	0,3	3,1	15,3	57,9	23,4	100,0
Yurt Dışı				100,0		100,0
Toplam	0,2	1,3	10,2	61,4	26,9	100,0
$X^2:67.597$ Sd:20 $p<.005$						

Erkek için en uygun evlenme yaşı konusundaki bulgular en uzun yaşanan yere göre gençler arasında farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Bu konuda en uzun süreyle metropol ve yurtdışında kalan gençlerin özellikle 30 yaş ve üzeri yaşları tercih ettikleri dikkat çekmektedir. Erkek için 25-29 yaş aralığını tercih eden öğrenciler ise sırasıyla kasaba (% 67.3), kent (% 63.3), yurtdışı (% 54.5), köy (% 53) ve metropol (% 52.7) dir. Erkek için erken yaş tercihinin köy ve kasaba kökenli gençlerde diğer gençlere oranla daha yüksek olduğu da dikkat çekmektedir.

Tablo 43: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Köy		3,0	25,0	53,0	19,0	100,0
Kasaba/İlçe		2,9	15,5	67,3	14,3	100,0
Kent	0,4	0,6	8,8	63,3	26,9	100,0
Metropol	0,3	0,8	4,4	52,7	41,8	100,0
Yurtdışı				54,5	45,5	100,0
Toplam	0,2	1,3	10,1	61,0	27,4	100,0
X ² :103.769 Sd:4 p<.005						

III.5.2. Eş Seçimi Şekli / Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme

Eş seçimi konusunda öğrencilerin çoğunluğu “kararı ben veririm, sonradan ailemin onayını alırım” cevabını vermişlerdir (%81.2). Bu cevabı veren kız öğrencilerin oranı %87.1, erkek öğrencilerin oranı da % 74.8’dir. Evlenilecek eşe karar verme konusunda her iki cins için ikinci sırada “kararı ben veririm, kimseye danışmam” (erkeklerde %15.6, kızlarda %7.8) seçeneği gelmektedir. Eş seçiminde gençlerin temel olarak kendilerinin karar verecekleri ancak ailelerinin onayına da baş vuracakları anlaşılmaktadır.

Tablo 44: Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşe Karar Verme

Evlenilecek Eşe Karar Verme / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kararı ben veririm, kimseye danışmam	67	7,8	122	15,6	189	11,5
Kararı ben veririm, sonradan ailemin onayını alırım	749	87,1	585	74,8	1334	81,2
Kararı ailem verir, sonradan benim onayımı alır	9	1,0	23	2,9	32	1,9
Ailem karar verir, ben karışmam	4	0,5	2	0,3	6	0,4
Bu konuda kesin bir kararım yok	31	3,6	50	6,4	81	4,9
Toplam	860	100,0	782	100,0	1642	100,0
X ² :44.233 Sd:5 p<.005						

Okunulan üniversitenin mülkiyetine göre eş seçimi konusundaki bulgular özel üniversitede okuyan öğrencilerin %71.7'sinin “kararı ben veririm, sonradan ailemin onayını alırım”, %23.9'unun da “kararı ben veririm, kimseye danışmam” seçeneklerini tercih ettiklerini göstermiştir. Bu konuda kamudaki öğrencilerin özeldekilerden farklı tutumlar sergiledikleri ve %82.4'ünün “kararı ben veririm, sonradan ailemin onayını alırım”, %10'unun ise “kararı ben veririm, kimseye danışmam” cevabını verdikleri görülmüştür. Eş seçiminde ailenin onayını alma durumu, özel üniversitede okuyan öğrencilerde kamuda okuyanlara oranla daha fazladır.

Tablo 45: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eş Seçim Şekli

	Eş Seçim Şekli					Toplam
	Ben Karar Veririm Kimseye Danışmam	Kararı Ben Veririm Sonradan Ailemin Onayını Alırım	Kararı Ailem Verir, Benim Onayımı Alırlar	Ailem Karar Verir Ben Karışmam	Bu Konuda Kesin Bir Kararım Yok	
Kamu	10,0	82,4	2,2	0,2	5,2	100,0
Özel	23,9	71,7		1,7	2,8	100,0
Toplam	11,5	81,2	1,9	0,4	4,9	100,0
$X^2:47.338$ Sd:5 p<.005						

Gençlerin yaşadıkları bölgelere göre eş seçimi tercihi konusunda çarpıcı olan nokta Batı Anadolu kökenli gençlerin diğer gençlere göre “Kararı ben veririm, aileme danışmam” seçeneğini daha fazla tercih etmeleridir (%20). Genel olarak her bölgeden çoğunluğu oluşturan gençlerin eş seçiminde temel olarak kendilerinin karar verecekleri ancak ailelerinin onayına da baş vuracakları anlaşılmaktadır. Bu konuda gençlerin tercihleri sırasıyla yurtdışı (% 100), Güney Anadolu (% 84.6), Kuzey Anadolu (% 83.7), Orta Anadolu (% 82.2) Doğu Anadolu (% 80.1), Batı Anadolu (% 76.5) şeklindedir.

Tablo 46: Bölge/Memlekete Göre Eş Seçim Şekli

	Eş Seçim Şekli					
	Kararı Ben Veririm Kimseye Danışmam	Kararı Ben Veririm Sonradan Ailemin Onayını Alırım	Kararı Ailem Verir, Sonradan Benim Onayımı Alır	Ailem Karar Verir Ben Karışmam	Bu Konuda Kesin Bir Kararım Yok	Toplam
Batı	20,4	76,5	0,7		2,4	100,0
Güney	8,5	84,6	1,1		5,9	100,0
Orta	9,0	82,2	2,7	0,5	5,6	100,0
Kuzey	8,8	83,7	1,7	0,4	5,4	100,0
Doğu	12,0	80,1	2,5	0,6	4,7	100,0
Yurt Dışı		100,0				100,0
Toplam	11,5	81,3	2,0	0,4	4,9	100,0
Anlamsız						

Ayrıca sanal ortamda tanışarak evlenme biçimi **evlenme biçimlerine bir alternatif** olarak son yıllarda yaygınlık kazanmıştır. İnternet kullanımının ülke genelinde yaygınlaşması ile birlikte bu evlenme biçimi topluma mal edilmektedir. Sanal ortamda tanışarak evlenmeyi gençlerin %56.5'i onaylamamaktadır. Kız öğrencilerin onaylama durumu (%9.3) erkek öğrencilere göre (%24.2) daha düşüktür. Gençlerin (kız ve erkek öğrenciler hemen hemen aynı oranda olmak üzere) yaklaşık % 32'si bunu hiç düşünmediklerini belirtmişlerdir (Tablo 47). Sanal ortamda tanışarak evlenme biçiminin gençler arasında fazla benimsenmemesi çarpıcı bir sonuçtur.

Tablo 47: Cinsiyete Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme

Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Evlenirim	81	9,3	107	13,4	188	11,2
Hayır, Evlenmem	523	59,8	422	52,8	945	56,5
Bunu Hiç Düşünmedim	271	31,0	270	33,8	541	32,3
Toplam	875	100,0	799	100,0	1674	100,0
X ² :10.964 Sd:2 p<.005						

Gençlerin sanal ortamda tanışarak evlenmeyi onaylamaları tüm bölgelerde oranlar az olmak üzere sırasıyla Batı Anadolu(%16.4), Doğu Anadolu(%12.1), Güney Anadolu(%10.4), Orta Anadolu(%9.6) ve Kuzey Anadolu(%8.7)'dur.

Tablo 48: Bölge/Memlekete Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme

	Sanal Ortamda Tanıştığımız Biriyle Evlenir misiniz?			
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	Toplam
Batı	16,4	46,1	37,5	100,0
Güney	10,4	55,7	33,9	100,0
Orta	9,6	59,6	30,8	100,0
Kuzey	8,7	64,9	26,4	100,0
Doğu	12,1	54,8	33,1	100,0
Yurt Dışı		100,0		100,0
Toplam	11,2	56,6	32,1	100,0
$X^2:26.378$ Sd:10 $p<.005$				

Sanal ortamda tanışarak evlenmeye yabancı dilde eğitim veren üniversitelerdeki kız ve erkek öğrencilerin, Türkçe eğitim veren üniversitelerde okuyan kız ve erkek öğrencilere göre daha olumlu baktıkları söylenebilir (Tablo 49).

Tablo 49: Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme

Cinsiyet		Sanal Ortamda Tanıştığımız Biriyle Evlenir misiniz?			
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	Toplam
Erkek	Türkçe	11,9	54,6	33,6	100,0
	Yabancı Dil	24,2	40,4	35,4	100,0
	Toplam	13,4	52,8	33,8	100,0
Kız	Türkçe	8,2	62,7	29,2	100,0
	Yabancı Dil	14,9	44,7	40,4	100,0
	Toplam	9,3	59,8	31,0	100,0
$X^2:26.334$ Sd:2 $p<.005$					

III.5.3. Evlenme Töreni Tercihi

Evlenme töreni tercihi konusunda kız ve erkek öğrenciler arasında belirli bir fark ortaya çıkmaktadır. Kız öğrenciler sırasıyla nikah+kokteyl (%41.4), salonda nikah (%18), salon düğünü (%16.3) ile evliliği tercih ederken (fark etmez diyenler %16.5); erkek öğrencilerin en fazla “fark etmez” cevabını vermişlerdir (%25.4). Bunun dışındaki seçeneklerin tercih oranı yaklaşık aynıdır (%18) (Tablo 50). Bu soruya verilen cevaplar karşılaştırıldığında kızların evlilik töreni tercihinde nikah + kokteyl şeklinde kentte oluşan modeli benimseme eğiliminde oldukları, buna karşılık erkekler için böyle bir tercihin ortaya çıkmadığı gözlenmektedir. Evlenme töreni ritüeline uyma davranışının kızlarda erkeklere oranla daha fazla bulunması kadınların evlenme ve aile düzenindeki düzenleyici rolünden kaynaklanmaktadır.

Tablo 50: Cinsiyete Göre Evlilik Töreni Tercihi

Evlilik Töreni Tercihi / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Ev düğünü ile	63	7,8	136	18,7	199	12,9
Nikah salonunda	146	18,0	132	18,2	278	18,1
Salon düğünü ile	132	16,3	140	19,3	272	17,7
Nikah+Kokteyl ile	336	41,4	134	18,4	470	30,6
Farketmez	134	16,5	185	25,4	319	20,7
Toplam	811	100,0	727	100,0	1538	100,0
X ² :120.103 Sd:5 p<.005						

Üniversitenin mülkiyetine göre evlenme töreni tercihinde yüzdeleri farklı olmakla birlikte kamu (%28.6) ve özelde (%47.5) okuyan gençler birinci sırada nikah+kokteyl şeklindeki evlilik törenini tercih etmektedirler (Tablo 51). Kamu üniversitelerinde okuyan gençler arasında ikinci sırada diğer evlilik töreni modelleri yaklaşık aynı oranlarla karşımıza çıkmakta ve bu sonuçlar öğrencilerin yarısında evlilik töreni modelinde geleneksel tercih ve tutumların halen devam ettiğine de işaret etmektedir. Ev düğünü şeklinde evlenme tercihinin kamuda okuyan öğrencilere (%14.2) göre özelde okuyan öğrenciler arasında yok denecek kadar az olması bu sonucu desteklemektedir.

Tablo 51: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlilik Töreni Türü

	Evlilik Töreni Türü					
	Ev Düğünü	Nikah Salonu	Salon Düğünü	Nikah+ Kokteyl	Farketmez	Toplam
Kamu	14,2	19,1	18,0	28,6	20,1	100,0
Özel	1,9	9,3	14,8	47,5	26,5	100,0
Toplam	12,9	18,1	17,7	30,6	20,7	100,0
X ² :45.776 Sd:5 p<.005						

Annenin eğitim seviyesine göre evlilik töreni tercihinin bakıldığında (Tablo 52) annenin eğitim seviyesi yükseldikçe ev düğünü ve nikah salonundaki evlilik törenini tercih edenler düşmektedir. Anneleri eğitimsiz olan öğrenciler arasında evlilik töreni tercihi birinci sırada ev düğünü şeklindedir. Salon düğünü tercihi tüm eğitim seviyelerinde aynı oranda olup nikah+kokteyl ile evlilik tercihi annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe artmaktadır.

Tablo 52: Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlilik Töreni Şekli

	Evlilik Töreni Türü					
	Ev Düğünü	Nikah Salonu	Salon Düğünü	Nikah+ Kokteyl	Farketmez	Toplam
Okur-Yazar Değil	32,4	20,7	21,2	10,6	15,1	100,0
Okur-Yazar	26,5	23,0	17,7	14,2	18,6	100,0
İlkokul	14,6	22,4	19,2	24,9	18,9	100,0
Orta ve Dengi	5,2	12,9	16,4	37,9	27,6	100,0
Lise ve Dengi	1,6	12,1	17,9	46,7	21,8	100,0
Üniversite/ Yüksekokul	3,8	10,4	11,4	49,8	24,6	100,0
Master			16,7	33,3	50,0	100,0
Doktora				25,0	75,0	100,0
Toplam	13,0	18,0	17,8	30,6	20,7	100,0
X ² :259.165 Sd:5 p<.005						

Üniversiteye başlamadan önce en uzun yaşanan yere göre evlilik töreni tercihi köy kökenli olan gençlerin köy düğününü tercihleri diğerlerine göre oldukça yüksektir(%39.6). Kasaba gençlerinin tercihleri seçenekler arasında yaklaşık eşit oranlarda dağılmıştır. Kentlerde uzun süreli yaşayan gençlerin birinci sıradaki tercihleri nikah+kokteyl (%30.4), ikinci sırada aynı oranlarda olmak üzere nikah salonu(%18.8) ve salon düğünü şeklindedir. Metropolde uzun süre yaşamış gençlerin yarısı nikah+kokteyl şeklindeki evlenme törenini benimsemektedir.

Tablo 53: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlilik Töreni Tercihi

	Evlilik Töreni Türü					
	Ev Düğünü	Nikah Salonu	Salon Düğünü	Nikah+ Kokteyl	Farketmez	Toplam
Köy	39,6	18,7	22,0	3,3	16,5	100,0
Kasaba/İlçe	22,2	20,9	21,8	18,2	16,9	100,0
Kent	10,6	18,8	18,0	30,4	22,2	100,0
Metropol	3,1	14,4	12,1	49,0	21,4	100,0
Yurtdışı			22,2	22,2	55,6	100,0
Toplam	13,0	18,1	17,7	30,5	20,8	100,0
X ² :107.187 Sd:5 p<.005						

III.5.4. Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı

Gelecekte sahip olmak istenilen çocuk sayısı konusunda öğrencilerin çoğunlukla iki çocuk şeklinde cevap vermişlerdir. Kız öğrencilerin %60.6'sı, erkek öğrencilerin de %53.4'ü iki çocuk istemektedir. Kızlarda bunu aynı oranlarda olmak üzere bir (%14.8) ve üç (%14.6) çocuk sahibi olma tercihi; erkeklerde ise kızlardan farklı olmak üzere üç (%24) ve dört (%13.7) çocuk sahibi olma tercihi izlemektedir.

Tablo 54: Cinsiyete Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı

Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
1 çocuk	128	14,8	52	6,7	180	11,0
2 çocuk	522	60,6	417	53,4	939	57,1
3 çocuk	126	14,6	183	23,4	309	18,8
4 ve daha fazla çocuk	62	7,2	107	13,7	169	10,3
Hiç çocuk istemiyor	24	2,8	22	2,8	46	2,8
Toplam	862	100,0	781	100,0	1643	100,0
X ² :62.573 Sd:4 p<.005						

Cinsiyet ve üniversitenin mülkiyeti değişkenleri birlikte değerlendirildiğinde hem kamu hem de özel üniversitelerde okuyan kız ve erkek öğrencilerin yarıdan fazlasının iki çocuk tercihinde oldukları; kamu ve özel üniversitelerde okuyan erkek öğrencilerde bunu üç çocuk, kızlarda ise aynı oranlarda olmak üzere bir ile üç çocuk tercihinin izlediği saptanmıştır.

Tablo 55: Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı

Mülkiyet / Cinsiyet		Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı					Toplam
		1 Çocuk	2 Çocuk	3 Çocuk	4 ve Daha Fazla	Hiç Çocuk İstemiyor	
Erkek	Kamu	6,3	52,7	23,7	14,9	2,4	100,0
	Özel	10,4	59,7	20,8	2,6	6,5	100,0
	Toplam	6,7	53,4	23,4	13,7	2,8	100,0
Kız	Kamu	14,7	60,6	14,7	7,5	2,6	100,0
	Özel	16,2	60,6	14,1	5,1	4,0	100,0
	Toplam	14,8	60,6	14,6	7,2	2,8	100,0
Anlamsız							

Cinsiyet ile üniversitede okunulan bölüm değişkeninin de üniversitenin eğitim dili ve mülkiyeti değişkenleri gibi sahip olmak istenilen çocuk sayısı üzerinde etkili olmadığı görülmüştür.

Tablo 56: Cinsiyet ve Üniversitede Okunulan Bölüme Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı

Cinsiyet		Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı					Toplam
		1 Çocuk	2 Çocuk	3 Çocuk	4 ve Daha Fazla	Hiç Çocuk İstemiyor	
Erkek	Sosyal	7,8	51,8	20,7	16,4	3,3	100,0
	Teknik	5,5	55,1	26,2	10,9	2,3	100,0
	Toplam	6,7	53,4	23,4	13,7	2,8	100,0
Kız	Sosyal	14,0	58,2	16,5	8,6	2,7	100,0
	Teknik	16,0	63,6	12,2	5,3	2,9	100,0
	Toplam	14,8	60,6	14,6	7,2	2,8	100,0
Anlamsız							

III.5.5. Çocuğun Cinsiyetine İlişkin Görüş

Öğrencilere tek çocuk sahibi olmaları halinde cinsiyetinin ne olmasını istedikleri sorulmuştur. Bu soruya kız ve erkeklerin yaklaşık yarısı fark etmez cevabını vermişlerdir. Cinsiyet tercihinde ise kız öğrencilerin %30'u kız çocuğu, %20.9'u erkek çocuğu tercih etmektedirler. Erkek öğrencilerin tercihi kız öğrencilerde olduğu gibi kendi cinsiyetleri yönünde gerçekleşmiştir. Ancak erkeklerin erkek çocuk tercihi kız çocuk tercihinden oldukça yüksek çıkmıştır. (Erkek çocuk tercihi %38, kız çocuk tercihi %10.5) (Tablo 57).

Tablo 57: Cinsiyete Göre Çocuk Tercihi

Cinsiyet / Sahip Olmak İstenilen Çocuk Tercihi	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Kız	259	30,0	83	10,5	342	20,7
Erkek	181	20,9	300	38,0	481	29,1
Farketmez	424	49,1	407	51,5	831	50,2
Toplam	864	100,0	790	100,0	1654	100,0
X ² :117.286 Sd:1 p<.005						

En uzun yaşanan yere göre sahip olmak istenilen çocuğun cinsiyeti konusunda ilk çocuğun erkek olmasını isteyenlerin oranı metropolden köye doğru gittikçe yükselmektedir. Bu şekilde ilk çocuğun erkek olmasını isteyen gençlerin oranı sırasıyla köy (% 37.6), kasaba (% 33.2), kent (% 29.7), metropol (% 22.1) ve yurtdışı (%18.2) şeklindedir. “Farketmez” cevabını veren gençlerin her yerleşim biriminde çoğunluğu oluşturdukları da dikkat çekmektedir.

Tablo 58: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Çocuğun Cinsiyeti

	Çocuk Sayısı Cinsiyeti			Toplam
	Kız	Erkek	Farketmez	
Köy	10,9	37,6	51,5	100,0
Kasaba/İlçe	17,5	33,2	49,3	100,0
Kent	21,8	29,7	48,5	100,0
Metropol	24,0	22,1	53,9	100,0
Yurtdışı	18,2	18,2	63,6	100,0
Toplam	20,7	29,1	50,2	100,0
Anlamsız				

Cinsiyet ve üniversitenin eğitim dili değişkenlerinin birlikte, çocuğun cinsiyeti tercihinde fazla etkili olmadığı görülmekle birlikte, Türkçe eğitim veren üniversitelerde okuyan erkek öğrencilerin diğerlerinden yaklaşık %8’lik bir farkla erkek çocuğu tercih ettikleri görülmektedir. Yabancı dille eğitim veren üniversitelerde okuyan kızlarda kız çocuk tercihi Türkçe eğitim veren üniversitelerde okuyan öğrencilerde daha yüksek olmuştur.

Tablo 59: Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Çocuğun Cinsiyeti

Cinsiyet		Çocuk Sayısı Cinsiyeti			Toplam
		Kız	Erkek	Farketmez	
Erkek	Türkçe	10,5	38,9	50,6	100,0
	Yabancı Dil	10,2	31,6	58,2	100,0
	Toplam	10,5	38,0	51,5	100,0
Kız	Türkçe	28,9	21,5	49,6	100,0
	Yabancı Dil	35,5	18,1	46,4	100,0
	Toplam	30,0	20,9	49,1	100,0
Anlamsız					

Cinsiyet ile üniversitede okunulan bölümün değişkenlerinin birlikte, sahip olmak istenilen çocuğun cinsiyeti tercihinde üniversitenin eğitim dili değişkeni kadar fazla etkili olmadığı da görülmüştür.

Tablo 60: Cinsiyet ve Üniversitede Okunulan Bölüme Göre Çocuğun Cinsiyeti

Cinsiyet		Çocuk Sayısı Cinsiyeti			Toplam
		Kız	Erkek	Farketmez	
	Toplumsal	10,1	39,4	50,5	100,0
Erkek	Teknik	11,0	36,5	52,6	100,0
	Toplam	10,5	38,0	51,5	100,0
	Toplumsal	29,0	21,1	49,9	100,0
Kız	Teknik	31,2	20,8	48,0	100,0
	Toplam	30,0	20,9	49,1	100,0
Anlamsız					

III.5.6. Evlenilecek Eşin Yaşı

Evlenilecek eşin yaşı konusunda kızların %47.2'si “yaşı benden büyük veya benimle aynı yaşta olmalıdır”, erkek öğrencilerin %46.8'si “yaşı benden küçük veya benimle aynı yaşta olmalıdır” şeklindeki, geleneksel kalıbı benimsemektedirler. İkinci sırada kızlar “yaşı benden büyük olmalı”(%37.8) şikkını tercih ederken erkekler ise tersine “yaşı benden küçük olmalı”(%27.5)'yü tercih etmişlerdir. Kısaca eşin yaşı konusunda erkek ve kız öğrenciler kız ve erkeğin aynı yaşta olması, erkeğin kızıdan büyük ya da kızın erkekten küçük olmasını tercih etmektedirler. Bu bulgu Türk toplumunda evlilik yaşı konusundaki geleneksel cinsiyet rolü kalıbına uymaktadır.

Tablo 61: Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşin Yaşı

Evlenilecek Eşin Yaşı / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Yaşı benden büyük olmalıdır	331	37,8	8	1,0	339	20,3
Yaşı benden büyük veya benim kadar olmalıdır	413	47,2	18	2,3	431	25,8
Benimle aynı yaşta olmalıdır	24	2,7	65	8,2	89	5,3
Yaşı benden küçük olmalıdır	7	0,8	219	27,5	226	13,5
Yaşı benden küçük veya benim kadar olmalıdır	5	0,6	373	46,8	378	22,6
Yaş farkı önemli değil	95	10,9	114	14,3	209	12,5
Toplam	875	100,0	797	100,0	1672	100,0
$X^2:1246.583$ Sd:5 $p<.005$						

III.5.7. Evlenilecek Eşin Eğitimi

Tablo 62’de görüldüğü gibi evlenilecek eşin eğitim düzeyini tercihinde kız öğrencilerin %68.5’i kendisiyle aynı ya da daha yüksek, %16.4’ü aynı, %8.8’i daha yüksek eğitim seviyesindeki biriyle evlenmeyi tercih etmektedir. Erkek öğrencilerde sıralamanın daha farklı olduğu dikkat çekmektedir. Erkeklerin %40.8’i aynı, %20.3’ü aynı ya da daha düşük, %17.4’ü aynı ya da daha yüksek eğitimli birini tercih etmekte %17.6’sı eğitim farkının önemli olmadığını vurgulamaktadır. Erkeklerin kendisinden yüksek eğitimli, kızların da kendisinden düşük eğitimli eşi tercih etmedikleri görülmektedir. Bu sonuç evlenilecek eşin eğitimi konusunda toplumda yerleşen cinsiyet rollerinin devam edeceğine de işaret etmektedir.

Tablo 62: Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşin Eğitimi

Evlenilecek Eşin Eğitimi / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Eğitimi benden yüksek olmalıdır	77	8,8	11	1,4	88	5,2
Eğitimi benden yüksek veya benimle aynı düzeyde olmalıdır	600	68,5	139	17,4	739	44,1
Benimle aynı eğitim seviyesinde olmalıdır	144	16,4	327	40,8	471	28,1
Eğitimi benden düşük olmalıdır	2	0,2	20	2,5	22	1,3
Eğitimi benden düşük veya benimle aynı düzeyde olmalıdır	5	0,6	163	20,3	168	10,0
Eğitim farkı önemli değil	48	5,5	141	17,6	189	11,3
Toplam	876	100,0	801	100,0	1677	100,0
X ² :615.142 Sd:5 p<.005						

III.5.8. Evlenilecek Eşin Maddi Durumu

Evlenilecek eşin maddi durumu konusunda erkek öğrencilerin hemen hemen yarısında maddi durum farkının önemli olmadığı saptanmıştır (%45.2). Maddi durumu benimle aynı düzeyde olmalıdır diyenler %23.3, “maddi durumu benden zayıf veya benimle aynı düzeyde olmalıdır” diyenler %12.9’dur. “Maddi durumu benden zayıf” ve “maddi durumu benden iyi olmalı” diyenler yaklaşık aynı oranlardadır (%4.5). Kızların yarıdan fazlası ise evlenecekleri eşin maddi durumunun kendilerinden iyi veya aynı olmasını tercih etmektedirler (%57.7). Bunu sırasıyla “maddi durumu benden iyi olmalıdır”(%20) ve maddi durum farkı önemli değil (%13.5) tercihleri izlemektedir. **Erkek öğrenciler maddi durum farkı gözetmeden ya da maddi durumu aynı olan biriyle evlenmeyi tercih ederken kız öğrencilerin maddi durumu kendilerinden iyi veya aynı durumda olan birini tercih etmesi geleneksel bakış açısının farklılaştığını göstermektedir. Bu sonuç ülkemizde giderek zorlaşan ekonomik koşullardan kaynaklanmaktadır.**

Tablo 63: Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşin Maddi Durumu

Evlenilecek Eşin Maddi Durumu / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Maddi durumu benden iyi olmalıdır	174	20,0	38	4,8	212	12,7
Maddi durumu benden iyi veya benimle aynı düzeyde olmalıdır	501	57,7	76	9,5	577	34,6
Maddi durumu benimle aynı düzeyde olmalıdır	76	8,7	186	23,3	262	15,7
Maddi durumu benden zayıf olmalıdır			35	4,4	35	2,1
Maddi durumu benden zayıf veya benimle aynı düzeyde olmalıdır	1	0,1	103	12,9	104	6,2
Maddi durum farkı önemli değil	117	13,5	361	45,2	478	28,7
Toplam	869	100,0	799	100,0	1668	100,0
X ² :704.364		Sd:5	p<.005			

III.5.9. Evlenilecek Eşte Aranacak Özellikler

Evlenilecek eşte aranılacak özelliklerde erkek öğrencilerin yanıtları şu şekildedir:

1. İyi huylu olması(%78.1),
2. Güzellik(%65.2) ve aynı dünya görüşünü paylaşıyor olması (%64.7),
3. İyi bir aileden olması (%61.4) ve tahsilli olması (%61.1),
4. Dindar olması (%37.9),
5. İyi bir meslek sahibi olması(%22.9) ve zengin olması(%21.6)
6. İş sahibi olması (%18).

Evlenilecek eşte aranılacak özelliklerde kız öğrenciler için sırasıyla şöyledir:

1. İyi huylu olması(%75.6),
2. Benimle aynı dünya görüşünü paylaşıyor olması(%74.8),
3. Tahsilli olması(%72.1),
4. İyi bir meslek sahibi olması (%62.8) ve iyi bir aileden olması(%62.3),
5. İş sahibi olması(%47.6) ve yakışıklı olması(%47.4),

6. Dindar olması(%39.2),

7. Askerliğini yapmış olması(%34.2) ve zengin olması(%32.8).

Kız ve erkek öğrenciler için evlenecek eşte aranan özellikler konusunda birinci sırada iyi huylu olma, ikinci sırada ise aynı dünya görüşünde olma tercih edilmektedir. Genel olarak tabloya bakıldığında erkeklerin eş tercihlerinde maddi olmayan özellikleri ve ev içi düzene ait özellikleri; kızların ise evi geçindirmeye yönelik maddi özellikleri öncelik sırasına aldıkları saptanmıştır.

Tablo 64: Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşte Aranacak Özellikler

Evlenilecek Eşte Aranacak Özellikler / : Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Güzel/Yakışıklı olması	416	47,4	524	65,2	940	54,4
Zengin olması	288	32,8	174	21,6	462	26,8
Dindar olması	344	39,2	305	37,9	649	37,6
İyi bir aileden olması	547	62,3	494	61,4	1041	60,3
Tahsilli olması	633	72,1	491	61,1	1124	65,1
İyi huylu olması	664	75,6	628	78,1	1292	74,8
Benimle aynı dünya görüşünü paylaşıyor olması	657	74,8	520	64,7	1177	68,2
İyi bir meslek sahibi olması	551	62,8	184	22,9	735	42,6
Askerliğini yapmış olması	300	34,2			300	17,4
İş sahibi olması	418	47,6	145	18,0	563	32,6

III.5.10 Evlenilecek Eşin Dini

Öğrencilerin %68.8'i evlenilecek eşin aynı dinden olmasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. **Kız öğrenciler arasında evlenilecek eşin dini, erkek öğrencilere göre çok az bir farkla daha önemli görünmektedir** (Kızlar %70.6, Erkekler %66.8) (Tablo 37).

Tablo 65: Cinsiyete Göre Eşin Aynı Dinden Olması

Eşin Aynı Dinden Olması/Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, önemlidir	617	70,6	534	66,8	1151	68,8
Hayır, önemli değildir	257	29,4	265	33,2	522	31,2
Toplam	874	100,0	799	100,0	1673	100,0
Anlamsız						

Kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin çoğunluğu için eşin aynı dinden olması önemli görülmektedir (%71.8). Özel üniversitedeki öğrencilerde eşin dinine önem verme oranı %43.6'ya düşmektedir.

Tablo 66: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşin Dini

	Eşin Dini			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Kamu	71,8	14,3	13,9	100,0
Özel	43,6	33,5	22,9	100,0
Toplam	68,8	16,3	14,9	100,0
$X^2:63.549$ $Sd:2$ $p<.005$				

Gençler arasında seçecekleri eşin kendileriyle aynı dinden olma durumuna “önemlidir” diyenlerin en uzun süre yaşanan yere göre dağılımı sırasıyla köy (% 81.2) , kasaba/ilçe (% 79.6), kent (% 69.4), yurtdışı (% 63.6) ve metropol (% 54.8) şeklindedir. **Köyden metropole doğru gidildikçe evlenilecek eşle aynı dinden olmasının önemi azalmaktadır.**

Tablo 67: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlenilecek Eşin Dini

	Eşin Dini			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Köy	81,2	10,9	7,9	100,0
Kasaba/İlçe	79,6	8,2	12,2	100,0
Kent	69,4	16,5	14,1	100,0
Metropol	54,8	24,7	20,6	100,0
Yurtdışı	63,6	18,2	18,2	100,0
Toplam	68,8	16,3	14,8	100,0
X ² :156.596 Sd:2 p<.005				

III.5.11. Evlenilecek Eşin Mezhebi

Öğrencilerin %52'si için evlenilecek eşin aynı mezhepten olması önemli değilken %47.6'sı için önemlidir. **Eşin aynı mezhepten olması kız öğrenciler arasında erkek öğrencilere oranla daha önemli görülmektedir** (%54.5). Erkek öğrencilerde bu oran %40'dır (Tablo 68).

Tablo 68: Cinsiyete Göre Evlenilecek Eşin Aynı Mezhepten Olması

Evlenilecek Eşin Aynı Mezhepten Olması / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, önemlidir	476	54,5	318	40,0	794	47,6
Hayır, önemli değildir	397	45,5	477	60,0	874	52,4
Toplam	873	100,0	795	100,0	1668	100,0
X ² :41.896 Sd:2 p<.005						

Kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin yarısı için eşin aynı mezhepten olması önemli görülmektedir (%49.5). Özel üniversitedeki öğrencilerde eşin mezhebine önem verme oranı %31.7'ye düşmektedir (Tablo 66). **Kamu üniversitelerinde okuyan öğrenciler özel üniversitelerde okuyanlara oranla evlenilecek eşin aynı mezhepten olmasını önemsemektedirler.**

Tablo 69: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşin Mezhebi

	Eşin Mezhebi			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Kamu	49,5	26,8	23,7	100,0
Özel	31,7	40,0	28,3	100,0
Toplam	47,6	28,2	24,2	100,0
X ² :22.140 Sd:2 p<.005				

En uzun süre yaşanılan yere göre gençler arasında evlenilecek eşin aynı mezhepten olma durumuna “önemlidir” diyenlerin dağılımı sırasıyla, kasaba (% 54.4), kent (% 52.2), yurtdışı (% 45.5), köy (% 41.6) ve metropol (%37.9) şeklindedir. Bu dağılımda değişkenler arasında anlamlı ilişki bulunmasına karşın üniversite öncesi en uzun süre köyde yaşayan gençlerin evlenilecek eşin aynı mezhepten olmasını önemseme oranının kasaba ve kentte yaşayanlara göre düşük çıkması dikkat çekicidir (Tablo 70).

Tablo 70: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Eşin Mezhebi

	Eşin Mezhebi			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Köy	41,6	30,7	27,7	100,0
Kasaba/İlçe	54,4	22,2	23,4	100,0
Kent	50,2	28,8	21,0	100,0
Metropol	37,9	31,7	30,4	100,0
Yurtdışı	45,5	18,2	36,4	100,0
Toplam	47,7	28,2	24,2	100,0
X ² :53.803 Sd:2 p<.005				

III.5.12. Evlenilecek Eşin Etnik Kökeni

Evlenilecek eşin aynı etnik kökenden olması kız öğrenciler için erkek öğrencilere göre daha önemli görünmektedir (Kızlar %41.9, Erkekler %34.8) (Tablo 71).

Tablo 71: Cinsiyete Göre Eşin Aynı Etnik Kökenden Olması

Eşin Aynı Etnik Kökenden Olması / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, önemlidir	364	41,9	277	34,8	641	38,5
Hayır, önemli değildir	306	35,2	270	33,9	576	34,6
Farketmez	199	22,9	249	31,3	448	26,9
Toplam	869	100,0	796	100,0	1665	100,0
X ² :16.470 Sd:2 p<.005						

Evlenilecek eşin aynı mezhepten olmasını önemli görenler kamu üniversitelerinde okuyan öğrenciler arasında yaklaşık %12’lik bir farkla özel üniversitelerde okuyanlardan daha fazla bulunmuştur (Tablo 72).

Tablo 72: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşin Etnik Kökeni

	Eşin Etnik Kökeni			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Kamu	39,8	33,7	26,4	100,0
Özel	27,4	41,9	30,7	100,0
Toplam	38,5	34,6	26,9	100,0
X ² :10.628 Sd:2 p<.005				

Gençler arasında ikamet edilen bölgeye göre evlenilecek eşin aynı etnik kökenden olma durumuna “önemlidir” diyenlerin dağılımı sırasıyla Orta Anadolu (%47.3), Güney Anadolu (% 38), Kuzey Anadolu -Doğu Anadolu (% 35.4) ve Batı Anadolu (% 27.7) şeklindedir (Tablo 73).

Tablo73: Bölge/Memlekete Göre Eşin Etnik Kökeni

	Eşin Etnik Kökeni			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Batı	27,7	42,8	29,5	100,0
Güney	38,0	35,4	26,6	100,0
Orta	47,3	27,8	24,8	100,0
Kuzey	35,8	37,1	27,1	100,0
Doğu	35,4	36,6	28,0	100,0
Yurt Dışı		100,0		100,0
Toplam	38,7	34,5	26,8	100,0
X ² :40.255 Sd:10 p<.005				

Gençler arasında en uzun süre yaşanılan yere göre evlenecekleri eşin aynı etnik kökenden olma durumuna “önemlidir” diyenlerin dağılımı sırasıyla yurtdışı (% 45.5), kasaba/ilçe (% 44), kent (% 41), köy (% 37.4) ve metropol (% 28.6) şeklinde-dir (Tablo 74).

Tablo 74: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlenilecek Eşin Etnik Kökeni

	Eşin Etnik Kökeni			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Köy	37,4	34,3	28,3	100,0
Kasaba/İlçe	44,0	27,8	28,1	100,0
Kent	41,0	34,7	24,4	100,0
Metropol	28,6	41,0	30,4	100,0
Yurtdışı	45,5	18,2	36,4	100,0
Toplam	38,5	34,6	26,9	100,0
X ² :35.941 Sd:2 p<.005				

Evlenilecek eşin dini, mezhebi ve etnik kökeni konusunda genel olarak araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, gençler öncelikle aynı dinden olan biriyle evlenmek istemektedirler. Bunu aynı mezhepten olan biriyle evlenme ve son olarak da aynı etnik kökenden olan biriyle evlenme izlemektedir. Kısacası gençler arasında evlenmede din faktörü halen vazgeçilmezliğini korumaktadır.

III.5.13. Akraba Evliliği

Akraba evliliğinin doğacak çocukların sağlığı açısından tehlikeli olduğu düşüncesine gençlerin %86'sı katılmaktadırlar. **Kız öğrenciler arasında akraba evliliğinin sakıncaları olduğuna inanma eğilimi erkeklere göre biraz daha fazladır.** Bu düşünceye katılan kızların oranı %89.2 iken erkeklerde bu oran %82.8'dir (Tablo 75).

Tablo 75: Cinsiyete Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma

Akraba Evliliğinin Sakıncalarına Katılma/ Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, katılıyorum	781	89,2	661	82,8	1442	86,1
Hayır, katılmıyorum	68	7,8	84	10,5	152	9,1
Bu konuda bir fikrim yok	27	3,1	53	6,6	80	4,8
Toplam	876	100,0	798	100,0	1674	100,0
X ² :16.522 Sd:2 p<.005						

Özel üniversitelerde okuyan gençlerin akraba evliliğinin doğacak çocuklar açısından tehlikeleri olduğu düşüncesine katılma oranı (%94.4), kamu üniversitelerinde okuyanlara (%85.2) oranla daha yüksektir (Tablo 76).

Tablo 76: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma

	Akraba Evliliğinin Sakıncalı Bir Durum Olduğu Fikrine Katılma			Toplam
	Katılıyor	Katılmıyor	Bu Konuda Bir Fikrim Yok	
Kamu	85,2	9,8	5,1	100,0
Özel	94,4	3,4	2,2	100,0
Toplam	86,1	9,1	4,8	100,0
X ² :11.550 Sd:2 p<.005				

Üniversite öncesi en uzun süre yaşanan yere göre, akraba evliliğinin doğacak çocukların sağlığı açısından sakıncalı olduğuna katılma oranı yurtdışında yaşamış olan gençlerde %100'dür. Bunu sırasıyla metropol (% 88.9), kent (% 87.9), kasaba/ilçe(%82.7) ve son olarak da köy (% 71.3)'de yaşayanlar izlemektedir. **Köy ve kasaba gibi geleneksel yerleşim birimlerinden modern yerleşim birimleri olan kent ve metropole doğru gidildikçe gençlerin akraba evliliğinin olumsuz sonuçları olduğuna dair görüşleri kuvvetlenmektedir (Tablo 77).**

Tablo 77: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma

	Akraba Evliliğinin Sakıncalı Bir Durum Olduğu Fikrine Katılma			Toplam
	Katılıyor	Katılmıyor	Bu Konuda Bir Fikrim Yok	
Köy	71,3	17,8	10,9	100,0
Kasaba/İlçe	82,7	13,4	4,0	100,0
Kent	87,9	7,2	4,9	100,0
Metropol	88,9	7,2	3,9	100,0
Yurtdışı	100,0			100,0
Toplam	86,1	9,1	4,8	100,0
Anlamsız				

III.5.14. Evlenmeden Birlikte Yaşama

Öğrencilerin “evlenmeden birlikte yaşamayı onaylıyor musunuz?” sorusuna %57.4'ü hayır onaylamıyorum, %27.8'i evet onaylıyorum derken %14.8'i bu konuda bir fikrim yok şeklinde cevap vermişlerdir. Kız ve erkek öğrenciler tüm seçenekleri yaklaşık aynı oranda seçtikleri için bu yüzdeler cinsiyete göre de aynıdır (Tablo 78).

Tablo 78: Cinsiyete Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama

Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Onaylıyorum	243	27,8	223	27,9	466	27,8
Hayır, Onaylamıyorum	496	56,8	464	58,1	960	57,4
Bu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	135	15,4	112	14,0	247	14,8
Toplam	874	100,0	799	100,0	1673	100,0
X ² :19.540 Sd:2 p<.005						

Evlenmeden birlikte yaşamayı onaylamada kamu ve özel üniversitelerde okuyan öğrenciler arasında oldukça belirgin bir fark bulunmaktadır. Özel üniversitelerde okuyan kız öğrencilerin devlet üniversitelerinde okuyan kız öğrencilerin iki katı, erkek öğrencilerin de üç katı oranında evlilik öncesi birlikte yaşamayı onaylama oranının yüksek olduğu gözlenmiştir (Tablo 79).

Tablo 79: Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama

Cinsiyet		Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylar mısınız?			Toplam
		Onaylıyorum	Onaylamıyorum	Bu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Kamu	23,6	61,9	14,5	100,0
	Özel	66,3	23,8	10,0	100,0
	Toplam	27,9	58,1	14,0	100,0
Kız	Kamu	24,6	60,1	15,2	100,0
	Özel	52,5	30,3	17,2	100,0
	Toplam	27,8	56,8	15,4	100,0
X ² :99.830 Sd:2 p<.005					

Evlenmeden birlikte yaşama düşüncesini onaylama Batı Anadolu ve Güney Anadolu kökenli gençlerde diğer bölgelere göre daha fazladır. Bu konuda en düşük kabul oranı % 21 ile Orta Anadolu ve Doğu Anadolu kökenli gençler arasındadır (Tablo 80).

Tablo 80: Bölge/Memlekete Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama

Bölge / Memleket	Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylar mısınız?			Toplam
	Onaylıyorum	Onaylamıyorum	Bu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Batı	48,5	34,8	16,7	100,0
Güney	31,6	53,2	15,3	100,0
Orta	21,2	65,2	13,6	100,0
Kuzey	25,6	58,7	15,7	100,0
Doğu	20,6	65,8	13,5	100,0
Yurt Dışı	100,0			100,0
Toplam	27,8	57,6	14,6	100,0
X ² :103.440 Sd:10 p<.005				

III.5.15. Cinsiyete Göre Evlenebilme Koşulları

Kız öğrenciler arasında evlenebilme koşullarını oluşturan unsurlar sırasıyla uygun eş adayı bulmak (%78.9), mezun olmak (%76.1), iş bulmak (%64.6), mesleğinde ilerlemek (%51.9), ev almak (17.8), çeyizini tamamlamak (%15.8) ve araba almak (%14.1) şeklinde iken; erkeklerde uygun eş adayı bulmak (%71.2), mezun olmak (%69.9), iş bulmak (%68.2), mesleğinde ilerlemek (%43), askerliğini yapmış olmak (%26.6), ev almak (%20.3), araba almak (%14.9) ve son sırada çeyizini tamamlamak (%9) olarak sıralanmaktadır. **Oranları farklı olmakla birlikte kız ve erkek öğrencilerin ilk dört tercih sıralaması birbirinin aynıdır. Bu da uygun eş adayı bulmak, mezun olmak, iş bulmak ve mesleğinde ilerlemek şeklindedir** (Tablo 81).

Tablo 81: Cinsiyete Göre Evlenebilme Koşulları

Evlenebilme Koşulları / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Mezun olmak	668	76,1	540	67,2	1208	69,9
Askerliğini yapmış olmak			460	57,2	460	26,6
İş bulmak	567	64,6	611	76,0	1178	68,2
Ev almak	156	17,8	194	24,1	350	20,3
Araba almak	124	14,1	133	16,5	257	14,9
Çeyizimi tamamlamak	139	15,8	72	9,0	211	12,2
Mesleğimde ilerlemek	456	51,9	286	35,6	742	43,0
Uygun eş adayı bulmak	693	78,9	537	66,8	1230	71,2

III.5.16. Flört Etmiş Biriyle Evlenme

“Daha önce flört etmiş birisiyle evlenir misiniz?” sorusuna öğrencilerin verdikleri cevaplar Tablo 82’de yer almaktadır. Buna göre kız öğrencilerin % 76’sı daha önce flört etmiş birisiyle evlenebileceklerini belirtmişlerdir. Erkek öğrencilerde ise daha önce flört etmiş birisiyle evlenme düşüncesini olumlama oranı kızlara oranla hayli düşüktür (%43.7). Erkeklerin %36.4’ü bu soruya hayır evlenmem diyerek olumsuz tutumlarını ortaya koymuşlardır. Hayır evlenmem diyen kızlar %10.6’dır. Bu sonuç literatürdeki sonuçlarla benzerdir.

Tablo 82: Cinsiyete Göre Flört Etmiş Biriyle Evlenme

Flört Etmiş Biriyle Evlenme /Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, evlenirim	661	76,3	346	43,7	1007	60,7
Hayır, evlenmem	92	10,6	288	36,4	380	23,0
Bunu hiç düşünmedim	113	13,0	158	19,9	271	16,3
Toplam	866	100,0	792	100,0	1658	100,0
X ² :204.206 Sd:2 p<.005						

Yabancı dilde eğitim veren üniversitelerde okuyan erkek öğrencilerin daha önce başkasıyla flört etmiş birisiyle evlenme konusuna olumlu yaklaşma oranları Türkçe eğitim veren üniversitelerde okuyan erkeklere göre oldukça belirgindir. Bu oran her iki üniversite türünde eğitim veren kızlar arasında kızlarda daha düşük olmakla birlikte yine de erkek öğrencilerle kıyaslandığında, cinsiyetler arası yaklaşım farklılıkları dikkate değer olarak görülebilir (Tablo 83).

Tablo 83: Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenme

Cinsiyet		Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenir misiniz?			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Türkçe	38,7	39,9	21,4	100,0
	Yabancı Dil	78,0	12,0	10,0	100,0
	Toplam	43,7	36,4	19,9	100,0
Kız	Türkçe	73,0	12,0	15,0	100,0
	Yabancı Dil	93,6	3,6	2,9	100,0
	Toplam	76,3	10,6	13,0	100,0
$\chi^2:81.749$ Sd:2 $p<.005$					

Daha önce başkasıyla flört etmiş biriyle evlenme konusuna olumsuz bakanlar en fazla Doğu Anadolu (% 33,3) bölgesindedir. Bunu sırasıyla Orta Anadolu-Kuzey Anadolu (% 25), Güney Anadolu (% 20.9) ve Batı Anadolu (%7.5) izlemektedir (Tablo 84).

Tablo 84: Bölge/Memlekete Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenme

	Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Batı	83,3	7,5	9,2	100,0
Güney	64,9	20,9	14,1	100,0
Orta	55,3	25,0	19,7	100,0
Kuzey	58,9	24,9	16,2	100,0
Doğu	48,9	33,3	17,8	100,0
Yurt Dışı	100,0			100,0
Toplam	60,7	23,0	16,3	100,0
X ² :97.536 Sd:10 p<.005				

Daha önce başkasıyla flört etmiş biriyle evlenmeyi onaylama oranı da küçük yerleşim birimlerinden büyük yerleşim birimlerine doğru gidildikçe artmaktadır. Üniversite öncesi en fazla yurt dışında yaşamış olanların %82,2’i, metropolde yaşayanların %76’sı, kentte yaşayanların %62’si, kasabada yaşayanların %49’u ve köyde yaşayanların da %33’ü daha önce flörtü olan biriyle evlenebileceklerini belirtmişlerdir. Bu konuyu hiç düşünmedim diyenler de küçük yerleşim birimlerinden büyüğe gidildikçe azalmaktadır. “Bu konuyu hiç düşünmedim” diyenler en fazla köyde uzun süre yaşamış olanlardır (Tablo 85).

Tablo 85: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenme

	Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Biriyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Köy	32,7	40,6	26,7	100,0
Kasaba/İlçe	48,7	32,3	19,0	100,0
Kent	61,8	21,7	16,5	100,0
Metropol	75,8	13,0	11,2	100,0
Yurtdışı	81,8	9,1	9,1	100,0
Toplam	60,7	22,9	16,4	100,0
X ² :137.300 Sd:2 p<.005				

III.5.17. Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenme

“Daha önce başkasıyla cinsel ilişkide bulunmuş biriyle evlenirim” diyen kızlar %54.1, erkekler %17.7’dir. Erkeklerin bu konuda kızlardan oldukça farklı bir tutumda oldukları görülmektedir. Erkek öğrencilerin %71.8’i daha önce cinsel ilişkide bulunmuş bir kızla evlenmeyecekleri şeklinde görüş ileri sürmüşlerdir. Bu durum dolaylı olarak erkeklerin büyük çoğunluğunun hala bekârete önem verdiğini de ortaya koymaktadır (Tablo 86). Bu konuda geleneksel kalıp yargılar devam etmektedir. Eğitim değişkeni aile kültürüyle aktarılan geleneksel yapıda bile etkisini fazla gösterememektedir.

Tablo 86: Cinsiyete Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenme

Daha Önce Biriyle Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenme /Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, evlenirim	470	54,1	141	17,7	611	36,7
Hayır, evlenmem	235	27,0	571	71,8	806	48,5
Bunu hiç düşünmedim	164	18,9	83	10,4	247	14,8
Toplam	869	100,0	795	100,0	1664	100,0
X ² :341.170 Sd:2 p<.005						

Daha önce başkasıyla cinsel ilişkisi olan biriyle evlenme konusundaki yanıtlar bakımından kamu ve özel üniversitelerde okuyan öğrencilerin birbirlerinden oldukça farklı olduğu görülmektedir. Kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin %75.5'i özel üniversitelerde okuyan öğrencilerin %38.8'i daha önce başkasıyla cinsel ilişkisi olan biriyle evlenmeyeceklerini belirtmişlerdir (Tablo 87).

Tablo 87: Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Biriyle Evlenme

Cinsiyet		Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Biriyle Evlenir misiniz?			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Kamu	14,1	75,5	10,3	100,0
	Özel	50,0	38,8	11,3	100,0
	Toplam	17,7	71,8	10,4	100,0
Kız	Kamu	51,0	29,6	19,4	100,0
	Özel	77,8	7,1	15,2	100,0
	Toplam	54,1	27,0	18,9	100,0

$X^2:75.754$ Sd:2 $p<.005$

Üniversite öncesi yaşanan yer ile daha önce başkasıyla cinsel ilişkisi olmuş biriyle evlenme düşüncesine katılma arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Bu konuda daha önce başkasıyla cinsel ilişkisi olmuş biriyle evlenebileceklerini söyleyen gençlerin oranı sırasıyla yurtdışı (% 63.6), metropol (% 57.9), kent (%34.2), kasaba (% 24.8) ve köy (% 14) şeklinde olmuştur (Tablo 88).

Tablo 88: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Biriyle Evlenme

	Daha Önce Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Köy	14,0	69,0	17,0	100,0
Kasaba/İlçe	24,8	61,0	14,2	100,0
Kent	34,2	49,8	16,0	100,0
Metropol	57,9	30,0	12,1	100,0
Yurtdışı	63,6	18,2	18,2	100,0
Toplam	36,7	48,5	14,8	100,0
X ² :231.254 Sd:2 p<.005				

Flört etme durumunda olduğu gibi daha önce başkasıyla cinsel ilişkide bulunmuş biriyle evlenme fikrinde gelirin etkisi olduğu; gelir yükseldikçe “evlenirim” diyenlerin oranının da yükseldiği görülmektedir (Tablo 89).

Tablo 89: Gelire Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenme

	Daha Önce Cinsel İlişkide Bulunmuş Biriyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
100 Milyondan Az	17,4	78,3	4,3	100,0
100=<-<300 Milyon	19,1	66,8	14,0	100,0
300=<-<500 Milyon	25,9	55,6	18,5	100,0
500=<-<700 Milyon	36,3	51,3	12,3	100,0
700=<-<900 Milyon	48,6	34,6	16,8	100,0
900 Milyondan Fazla	64,4	26,1	9,5	100,0
Toplam	35,7	50,2	14,1	100,0
X ² :187.198 Sd:10 p<.005				

III.5.18. Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

“Evlenmeden çocuk sahibi olmayı onaylar mısınız?” sorusuna kız ve erkek öğrenciler aynı oranlarda (%85) “hayır, onaylamam” demişlerdir (Tablo 90).

Tablo 90: Cinsiyete Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, onaylarım	59	6,8	65	8,2	124	7,4
Hayır, onaylamam	746	85,4	677	85,1	1423	85,2
Bu konuda kesin bir fikrim yok	69	7,9	54	6,8	123	7,4
Toplam	874	100,0	796	100,0	1670	100,0
Anlamsız						

Evlenmeden çocuk sahibi olmayı onaylayan öğrencilerin özel üniversitelerde yoğunlaştıkları gözlenmiştir. Bu konuda özelde ve kamuda okuyan öğrenciler arasındaki fark hayli yüksektir. Kız öğrenciler arasındaki fark erkek öğrenciler kadar belirgin değildir (Tablo 91).

Tablo 91: Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

Cinsiyet		Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylar mısınız?			Toplam
		Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Kamu	6,6	87,2	6,3	100,0
	Özel	22,5	66,3	11,3	100,0
	Toplam	8,2	85,1	6,8	100,0
Kız	Kamu	6,3	85,8	7,9	100,0
	Özel	10,0	82,0	8,0	100,0
	Toplam	6,8	85,4	7,9	100,0
X ² :21.613 Sd:2 p<.005					

Cinsiyet ile üniversitenin eğitim dili arasında özellikle yabancı dille eğitim yapan üniversitelerde okuyan erkeklerin evlenmeden çocuk sahibi olmayı onaylamasının kızlara göre daha yüksek olduğu şeklinde bir sonuç çıkmıştır (Tablo 92).

Tablo 92: Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

Cinsiyet		Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylar mısınız?			Toplam
		Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Türkçe	6,0	88,4	5,6	100,0
	Yabancı Dil	23,0	62,0	15,0	100,0
	Toplam	,2	85,1	6,8	100,0
Kız	Türkçe	5,0	87,7	7,2	100,0
	Yabancı Dil	15,6	73,0	11,3	100,0
	Toplam	6,8	85,4	7,9	100,0
X ² :68.807 Sd:2 p<.005					

Üniversitede okunulan bölüm değişkeninin evlenmeden çocuk sahibi olma üzerinde etkili olmadığı saptanmıştır (Tablo 93).

Tablo 93: Cinsiyet ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

Cinsiyet		Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylar mısınız?			Toplam
		Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Sosyal	9,1	82,0	8,9	100,0
	Teknik	7,2	88,2	4,6	100,0
	Toplam	8,2	85,1	6,8	100,0
Kız	Sosyal	9,1	81,4	9,5	100,0
	Teknik	3,7	90,5	5,8	100,0
	Toplam	6,8	85,4	7,9	100,0
X ² :19.664 Sd:2 p<.005					

Evlenmeden çocuk sahibi olmayı onaylama konusunda tüm bölgelerden gelen gençler bu düşünceye katılmamaktadır. Bununla birlikte Batı Anadolu kökenli gençler arasında evlenmeden çocuk sahibi olmayı onaylamanın diğer bölgelere oranla yüksek olduğu söylenebilir (Tablo 94).

Tablo 94: Bölge/Memlekete Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

	Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylar mısınız?			Toplam
	Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Batı	15,4	74,4	10,2	100,0
Güney	7,3	84,4	8,3	100,0
Orta	5,5	88,8	5,7	100,0
Kuzey	5,4	88,4	6,2	100,0
Doğu	5,5	86,8	7,7	100,0
Yurt Dışı		100,0		100,0
Toplam	7,4	85,3	7,3	100,0
X ² :72.613 Sd:2 p<.005				

Köy ve kasaba kökenli gençlerin %91, kentte yetişen gençlerin ise %85'i evlenmeden çocuk sahibi olmayı kabul etmemektedirler. Bunu metropol (% 79.9) ve yurtdışı kökenli (% 70) gençler takip etmektedir.

Tablo 95: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

	Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylar mısınız?			Toplam
	Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Köy	5,9	91,1	3,0	100,0
Kasaba/İlçe	5,1	91,8	3,1	100,0
Kent	6,9	85,8	7,4	100,0
Metropol	10,8	76,9	12,3	100,0
Yurtdışı	20,0	70,0	10,0	100,0
Toplam	7,4	85,2	7,4	100,0
X ² :72.955 Sd:2 p<.005				

III.5.19. Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma (Patrilocal Evlilik)

Ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesiyle birlikte oturmak düşüncesini kızların %84.2'si, erkeklerin ise %59'u onaylamamaktadır. Erkeklerin %23.3'ü, kızların ise sadece % 5.3'ü bu düşüncüyü onaylamaktadır. Buna göre ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesiyle birlikte oturma şeklinde ortaya çıkan geleneksel evlilik tarzının erkekler arasında benimsendiği söylenebilir.

Tablo 96: Cinsiyete Göre Ayrı Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma

Ayrı Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Uygundur	46	5,3	183	23,3	229	13,8
Hayır, Uygun değildir	737	84,2	464	59,0	1201	72,3
Bu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	92	10,5	140	17,8	232	13,9
Toplam	875	100,0	787	100,0	1662	100,0
X ² :149.708 Sd:2 p<.005						

Ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesiyle birlikte oturma konusunda üniversitenin eğitim dilinin özellikle erkek öğrenciler üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Bu düşüncüyü uygun bulanların oranı Türkçe eğitim veren üniversitelerde %25 iken diğerlerinde %11'e düşmüştür (Tablo 97).

Tablo 97: Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma

C insiyet		Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturmak			Toplam
		Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Türkçe	25,0	56,9	18,0	100,0
	Yabancı Dil	11,0	73,0	16,0	100,0
	Toplam	23,3	59,0	17,8	100,0
Kız	Türkçe	5,9	82,6	11,6	100,0
	Yabancı Dil	2,1	92,9	5,0	100,0
	Toplam	5,3	84,2	10,5	100,0
X ² :22.913 Sd:2 p<.005					

En uzun yaşanan yere göre ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesiyle birlikte oturma düşüncesini onaylamayanlar kırdan metropole doğru gidildikçe artmaktadır (Tablo 98).

Tablo 98: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma Düşüncesini Onaylama

	Ayrı Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma			Toplam
	Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Köy	32,0	47,0	21,0	100,0
Kasaba/İlçe	17,1	66,1	16,8	100,0
Kent	12,7	75,5	11,8	100,0
Metropol	7,8	78,3	14,0	100,0
Yurtdışı	40,0	50,0	10,0	100,0
Toplam	13,8	72,3	13,9	100,0
X ² :24.562 Sd:2 p<.005				

III.5.20. Ekonomik Kriz

Yaşanılan son ekonomik krizin gençlerin aile kurma kararını etkileyip etkilemeyeceği konusundaki sorumuza gençlerin %68.5'i yaşanılan ekonomik krizin aile kurma kararlarını etkileyeceği cevabını vermişlerdir. Cinsiyete göre erkeklerin %74.6'sı, kızların da %62.9'u ekonomik krizin aile kurma kararını etkileyeceğini düşünmektedirler. Geleneksel aile yapısı içinde ev geçindirmeden erkeğin sorumlu olması, ekonomik krizin aile kurma kararını etkileyeceği düşüncesine erkeklerde daha fazla katılım olmasını açıklamaktadır (Tablo 99).

Tablo 99: Cinsiyete Göre Ekonomik Krizin Aile Kurma Fikrini Etkilemesi

Ekonomik Krizin Aile Kurma Fikrini Etkilemesi / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Etkiler	551	62,9	593	74,6	1144	68,5
Hayır, Etkilemez	220	25,1	160	20,1	380	22,7
Bunu Hiç Düşünmedim	105	12,0	42	5,3	147	8,8
Toplam	876	100,0	795	100,0	1671	100,0
$X^2:34.170$ Sd:2 $p<.005$						

Annenin eğitimi ile krizin aile kurma fikrini etkilemesi arasındaki ilişki çok belirgin değildir (Tablo 100).

Tablo 100: Annenin Eğitim Düzeyine Göre Ekonomik Krizin Aile Kurma Fikrini Etkilemesi

	Ekonomik Kriz Aile Kurma Kararınızı Etkiler mi?			Toplam
	Evet, Etkiler	Hayır, Etkilemez	Bunu Hiç Düşünmedim	
Okur-Yazar Değil	74,1	19,9	6,0	100,0
Okur-Yazar 75,2	17,6	7,2	100,0	
İlkokul 66,7	25,4	7,9	100,0	
Orta ve Dengi	70,2	19,4	10,5	100,0
Lise ve Dengi	64,2	23,8	12,1	100,0
Üniversite/ Yüksekokul	70,1	19,5	10,4	100,0
Master	50,0	37,5	12,5	100,0
Doktora	40,0	60,0		100,0
Toplam	68,4	22,7	8,9	100,0
Anlamsız				

III.5.21. Evliliğin Önemi

Evliliğin önemli olup olmadığını ortaya koymak için sorulan “evlilik sizce önemli midir” sorusuna öğrencilerin %89.8’i “evet, önemlidir” şeklinde cevap vermişlerdir. Ayrıca bu sorunun ortaya koyduğu bir gerçek de kız ve erkek öğrenciler arasında evliliğin önemi konusunda hemen hiç fark olmadığıdır (Tablo 101).

Tablo 101: Cinsiyete Göre Evliliğin Önemi

Evliliğin Önemi / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Önemlidir	774	89,3	718	90,3	1492	89,8
Hayır, Önemli Değildir	93	10,7	77	9,7	170	10,2
Toplam	867	100,0	795	100,0	1662	100,0
Anlamsız						

Evliliğin önemli olduğu fikrine katılma oranı, kamu üniversitelerinde okuyan gençler arasında daha yüksektir (Tablo 102).

Tablo 102: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evliliğin Önemi

	Evliliğin Önemli Olduğu Fikrine Katılma		Toplam
	Evet, Önemlidir	Hayır, Önemli Değildir	
Kamu	90,4	9,6	100,0
Özel	84,2	15,8	100,0
Toplam	89,8	10,2	100,0
Anlamsız			

“Evlilik sizce önemli midir?” sorusuna “evet, önemlidir” diye cevap veren öğrencilere evliliğin neden önemli olduğu sorulduğunda, kız öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bu soruyu romantik bir tercihle “hayatımı sevdiğimle paylaşmak için” diye cevaplandırmışlardır (%84). Bunu sırasıyla, daha düzenli bir hayat (% 65.2), düzenli ve sağlıklı bir cinsel yaşam (% 39.5), güvenli yaşamak (% 38.9), neslin-soyun devamı (% 35.5), rahat yaşamak (% 29.2) dinin emretmesi (% 29.2) gelenek olması (% 13.6) şeklindeki seçenekler izlemektedir. Erkek öğrenciler için birinci sırada daha düzenli bir hayat (% 74.1). Bunu sırasıyla, hayatını sevdiğiyile paylaşmak (% 72), neslin soyun devamı (%53.2), düzenli ve sağlıklı bir cinsel yaşam (%47.1), dinin emretmesi (%36.6), rahat yaşamak (%32.2), güvenli yaşamak (%22.7) ve gelenek olması (%12.4) seçenekleri takip etmektedir.

Tablo 103: Cinsiyete Göre Evliliğin Neden Önemli Olduğu

Evliliğin Neden Önemli Olduğu / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Neslin, Soyun Devamı İçin	275	35,5	382	53,2	657	44,0
Rahat Yaşamak İçin	226	29,2	231	32,2	457	30,6
Güvenli Yaşamak İçin	301	38,9	163	22,7	464	31,1
Daha Düzenli Bir Hayat İçin	505	65,2	532	74,1	1037	69,5
Dinimiz Emrettiği İçin	226	29,2	263	36,6	489	32,8
Düzenli ve Sağlıklı Cinsel Yaşam İçin	306	39,5	338	47,1	644	43,1
Gelenek Olduğu İçin	105	13,6	89	12,4	194	13,0
Hayatımı Sevdiğimle Paylaşmak İçin	650	84,0	517	72,0	1167	78,2

III.5.22. Evlilik Korkusu

“Evlenmek sizi korkutuyor mu? sorusuna gençlerin %52.2’si hayır cevabını verirken %38’i de evet demiştir. Bunu hiç düşünmedim diyenler ise %9.8’dir. Kız öğrencilerin %42.8’i, erkek öğrencilerin %32.9’u evet, evlilik beni korkutuyor cevabını vermiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre evlilik korkusunun yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 104).

Tablo 104: Cinsiyete Göre Evlilik Korkusu

Evlilik Korkusu / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Korkutuyor	366	42,8	259	32,9	625	38,0
Hayır, Korkutmuyor	404	47,2	453	57,6	857	52,2
Bunu Hiç Düşünmedim	86	10,0	75	9,5	161	9,8
Toplam	856	100,0	787	100,0	1643	100,0
X ² :19.007 Sd:2 p<.005						

Babanın eğitim seviyesi yükseldikçe “evlenmek sizi korkutuyor mu?” sorusuna “hayır, korkutmuyor” diyenlerin sayısı artmaktadır (Tablo 105).

Tablo 105: Babanın Eğitim Düzeyine Göre Evlilikten Korkma

	Evlenmek Sizi Korkutuyor mu?			Toplam
	Evet, Korkutuyor	Hayır, Korkutmuyor	Bunu Hiç Düşünmedim	
Okur-Yazar Değil	38,2	50,0	11,8	100,0
Okur-Yazar	40,5	53,2	6,3	100,0
İlkokul	39,6	49,5	10,9	100,0
Orta ve Dengi	40,5	51,0	8,6	100,0
Lise ve Dengi	40,0	51,7	8,3	100,0
Üniversite/Yüksekokul	35,0	54,7	10,3	100,0
Master	25,9	59,3	14,8	100,0
Doktora	23,5	64,7	11,8	100,0
Toplam	38,1	52,1	9,8	100,0
Anlamsız				

III.5.23. Boşanma

Anlaşamayan eşlerin boşanmasına gençlerin %86'sı olumlu bakmaktadır. Kızların %90.4'ü, erkeklerin %82.7'si anlaşamayan eşlerin boşanmasını onaylamaktadırlar (Tablo 106).

Tablo 106: Cinsiyete Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması

Anlaşamayan Eşlerin Boşanması / Cinsiyet	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, uygundur	785	90,4	656	82,7	1441	86,8
Hayır, uygun değildir	15	1,7	52	6,6	67	4,0
Bu konuda kesin bir fikrim yok	68	7,8	85	10,7	153	9,2
Toplam	868	100,0	793	100,0	1661	100,0
X ² :30.546 Sd:2 p<.005						

Cinsiyete ve üniversitenin mülkiyetine göre anlaşamayan eşlerin boşanması konusunda değişkenler arasında belirgin bir fark bulunmadığı gözlenmiştir. Hem kamuda hem de özelde okuyan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu anlaşamayan eşlerin boşanması konusunda olumlu tutum sergilemektedirler (Tablo 107).

Tablo 107: Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması

Cinsiyet		Anlaşamayan Eşlerin Boşanması			Toplam
		Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Kamu	82,2	6,6	11,2	100,0
	Özel	87,5	6,3	6,3	100,0
	Toplam	82,7	6,6	10,7	100,0
Kız	Kamu	90,0	1,7	8,3	100,0
	Özel	94,0	2,0	4,0	100,0
	Toplam	90,4	1,7	7,8	100,0
Anlamsız					

Anlaşamayan eşlerin boşanmasını uygun bulan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyine bakıldığında master ve doktora mezunu olanlar ağırlıktadır. Yine bu grupta kesin bir fikrim yok diyenler hiç bulunmamaktadır. Annenin eğitimi ile anlaşamayan eşlerin boşanması uygundur düşüncesini onaylama arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir.

Tablo 108: Annenin Eğitim Düzeyine Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması

	Anlaşamayan Eşlerin Boşanması Sizce Uygun mudur?			Toplam
	Evet, Uygunudur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	82,9	6,5	10,6	100,0
Okur-Yazar	88,1	4,8	7,1	100,0
İlkokul	84,9	4,6	10,5	100,0
Orta ve Dengi	89,4	3,3	7,3	100,0
Lise ve Dengi	88,9	1,1	10,0	100,0
Üniversite/Yüksekokul	91,7	3,1	5,2	100,0
Master	87,5	12,5		100,0
Doktora	80,0	20,0		100,0
Toplam	86,9	4,0	9,1	100,0
Anlamsız				

Anlaşamayan eşlerin boşanması düşüncesine ilişkin olarak gelir değişkeni çok belirleyici olamamakla birlikte, gelir düzeyi yükseldikçe “anlaşamayan eşlerin boşanması uygundur” diyenlerin oranı da kısmi olarak yükselmektedir (Tablo 109).

Tablo 109: Gelire Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanma Düşüncesine Katılma

	Anlaşamayan Eşlerin Boşanması Sizce Uygun mudur?			Toplam
	Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
100 Milyondan Az	81,8	4,5	13,6	100,0
100=<-<300 Milyon	82,8	6,2	11,0	100,0
300=<-<500 Milyon	83,7	4,7	11,6	100,0
500=<-<700 Milyon	86,6	2,7	10,7	100,0
700=<-<900 Milyon	90,4	2,2	7,3	100,0
900 Milyondan Fazla	91,2	4,2	4,6	100,0
Toplam	86,1	4,3	9,6	100,0
Anlamsız				

Öte yandan çocuklu ailelerin boşanması konusunda ise Tablo 110'daki verilere bakıldığında genelde ailelerin çocuk sahibi olsalar dahi boşanmalarına gençler tarafından sıcak bakıldığı görülmektedir (%61). Gençlerin sadece %18.3'ü "hayır uygun değildir" cevabını vermişlerdir. Erkeklerin kız öğrencilere göre "Hayır, uygun değildir" cevabını erkek öğrenciler (%27.3) arasında daha yüksektir (Kızlar %10.1) (Tablo 110).

Tablo 110: Cinsiyete Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması

	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, uygundur	605	69,5	409	51,7	1014	61,0
Hayır, uygun değildir	88	10,1	216	27,3	304	18,3
Bu konuda kesin bir fikrim yok	177	20,3	166	21,0	343	20,7
Toplam	870	100,0	791	100,0	1661	100,0
$\chi^2:88.576$ Sd:2 $p<.005$						

Kamu üniversitesinde okuyan kız ve erkek öğrenciler özel üniversitede okuyanlardan daha fazla oranda çocuklu eşlerin boşanmasını onaylamamaktadır. Özel üniversitede okuyan gençlerin kamuda okuyanlara göre çocuk da olsa boşanmada olumlu tutum sergilemektedir (Tablo 111).

Tablo 111: Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması

Cinsiyet		Çocuk Sahibi Olsalar Dahi Anlaşamayan Eşlerin Boşanması			Toplam
		Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Kamu	50,6	28,1	21,2	100,0
	Özel	61,3	20,0	18,8	100,0
	Toplam	51,7	27,3	21,0	100,0
Kız	Kamu	68,2	10,5	21,3	100,0
	Özel	79,8	7,1	13,1	100,0
	Toplam	69,5	10,1	20,3	100,0
Anlamsız					

Cinsiyet ve okunan bölüm türüne göre anlaşamayan eşlerin çocuklu dahi olsalar boşanmalarına, teknik bölümlerde okuyan kız ve erkek öğrenciler sosyal bölümlerdekine oranla daha sıcak bakmaktadırlar (Tablo 112).

Tablo 112: Cinsiyet ve Okunan Bölüm Türüne Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması

Cinsiyet		Çocuk Sahibi Olsalar Dahi Anlaşamayan Eşlerin Boşanması			Toplam
		Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Toplumsal	49,8	28,9	21,3	100,0
	Teknik	65,0	16,0	19,0	100,0
	Toplam	51,7	27,3	21,0	100,0
Kız	Toplumsal	66,7	11,1	22,2	100,0
	Teknik	84,3	5,0	10,7	100,0
	Toplam	69,5	10,1	20,3	100,0
$X^2:13.991$ Sd:2 $p<.005$					

III.5.24. Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme

“Daha önce başından evlilik geçmiş biriyle evlenir misiniz?” sorusuna erkek öğrencilerin %47’si, kız öğrencilerin de %30’u “hayır evlenmem” cevabını vermişlerdir. Kız öğrencilerin % 40’ı, erkek öğrencilerin %28.2’si “bunu hiç düşünmedim” diye cevaplandırmışlardır. “Başından evlilik geçmiş biriyle evlenebilirim” diyen erkek öğrenci oranı %24.8’dir. Erkeklerin bu konuda kızlara göre tutumlarının negatif olduğu söylenebilir (Tablo 113).

Tablo 113: Cinsiyete Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme

	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Evlenebilirim	258	29,8	196	24,8	454	27,4
Hayır, Evlenmem	261	30,1	372	47,0	633	38,2
Bunu Hiç Düşünmedim	348	40,1	223	28,2	571	34,4
Toplam	867	100,0	791	100,0	1658	100,0
X ² :51.921 Sd:2 p<.005						

Kızlar arasındaki fark daha az olmakla birlikte daha önce başından evlilik geçmiş birisiyle evlenme konusuna kamu üniversitelerinde okuyan erkek öğrenciler özeldekilere göre olumsuz bakmaktadırlar (Tablo 114).

Tablo 114: Cinsiyete ve Üniversitenin Mülkiyet Türüne Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme

Cinsiyet		Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Kamu	22,4	49,1	28,6	100,0
	Özel	46,3	28,8	25,0	100,0
	Toplam	24,8	47,0	28,2	100,0
Kız	Kamu	29,1	30,5	40,4	100,0
	Özel	35,0	27,0	38,0	100,0
	Toplam	29,8	30,1	40,1	100,0
X ² :17.749 Sd:2 p<.005					

En uzun yaşanan yere göre daha önce başından evlilik geçmiş birisiyle evlenme kırdan metropole doğru gidildikçe gençler arasında olumlanmaktadır (Tablo 115).

Tablo 115: En Uzun Yaşanılan Yere Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme

	Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Köy	15,3	53,1	31,6	100,0
Kasaba/İlçe	21,8	43,6	34,7	100,0
Kent	26,1	40,1	33,7	100,0
Metropol	37,6	26,2	36,3	100,0
Yurtdışı	45,5	18,2	36,4	100,0
Toplam	27,4	38,2	34,4	100,0

X²:82.335 Sd:2 p<.005

III.5.25.Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma

“Sırf yurtdışına yerleşmenize yardımcı olacak bir evlilik yapar mıydınız” sorumuza erkek öğrencilerin %43.9’u kız öğrencilerin %21.9’u evet cevabını vermişlerdir. “Hayır yapmazdım” diyenler kızlarda %59.5. erkeklerde %40.6’dır. Bu sonuç erkek öğrencilerin evliliğe daha faydacı açıdan yaklaşabileceklerini göstermektedir (Tablo 116).

Tablo 116: Cinsiyete Göre Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma

Cinsiyete Göre Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, yapardım	190	21,9	346	43,9	536	32,3
Hayır, yapmazdım	517	59,5	320	40,6	837	50,5
Bunu hiç düşünmedim	162	18,6	123	15,6	285	17,2
Toplam	869	100,0	789	100,0	1658	100,0

X²:93.464 Sd:2 p<.005

Cinsiyet ve üniversitenin mülkiyet türüne göre sırf yurt dışına gitmeyi sağlayacak bir evlilik yapma konusunda kamu üniversitelerinde okuyan erkek öğrencilerin kızlara göre yüksek, özelde okuyan kız öğrencilerin de kamudakilere oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Cinsiyet ve üniversitenin özel ya da kamu oluşuna göre ters bir ilişki vardır (Tablo 117).

Tablo 117: Cinsiyet ve Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma

Cinsiyet		Yurt Dışına Yerleşmenize Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapar mıydınız?			Toplam
		Evet, Yaptım	Hayır, Yapmazdım	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Kamu	45,1	39,6	15,2	100,0
	Özel	32,5	48,8	18,8	100,0
	Toplam	43,9	40,6	15,6	100,0
Kız	Kamu	20,3	61,6	18,2	100,0
	Özel	34,3	43,4	22,2	100,0
	Toplam	21,9	59,5	18,6	100,0
Anlamsız					

III.5.26. Gençlerin Evlendiklerinde Kendi Ailelerinden Farklı Olmasını İstedikleri Konular

Gençlerin kendi ailelerindeki hangi özelliklerin gelecekte kendi kuracakları aileden farklı olmasını istedikleri konusunda kızların % 52.5'i eşler arası iletişim, %44.9'u ebeveyn-çocuk ilişkisi ve %39.69'u aile içi rol paylaşımı üzerinde, erkeklerin ise %44.8'i eşler arası iletişim, %40'ı ebeveyn-çocuk ilişkileri, %34'ü çocuk eğitimi ve terbiyesi üzerinde anlaşmışlardır (Tablo 118).

Tablo 118: Cinsiyete Göre İçinde Yaşadıkları Aileden Farklı Olmasını İstedikleri Özellikler

Cinsiyete Göre İçinde Yaşanılan Aileden Farklı Olma Konuları	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Eşler arası iletişim	461	52,5	360	44,8	821	47,5
Ebeveyn çocuk ilişkileri	394	44,9	322	40,0	716	41,5
Çocuk eğitimi ve terbiyesi	260	29,6	273	34,0	533	30,9
Aile içi rol paylaşımı	348	39,6	234	29,1	582	33,7
Yakın akraba ve tanıdıklarla ilişkiler	229	26,1	251	31,2	480	27,8
X ² :112.549 Sd:2 p<.005						

III.5.27. Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenmelerini Onaylama

Kız öğrencilerin %30.9'u erkek öğrencilerin ise %24'ü eşcinsellerin birbirleriyle evlenmelerini onaylamaktadır. Onaylamama durumu erkek öğrencilerde %59.8, kız öğrencilerde %41.2'dir. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre eşcinsellerin evliliğine daha olumsuz baktıkları görülmektedir (Tablo 119). Öğrencilerin yarısı eşcinsel evliliğini onaylamamakla gelecekte şekillenecek toplumsal yapıya da işaret etmektedir.

Tablo 119: Cinsiyete Göre Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenmelerini Onaylama

	Kız		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet, Onaylarım	267	30,9	190	24,2	457	27,7
Hayır, Onaylamam	356	41,2	469	59,8	825	50,0
Bu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	242	28,0	125	15,9	367	22,3
Toplam	865	100,0	784	100,0	1649	100,0
X ² :62.922 Sd:2 p<.005						

Okunulan üniversitenin mülkiyeti ile eşcinsellerin birbirleriyle evlenebilmelerini onaylama fikri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin %25.6'sı eşcinsellerin birbirleriyle evlenmelerini onaylarken özel üniversitede okuyanların onaylama oranı %45.5'e çıkmaktadır (Tablo 120).

Tablo 120: Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenmelerini Onaylama

	Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenebilmelerini Onaylar mısınız?			Toplam
	Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Kamu	25,6	52,1	22,3	100,0
Özel	45,5	33,0	21,6	100,0
Toplam	27,7	50,0	22,3	100,0
$X^2:33.898$ Sd:2 $p<.005$				

Annenin eğitim seviyesi yükseldikçe, öğrencilerin eşcinsellerin evliliğini onaylama oranı belirgin bir şekilde artmaktadır (Tablo 121).

Tablo 121: Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenebilmelerini Onaylama

	Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenebilmelerini Onaylar mısınız?			Toplam
	Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	14,7	69,0	16,2	100,0
Okur-Yazar	16,1	61,3	22,6	100,0
İlkokul	20,1	56,1	23,8	100,0
Orta ve Dengi	28,1	44,6	27,3	100,0
Lise ve Dengi	41,6	38,0	20,4	100,0
Üniversite/ Yüksekokul	45,3	30,7	24,0	100,0
Master	100,0			100,0
Doktora	100,0			100,0
Toplam	27,5	50,2	22,3	100,0
$X^2:165.272$ Sd:14 $p<.005$				

Bu konuda gelirin etkili olduğu görülmektedir. Ailenin geliri yükseldikçe “eşcinsellerin birbirleriyle evlenmelerini onaylama” oranı gençler arasında yükselmektedir (Tablo 122).

Tablo 122: Gelire Göre Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenebilmelerini Onaylama

	Eşcinsellerin Birbirleriyle Evlenebilmelerini Onaylar mısınız?			Toplam
	Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
100 Milyondan Az	13,6	72,7	13,6	100,0
100=<-<300 Milyon	17,2	61,8	21,0	100,0
300=<-<500 Milyon	20,6	57,4	22,0	100,0
500=<-<700 Milyon	30,0	48,7	21,3	100,0
700=<-<900 Milyon	33,5	40,9	25,6	100,0
900 Milyondan Fazla	43,6	34,0	22,4	100,0
Toplam	27,1	50,9	22,0	100,0
X ² :84.263 Sd:10 p<.005				

IV. BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu araştırmanın konusu üniversite son sınıf öğrencilerinin aileye ve evliliğin kuruluşuna ilişkin görüş ve düşüncelerinin tespit edilmesidir. Üniversite son sınıf öğrencilerinin cinsiyeti, anne ve babalarının eğitim durumu, üniversite öncesi yaşadıkları yer, ikamet ettikleri yer ile okudukları üniversitenin yapısı gibi değişkenler kullanılarak evliliğin kuruluşuna ve evlenecek eşte aranan kriterlere ilişkin özellikler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Aile birliği sürekliliğini evlilik kurumu ile sağlamaktadır. Evlilik kurumu, ana babalık rolleriyle bireylerin sosyal olarak kabul edildiği bir birliklerdir. Bu anlamda evlilik toplumun onayladığı ve desteklediği bir yaşam biçimi olduğu için bireyler yaşamlarının bir döneminde böyle bir karar almak durumundadırlar. Bireylerin evlilik kararı almalarında etkili olan kriterler toplumsal değişme süreci içinde değişebilmektedir. Toplumsal değişme sürecinde aile içindeki etkileşimde özellikle kuşaklar açısından da önemli değişmeler olduğu gözlenmektedir. Gerçekte yüzyıllardan beri süren yetişkin ve genç kuşak farklılıkları özellikle çağımızda endüstrileşme, kentleşme süreci sonunda daha da belirgin durumdadır.

Gençler arasında değişmeye daha açık olanlar üniversite öğrencileridir. Üniversite öğrencileri çağa ayak uydurabilecekleri şekilde eğitim misyonu alabildikleri ölçüde değişmeyi yansıtmaktadırlar. Gençler için hayatlarındaki değişmeyen dönüm noktaları mesleğe atılmak ve aile kurmak şeklindedir. Genç insan ailesinden aldığı değer ve normları belli ölçülerde kuracağı aileye ve evliliğine taşıyacaktır. Ailenin kurulması yolunda zaman içerisinde evlilik süreçlerine ilişkin kriterlerde özellikle de eş seçiminde değişmeler yaşanmaktadır. Bireyin ait olduğu sosyal sınıf, statü, eğitim gibi bir çok toplumsal değişken eş seçimini yönlendirmektedir. Bu araştırmanın amacı toplumun geleceği hakkında önemli bir veri tabanı olan üniversite gençliğinin, evliliğe ve evlenecekleri eşte aradıkları kriterlere ilişkin özellikleri tespit etmektir.

Araştırmada veri toplama teknikleri kısmında birbiriyle paralel iki teknik kullanılmıştır. Bu tekniklerden ilki literatür taraması, ikincisi ise soru kağıdı tekniğidir. Üniversite son sınıf öğrencilerine iki bölümden oluşan 47 soruluk bir anket uygulanmıştır. Anketin birinci bölümü gencin kendisi ve ailesine yönelik olgusal soruları kapsamaktadır. Anket formunun ikinci bölümündeki sorular ise gençlerin evlilik ko-

nusundaki genel görüş ve düşünceleri ile aile kurma yolunda nişanlılık ile başlayan süreç ve devamında kendi kuracakları aile ve evlilik yapılarına ilişkin sorulardır.

Öğrencilerin ailenin kuruluşuna ilişkin özellikler hakkındaki tutum ve düşünceleri, ideal evlilik yaşı, eş seçim şekli, sanal ortamda tanışarak evlenme, sahip olmak istenilen çocuk sayısı, çocuğun cinsiyeti, evlilik töreni türü, evlenilecek eşin yaşı, eğitimi, maddi durumu, evlenilecek eşin din, mezhep ve etnik kökeni gibi konularda öğrencilerden alınan bilgilerle ortaya konmuştur.

Araştırma bulgularında gençlerin aileye ilişkin görüş ve düşünceleri üç temel başlık altında incelenmiştir. Birinci bölümde gençlerin okudukları üniversitelerin yapısına ilişkin bilgiler; ikinci bölümde gençlerin sosyo-demografik özellikleri, sosyo-ekonomik özellikleri ve aile yapılarına ait bilgiler; üçüncü bölümde ise gençlerin ailenin ve evliliğin kuruluşuna ilişkin düşünce ve tutumları ele alınmıştır.

Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin %52.2'sini kız öğrenciler, %47.8'ini de erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Öğrencilerin %85.7'si Türkçe (Gazi, Hacettepe, Marmara, Mimar Sinan, Fırat, Mersin Selçuk, Muğla ve Ondokuz Mayıs), %14.3'ü yabancı dilde eğitim yapan (ODTÜ, Bilkent ve Galatasaray) üniversitelerde okumaktadırlar.

Öğrencilerin okudukları üniversitelerin %55.8'i taşra (Fırat, Mersin, Selçuk, Muğla, Ondokuz Mayıs) ve %44.2'si de (Gazi, Hacettepe, Marmara, Mimar Sinan, ODTÜ, Bilkent ve Galatatasaray) metropdedir.

Öğrencilerin %53.8'i sosyal bölümlerde, %46.2'si de teknik bölümlerde okumaktadır. Kızların sosyal bölümlerde okuma oranı erkek öğrencilere göre %6.1 daha fazladır. Benzer şekilde erkeklerin de teknik bölümlerde okuma oranı kızlara göre %6.1 daha fazladır. Aradaki fark az olmakla birlikte kız öğrencilerin erkeklere oranla daha fazla sosyal bölümleri tercih ettikleri söylenebilir.

Üniversite son sınıfta okuyan öğrencilerin %36'sı Orta Anadolu, %19.6'sı Doğu Anadolu, %17.7'si Batı Anadolu, %14.6'sı Kuzey Anadolu ve %11.6'sı da Güney Anadolu kökenlidir.

Üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu üniversiteyi kazanmadan önce en uzun süreli olarak kentlerde yaşamışlardır (%49). Bunu sırasıyla metropol (%23.3), kasaba/ilçe (%21) ve köy (%6) izlemektedir. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla kent ve metropol kökenlidirler. Erkek öğrencilerin de kızlara oranla köy ve kasabada yaşamış olmaları daha yüksek bulunmuştur.

Öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim seviyesinin kız öğrencilerde erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Anne ve babanın eğitim seviyesinin yükselmesiyle çocuklarını özel üniversitede okutma eğilimi artmaktadır.

Anne ve baba mesleği konusunda ortaya konan bulgular kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin annelerinin ev kadını, özel üniversitelerde okuyan öğrencilerin annelerinin uzmanlık gerektiren işlerde yoğunlaştıkları şeklindedir. Aynı şekilde özellikle geliri yüksek meslek gruplarından gelen ailelerin çocuklarını özel üniversiteye gönderdikleri görülmektedir. Ailelerin gelir, eğitim ve meslek durumları ile öğrencilerin kamu ya da özel üniversitede okuması arasında doğrusal bir ilişki saptanmıştır.

Ailelerin büyük çoğunluğu çekirdek ailedir (%79.5). Geri kalanların %8.9'u geniş aile, %11.6'sı da boşanma ya da vefat nedeniyle oluşan parçalanmış ailelerdir. Aile tipine göre erkek ve kız öğrenciler arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Kadın için en uygun evlilik yaşı konusunda, erkek öğrencilerin yarısı kadın için uygun evlilik yaşının 20-24 olduğunu belirtirken, kızların yarıdan fazlası (%60.3) erkek öğrencilerden farklı olarak kadın için evlilik yaşını daha yukarı çekerek 25-29 yaşları arasına yerleştirmektedirler. Bunu 20-24 yaş aralığı takip etmektedir.

Erkek için en uygun evlilik yaşı konusunda gençlerin çoğunluğu (kız ve erkek öğrenciler aynı oranlarda olmak üzere) erkek için uygun evlilik yaşını 25-29 olarak belirtmişlerdir (yaklaşık %60).

Eş seçimine karar verirken gençlerin çoğunluğu “kararı ben veririm, sonradan ailemin onayını alırım” şeklindeki tercihi benimsemektedirler. Ayrıca sanal ortamda tanışarak evlenmeyi gençlerin yarıdan fazlası onaylamamaktadır. Kız öğrencilerin sanal ortamda tanışarak evlenmeyi onaylama durumu erkek öğrencilere göre daha düşüktür (Aradaki fark üç katıdır). Bu sonuç toplumun her kesiminde giderek yaygınlaşan internet kullanımında bu amaca yönelik bir sonucun beklenenden düşük olduğunun işaretidir. Özellikle medyanın etkisiyle de gündeme gelen bu evlilik şekli üniversite gençleri arasında fazla benimsenmemektedir.

Gelecekte sahip olmak istenilen çocuk tercihi konusunda gençlerin yaklaşık yarısı için cinsiyetin fark etmediği ortaya konmuştur. Öte yandan cinsiyet tercihi yapan öğrencilerin sahip olunacak ilk çocuk her cinsin kendi cinsini tercih etmesi de araştırmanın sonuçları bakımından dikkat çekicidir.

Evlenilecek eşin yaşı konusunda erkek ve kız öğrenciler kız ve erkeğin aynı yaşta olmasını ya da kızın erkekten küçük olmasını tercih etmektedirler. Evlenecekleri

eşin eğitim düzeyi tercihinde erkek öğrencilerin kendisinden yüksek eğitilmiş birini, kızların da kendisinden düşük eğitilmiş birini tercih etmedikleri görülmektedir. Bu sonuç evlenilecek eşin yaşı ve eğitimi konusunda gençlerin büyük bir kısmının literatürdeki bilgilerle paralel olarak halen geleneksel değerler doğrultusunda davranacaklarını ortaya koymuştur.

Aynı şekilde evlenilecek eşin maddi durumu konusunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha geleneksel tutum sergileyerek kendilerinden zengin yada kendileriyle aynı durumda olan biriyle evlenmek istedikleri saptanmıştır. Erkek öğrencilerin bu konuda daha beklenenin dışında bir düşünceyle kendileriyle aynı yada daha zengin biriyle evlenmeyi tercih edecekleri ortaya konmuştur. Bu sonucun ülkemizde giderek zorlaşan ekonomik koşullardan kaynaklanmakta olduğu söylenebilir.

Evliliğin önemi konusunda gençlerin tamamına yakını evliliğin önemli bir kurum olduğu konusunda birleşmektedirler.

Gençler arasında önem sırasına göre eş tercihinde birinci sırada aynı dinden olma, ikinci sırada aynı mezhepten olma ve son olarak aynı etnik kökene sahip olma gelmektedir.

Akraba evliliğinin doğacak çocukların sağlığı açısından tehlikeli olduğu düşüncesine gençlerin %86'sı katılmaktadırlar. Kız öğrenciler arasında akraba evliliğinin sakıncaları olduğuna inanma eğilimi erkeklere göre biraz daha fazladır.

Gençler arasında evlenmeden birlikte yaşamayı onaylamayanlar çoğunluktadır. Evlenmeden birlikte yaşamayı onaylama üniversitenin türü ve yapısı, en uzun yaşanan yer, bitirilen lisenin türü gibi değişkenlere göre değişebilmektedir.

Gençler arasında evlenebilme koşulları konusunda oranları farklı olmakla birlikte kız ve erkek öğrencilerin ilk dört tercih sıralaması birbirinin aynıdır. Bu da uygun eş adayı bulmak, mezun olmak, iş bulmak ve mesleğinde ilerlemek şeklindedir.

Daha önce flört etmiş biriyle evlenme konusunda kız ve erkek öğrencilerin geleneksel tutum doğrultusunda hareket ederek evlenecekleri belirlenmiştir. Üniversite öğrencisi olarak erkeklerin bir kısmının daha önce flört etmiş biriyle evlenmeye olumsuz bakmaları beklenen bir durum olmakla birlikte, bu bulgu gencin üniversite öğrenimi öncesinde yaşadığı kültür çevresinin izlerini yansıttığı da ortaya koymaktadır.

Daha önce başından evlilik geçmiş biriyle evlenme fikrinin öğrencilerin evlenecek eşte aranan kriterler arasında henüz yer almadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte bu konuda erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha olumsuz tutum sergiledikleri saptanmıştır.

Daha önce başkasıyla cinsel ilişkide bulunmuş biriyle evlenme konusunda flört konusuna göre kızlarla erkekler arasında daha belirgin farklar tespit edilmiştir. Erkeklerin bu konuda kızlardan oldukça tutucu ve geleneksel bir tutum sergiledikleri görülmektedir. Bu durum dolaylı olarak erkeklerin büyük çoğunluğunun hala bekarlıkta önem verdiğini de ortaya koymaktadır.

Evlenmeden çocuk sahibi olmayı onaylama konusunda kız ve erkeklerin sadece % 7.4'ü bu düşünceyi onaylamaktadırlar. Bu bulgu gençler arasında doğacak çocuk açısından evliliğin ve ailenin önemli görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Gençler arasında patrilokal evliliğe yani evlendikten sonra ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesi ile birlikte oturma şeklinde gerçekleşen evlilik biçimine kızların erkek öğrencilere göre daha olumsuz yaklaştıkları tespit edilmiştir. Erkeklerin bir kısmının geniş aile biçimini ifade eden patrilokal evliliği benimsemeleri geleneksel cinsiyet rolünü destekleyen mekanizmaların üniversite eğitimine rağmen etkilerine işaret etmektedir. Aileden aktarılan kalıp ve değerler halen baskındır.

Ülkemizde son yıllarda üst üste yaşanan ekonomik krizlerin gençlerin aile kurma kararını etkileyip etkilemediği konusunda, gençlerin büyük çoğunluğu yaşanan ekonomik krizin aile kurma kararlarını etkileyeceğini belirtmişlerdir (%68.5).

Anlaşamayan eşlerin boşanmasını gençlerin büyük bir çoğunluğu (%86.8) boşanma fikrini kabullenmektedir. Çocuklu ailelerin boşanması konusunda ise gençlerin yarıdan fazlası bu fikri desteklemektedir. Bu bulgu araştırma sonuçları açısından dikkat çekmektedir. Gençler için çocuk sahibi olmanın boşanmayı engelleyici bir faktör olarak görülmesi beklenirken, sonuçlar gençlerin tutumlarının bu yönde olmadığını göstermiştir.

Gencin sırf yurtdışına yerleşmesine yardımcı olacak bir evlilik yapma düşüncesi erkek öğrencilerde kız öğrencilere oranla kabullenilebilir bir düşünce olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu erkek öğrencilerin evliliğe daha faydacı açıdan yaklaşabileceklerini de göstermektedir.

Eşçinsellerin birbirleriyle evlenmelerini onaylama düşüncesini gençlerin yarısı onaylamaktadır. Bu bulgu hem Batı'da önemli bir gündem maddesi olan hem de ülkemizde özellikle medyada yer alan eşçinsel altkültürünün gençler tarafından be-

nimsendiğini göstermektedir. Kız öğrencilerin eşcinsellerin evliliğini onaylama durumları (%30.9) erkek öğrencilere göre (%24.2) daha yüksek bulunmuştur.

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde gençler arasında evlilik kurumu önemini korumaktadır. Aile neslin devam etmesi, çocukların yetiştirilmesi, cinselliğin meşruiyeti gibi fonksiyonlarıyla algılanmakta ve toplumda aile konusunda zaman içerisinde değişen faktörler evlenilecek eşle ilgili kriterlerde olmaktadır. Araştırma sonuçları üniversite gençlerinin aile kurma süreçlerine ilişkin davranış ve tutumlarında, eş seçim kriterlerinde, evlilik kurumuna bakışlarında geleneksellikten modernliğe doğru geçişlerde üniversitede alınan eğitimin tek başına etkili olmadığını; gencin ailesinin sosyo-ekonomik ve kültürel özelliklerinin, bölgesel farklılıkların, kırsal ya da kent kökenli olmalarının, üniversitenin türü ve yapısının da birlikte etkili olabileceğini göstermektedir. Üniversite eğitimine rağmen kız ve erkekler arasında aile ve evlilik süreçleriyle ilgili bazı konularda tutum ve düşünce farklılığının olmasının temelinde geleneksel cinsiyet rollerinin etkili olduğu söylenebilir. Kız ve erkeklerin aynı eğitimi aldıkları halde eş seçimi ve evlilikle ilgili değer yargılarının farklılaşması, onların toplumca belirlenmiş rollerini ister istemez benimsemeleri ile ilgili olmaktadır.

KAYNAKÇA

- ATALAY, Beşir ve Diğerleri, **Türk Aile Yapısı Araştırması**, DPT Yayını, Ankara 1992.
- BAŞARAN, Fatma, **Ailede Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Değişimleri, Türkiye’de Ailenin Değişimi: Toplumbilimsel İncelemeler**, Türk Sosyal Bilimler Derneği, Ankara 1984.
- BALTAŞ, Zühal, “Gençlik Çağı ve Stres”, **Aile Yazıları 3**, Aile Araştırma Kurumu Yayını, Ankara 1990, s. 299-311.
- BİLEN, Mürüvvet, **Sağlıklı İnsan İlişkileri, Ailede, Kurumlarda, Toplumda**, Mars Matbaası, Ankara 1978.
- BULUT, Işıl, “Adölesan Evlilikleri”, **Aile Yazıları 4**, Aile Araştırma Kurumu Yayını, Ankara 1990.
- BURCU, Esra, “Gençlik Teorilerinin Sınıflandırılmasına İlişkin Bir Çalışma”, **Sosyoloji Araştırmaları Dergisi**, cilt 1, sayı 1-2, 1998, 105-136.
- ÇELEBİ, Nilgün, Genç, “Sosyalleşme, Sosyal ve Kültürel Yapı”, **Aile Yazıları 3**, Aile Araştırma Kurumu Yayını, Ankara 1990, s. 295-298.
- Devlet İstatistik Enstitüsü, **Evlilik İstatistikleri**, 1998.
- DOĞAN, İsmail, “Gençlik ve Gençlik Sorunları”, **Aile Ansiklopedisi**, cilt: 2, Aile Araştırma Kurumu Yayını, Ankara 1991, s.562-575.
- DOĞAN, İsmail, **Kavramlar ve Sorunlar**, Sistem Yayıncılık, İstanbul 2000.
- DPT, **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**, Yüksek Öğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara 2000.
- DURMAZKUL, Ayşe, “Cinsiyete Göre Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçim Tercihleri”, **Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi**, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1991.
- EKŞİ, Aysel, **Üniversiteli Gençler**, İÜ. Yayını, İstanbul 1986.
- ERDENTUĞ, Aygen, Avcı-Toplayıcı Toplumlarda Evlilik ve Akrabalık, **Aile Yazıları 4**, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayını, Ankara 1990, s.483-493.

- GÖKÇE, Birsen, “Aile ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme”, **Aile Yazıları 1**, Ankara 1990, s. 205-223.
- GÜLŞEN, Cafer, “Üniversite Gençliğinin Evliliğe İlişkin Düşünceleri”, **Uzmanlık Tezi**, Ankara: Aile Araştırma Kurumu, Ankara 1994.
- HORTAÇSU, Nuran, **İnsan İlişkileri**, İmge Kitabevi, Ankara 1991.
- HÜNEE, **Nüfus ve Sağlık Araştırması**, Ankara 1998.
- KANDİYOTİ, Deniz, Aile Yapısında Değişme ve Süreklilik :Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım, **Türkiye’de Ailenin Değişimi: Toplumbilimsel İncelemeler**, Türk Sosyal Bilimler Derneği, Ankara 1984.
- KOYUNCU, Nur, “Cinsiyet Rolü Kimliği İle Ahlak Gelişimi Evrelerinin Karşılaştırılması: Üniversite Üçüncü Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara Ün. Eğitim Bilimleri Fak.1983.
- KÖKNEL, Özcan, **Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları**, Cem Yayınevi, İstanbul 1981.
- MANGIR, Mine, **Üniversite Öğrencilerinin Eş ve Evlilikten Beklentileri Üzerine Bir Araştırma**, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayını, Ankara 1992.
- ONAT, Hasan, “Geçlik ve Aile”, **Aile Ansiklopedisi**, cilt: 2, Aile Araştırma Kurumu Yayını, Ankara 1991, s. 557-562.
- ÖZBAY, Ferhunde, Kırsal Kesimde Toplumsal ve Ekonomik Yapı Değişmeleri, **Türkiye’de Ailenin Değişimi: Toplumbilimsel İncelemeler**, Türk Sosyal Bilimler Derneği, Ankara 1984.
- ÖZBAY, Haluk ve Emine ÖZTÜRK, **Gençlik**, Cep Üniversitesi, İletişim Yayıncılık, İstanbul 1992.
- ÖZUĞURLU, Kurban, **Evlilik Raporu**, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul 1985.
- RUSSELL, Bertrand, Evlilik ve Akrabalık, Say Yayınları, 6. Basım, İstanbul 1999.
- SARAN, Nephan, **Üniversite Gençliği**, İ.Ü. Yayını, İstanbul 1975.
- SAYIN, Önal, **Aile Sosyolojisi**, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir 1990.
- ŞAHİNKAYA, Rezzan, Psiko-Sosyal Yönleriyle Aile, Kardeş Basımevi, Ankara 1979.

- ŞEMİN, R., **Gençlik Psikolojisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul 1992.
- TOLAN, Barlas, Sosyoloji, Adım Yayıncılık, Ankara 1993.
- TOLAN, Barlas ve diğerleri, **12-24 Yaş Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunları**, Ankara 1986.
- TÜRK AR, **Gençlik Sorunları ve Genç İşçiler Araştırması**, Türk Ar Araştırma Dizisi, Ankara, 1990.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, **Türk Aile Ansiklopedisi**, Cilt 2, Ankara 1991, s.493-531.
- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, **Aile Kurultayı**, Birinci Kitap, Ankara, 16-18 Kasım 1994, s.33-50.
- TÜTENGİL, Cavit Orhan, “Aile ve Evlilik Araştırması Sonuçları”, **Aile Yazıları 4**, Aile Araştırma Kurumu Yayını, Ankara 1990, s347-363.
- ÜNER, Sunday, **Nüfus Bilim Sözlüğü**, H.Ü. Yayını, Ankara 1975.
- URAZ, Giray, “Müstakbel Eşten Beklentiler Üzerine Bir İnceleme”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, HÜ. Psikoloji Bölümü, Ankara 1979.
- YAZAN, Ümit Meriç, “İleri Endüstri Toplumlarında Aile Kurumu Üzerine Bir Araştırma”, **Aile Yazıları 1**, Aile Araştırma Kurumu Yayını, Ankara 1990, s. 455-475.
- YÖRÜKOĞLU Atalay, **Gençlik Çağı**, Ankara 1985.

EKLER

EK TABLO 1. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEME PLANI

S I R A	ŞEHİR	ÜNİVERSİTE	2000 ÖSYS KONTENJANI	ÖZEL ORAN (%)	GENEL ORAN (%)	ÖRNEK SAYISI			ÖRNEK ORANI (%)	
						PLAN.	GÖND.	DÖNEN	GÖND.	DÖNEN
Metropolde Türkçe Eğitim Yapan Üniversiteler										
1.	ANKARA	ANKARA	5060							
2.		GAZİ	8440	19.1	5.6	257	260	239	13.0	13.8
3.		HACETTEPE	3930	8.9	2.6	120	105	86	5.2	4.8
4.	İSTANBUL	İSTANBUL	7230							
5.		İSTANBUL TEKNİK	2045							
6.		MARMARA	6355	14.3	4.2	194	185	176	9.2	10.2
7.		MİMAR SİNAN	435	1.0	0.3	15	30	13	1.5	0.8
8.		YILDIZ TEKNİK	2450							
9.	İZMİR	DOKUZ EYLÜL	4855							
10.		EGE	3300							
11.		YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	200							
TOPLAM			44300	100.0	29.3	586	580	514	29.0	29.8
Metropolde Yabancı Dilde Eğitim Yapan Üniversiteler										
12.	ANKARA	ORTA DOĞU TEKNİK	2555	65.8	1.7	52	70	61	3.5	3.6
13.	İSTANBUL	BOĞAZIÇI	1330							
TOPLAM			3885	100.0	2.6	52	70	61	3.5	3.6
Taşra Üniversiteleri										
14.	ADANA	ÇUKUROVA	2920							
15.	AFYON	KOCATEPE	1825							
16.	ANTALYA	AKDENİZ	1410							
17.	AYDIN	ADNAN MENDERES	950							
18.	BALIKESİR	BALIKESİR	1710							
19.	BOLU	ABANT İZZET BAYSAL	1895							
20.	BURSA	ULUDAĞ	4290							
21.	ÇANAKKALE	ONSEKİZ MART	2015							
22.	DENİZLİ	PAMUKKALE	1940							
23.	DİYARBAKIR	DİCLE	4265							
24.	EDİRNE	TRAKYA	1990							
25.	ELAZIĞ	FIRAT	2140	2.4	1.4	170	180	166	9.0	9.6
26.	ERZURUM	ATATÜRK	6795							
27.	ESKİŞEHİR	ANADOLU	2680							
28.		OSMAN GAZİ	2140							
29.	GAZİANTEP	GAZİANTEP	930							
30.	HATAY	MUSTAFA KEMAL	1025							
31.	İSPARTA	SÜLEYMAN DEMİREL	3015							
32.	İÇEL	MERSİN	1060	1.2	0.7	84	75	39	3.8	2.3
33.	KAHRAMANMARAŞ	SÜTÇÜ İMAM	1065							
34.	KARS	KAFKAS	455							
35.	KAYSERİ	ERCIYES	2620							

ÖRNEKLEME PLANI

(DEVAM)

S I R A	ŞEHİR	ÜNİVERSİTE	2000 ÖSYS KONTENJANI	ÖZEL ORAN (%)		ÖRNEK SAYISI			ÖRNEK ORANI (%)	
				GENEL ORAN (%)	PLAN.	GÖND.	DÖNEN	GÖND.	DÖNEN	
36.	KIRIKKALE	KIRIKKALE	1390							
37.	KOCAELİ	KOCAELİ	2625							
38.	KONYA	SELÇUK	7080	8.0	4.7	561	580	479	29.0	27.7
39.	KÜTAHYA	DUMLUPINAR	3510							
40.	MALATYA	İNÖNÜ	2470							
41.	MANİSA	CELAL BAYAR	2385							
42.	MUĞLA	MUĞLA	850	1.0	0.6	68	75	67	3.8	3.9
43.	NİĞDE	NİĞDE	2060							
44.	SAKARYA	SAKARYA	2750							
45.	SAMSUN	ONDOKUZ MAYIS	3700	4.2	2.4	293	250	221	12.5	12.8
46.	SİVAS	CUMHURİYET	2020							
47.	ŞANLIURFA	HARRAN	495							
48.	TOKAT	GAZİOSMANPAŞA	580							
49.	TRABZON	KARADENİZ TEKNİK	4895							
50.	VAN	YÜZÜNCÜ YIL	1685							
51.	ZONGULDAK	KARA ELMAS	1235							
TOPLAM			88865	100.0	58.8	1176	1160	972	58.0	56.3
Özel Üniversiteler*										
52.	ANKARA	ATILIM	605							
53.		BAŞKENT	1555							
54.		BİLKENT	1870	13.3	1.2	172	150	148	7.5	8.6
55.		ÇANKAYA	635							
56.	İSTANBUL	BAHÇEŞEHİR	663							
57.		BEYKENT	610							
58.		BİLGİ	1580							
59.		DOĞUŞ	520							
60.		FATİH	694							
61.		GALATASARAY	136	1.0	0.1	14	40	32	2.0	1.9
62.		HALIÇ	460							
63.		IŞIK	430							
64.		KADİR HAS	540							
65.		KOÇ	491							
66.		KÜLTÜR	733							
67.		MALTEPE	410							
68.		SABANCI	300							
69.		YEDİTEPE	1516							
70.	İÇEL-TARSUS	ÇAĞ	281							
TOPLAM			14029	100.0	9.3	186	190	180	9.5	10.4
GENEL TOPLAM			151079	100.0	100.0	2000	2000	1727	100.0	100.0

EK TABLO 2. ANKET YAPILACAK BÖLÜMLER

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM	ÖĞRENCİ SAYISI	KESİN ÖĞR. SAYISI
GAZİ	Fen-Edebiyat	Biyoloji	40	89
		Kimya	50	116
	Gazi Eğitim	Görme Engelliler Öğretmenliği	30	46
		Zihin Engelliler Öğretmenliği	40	50
	Mesleki Eğitim	Grafik Öğretmenliği	20	20
		Kuaforluk ve Güzellik Bilgisi Öğretmenliği	40	25
		Seramik Öğretmenliği	20	20
	Mesleki Yaygın Eğitim	Geleneksel Türk El Sanatları Öğretmenliği	20	20
Beden Eğitimi ve Spor Y. O.	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	60	196	
HACETTEPE	Edebiyat	Sosyoloji	50	40
		Türk Halkbilimi	30	32
	Sağlık İdaresi Y. O.	-	60	?
MARMARA	Atatürk Eğitim	Rehberlik ve Psikolojik Danışma	40	105
	İktisadi ve İdari Bilimler	Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler	70	181
	Sağlık Eğitim	Sağlık Eğitimi	35	54
		Sağlık Yönetimi	50	35
	Teknik Eğitim	Enerji Öğretmenliği	40	66
MİMAR SİNAN*	Fen-Edebiyat	Klasik Arkeoloji	10	--
	Güzel Sanatlar	Sinema ve Televizyon	15	35
FIRAT*	Eğitim	Sınıf Öğretmenliği	50	57
	Fen-Edebiyat	Türk Dili Edebiyatı	50	111
	Mühendislik	Makine	50	233
	Su Ürünleri	Su Ürünleri	50	100
MERSİN	Fen-Edebiyat	Klasik Arkeoloji	20	18
		Mütercim-Tercümanlık (Almanca)	30	39
	Mühendislik	Jeoloji Mühendisliği	30	40
	Tıp	-	30	--
SELÇUK*	Fen-Edebiyat	Fizik	60	280
		İstatistik	50	190
		Kimya	60	251
		Sanat Tarihi	50	184
	İletişim	Gazetecilik	50	233
		Halkla İlişkiler ve Tanıtım	50	252
	İİBF	Kamu Yönetimi	80	484
		Uluslararası İlişkiler	50	293
	Mesleki Eğitim	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	50	218
	Mühendislik	Şehir ve Bölge Planlama	40	202
	Ziraat	Tarım Teknolojisi	60	181
	Kimya Sağlık Y. O.	Ebelik	40	160
MUĞLA	Fen-Edebiyat	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatı	40	?
	Muğla Sağlık Yüksek Okulu	Hemşirelik	40	48
ONDOKUZ MAYIS	Dış Hekimliği	-	40	41
		Fen-Edebiyat	Coğrafya	30
		Tarih	50	--
		Türk Dili Edebiyatı	40	56
	İlahiyat	İlahiyat	50	426
	Mühendislik	Çevre	40	72
		İnşaat	40	60
	Ziraat	Gıda	50	282
ODTÜ*	Fen-Edebiyat	Biyoloji	30	35
		Sosyoloji	40	55
BİLKENT*	İnsani Bilimler ve Edebiyat	İngiliz Dili ve Edebiyatı	95	110
	Mühendislik	Bilgisayar	100	65
GALATASARAY*	İktisadi İdari Bilimler	İktisat	14	28
	Mühendislik	Endüstri Mühendisliği	18	47

Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğin Kuruluşuna İlişkin Görüş ve Düşünceleri

(DEVAM)

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM	ÖĞREN- Cİ SAYISI	KESİN ÖĞR. SAYISI	ALI- NAN ÖRNEK
GAZİ (260)	Fen-Edebiyat (80)	(T) Biyoloji	40	89	35
		(T) Kimya	50	116	45
	Gazi Eğitim (60)	(S) Görme Engelliler Öğretmenliği	30	46	25
		(S) Zihin Engelliler Öğretmenliği	40	50	35
	Mesleki Eğitim (50)	(T) Grafik Öğretmenliği	20	20	15
		(S) Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Öğretmenliği	40	25	20
	Mesleki Yaygın Eğitim (15)	(T) Seramik Öğretmenliği	20	20	15
(S) Geleneksel Türk El Sanatları Öğretmenliği		20	20	15	
Beden Eğitimi ve Spor Y. O. (55)	(S) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	60	196	55	
	HACETTEPE (105)	Edebiyat (60)	(S) Sosyoloji	50	40
		(S) Türk Halkbilimi	30	32	25
MARMARA (185)	Sağlık İdaresi Y. O. (45)	(T) -	60	60	45
		Atatürk Eğitim (35)	(S) Rehberlik ve Psikolojik Danışma	40	105
MIMAR SİNAN (30)	İktisadi ve İdari Bilimler (55)	(S) Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler	70	181	55
		Sağlık Eğitim (60)	(T) Sağlık Eğitimi	35	54
	Teknik Eğitim (35)	(T) Sağlık Yönetimi	50	35	30
		(T) Enerji Öğretmenliği	40	66	35
FIRAT (180)	Fen-Edebiyat (---)	(S) Klasik Arkeoloji	10	---	---
	Güzel Sanatlar (30)	(S) Sinema ve Televizyon	15	35	30
MERSİN (75)	Eğitim (45)	(S) Sınıf Öğretmenliği	50	57	45
		(S) Türk Dili Edebiyatı	50	111	45
	Mühendislik (30)	(T) Makine	50	233	45
		(T) Su Ürünleri	50	100	45
SELÇUK (580)	Fen-Edebiyat (200)	(S) Klasik Arkeoloji	20	18	15
		(S) Mütercim-Tercümanlık (Almanca)	30	39	30
	Mühendislik (30)	(T) Jeoloji Mühendisliği	30	40	30
MUGLA (75)	Tip (---)	(T) -	30	---	---
		(T) Fizik	60	280	55
		(T) İstatistik	50	190	45
		(T) Kimya	60	251	55
		(S) Sanat Tarihi	50	184	45
		(S) Gazetecilik	50	233	45
	İletişim (90)	(S) Halkla İlişkiler ve Tanıtım	50	252	45
		(S) Kamu Yönetimi	80	484	75
	İİBF (120)	(S) Uluslararası İlişkiler	50	293	45
		(S) Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	50	218	45
	Mühendislik (35)	(T) Şehir ve Bölge Planlama	40	202	35
		Ziraat (55)	(T) Tarım Teknolojisi	60	181
	Kımya Sağlık Y. O. (35)	(T) Ebelik	40	160	35
		Fen-Edebiyat (35)	(S) Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatı	40	37
ONDOKUZ MAYIS (250)	Muğla Sağlık Yüksek Okulu (40)	(T) Hemşirelik	40	48	40
	Dış Hekimliği (30)	(T) -	40	41	30
Fen-Edebiyat (40)		(S) Coğrafya	30	---	---
		(S) Tarih	50	---	---
ODTÜ (70)	İlahiyat (50)	(S) Türk Dili Edebiyatı	40	56	40
		(S) İlahiyat	50	426	50
	Mühendislik (80)	(T) Çevre	40	72	40
		(T) İnşaat	40	60	40
Ziraat (50)	(T) Gıda	50	282	50	
	Fen-Edebiyat (70)	(T) Biyoloji	30	35	30
BILKENT (150)	İnsani Bilimler ve Edebiyat (90)	(S) Sosyoloji	40	55	40
		(S) İngiliz Dili ve Edebiyatı	95	110	90
GALATASARAY (40)	Mühendislik (60)	(T) Bilgisayar	100	65	60
		(S) İktisat	14	28	20
	Mühendislik (20)	(T) Endüstri Mühendisliği	18	47	20

Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğin Kuruluşuna İlişkin Görüş ve Düşünceleri

(DEVAM)

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM	ÖĞREN- Cİ SAYISI	KESİN ÖĞR. SAYISI	ALI- NAN ÖRNEK	EKSİK OLAN- LAR	
GAZİ (260)	Fen-Edebiyat (80)	(T) Biyoloji	40	89	35	?	
		(T) Kimya	50	116	45	?	
	Gazi Eğitim (60)	(S) Görme Engelliler Öğretmenliği	30	46	25	?	
		(S) Zihin Engelliler Öğretmenliği	40	50	35	?	
	Mesleki Eğitim (50)	(T) Grafik Öğretmenliği	20	20	15	?	
		(S) Kuaförlük ve Güzellik Bilgisi Öğretmenliği	40	25	20	?	
	Mesleki Yaygın Eğitim (15)	(S) Geleneksel Türk El Sanatları Öğretmenliği	20	20	15	?	
Beden Eğitimi ve Spor Y. O. (55)	(S) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	60	196	55	?		
HACETTEPE (105)	Edebiyat (60)	(S) Sosyoloji	50	40	35	-1	
		(S) Türk Halkbilimi	30	32	25	+	
MARMARA (185)	Sağlık İdaresi Y. O. (45)	(T) -	60	60	45	-18	
	Atatürk Eğitim (35)	(S) Rehberlik ve Psikolojik Danışma	40	105	35	+	
	İktisadi ve İdari Bilimler (55)	(S) Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler	70	181	55	?	
		(T) Sağlık Eğitimi	35	54	30	?	
		(T) Sağlık Yönetimi	50	35	30	?	
		(T) Enerji Öğretmenliği	40	66	35		
MIMAR SINAN (30)	Fen-Edebiyat (—)	(S) Klasik Arkeoloji	10	—	—		
	Güzel Sanatlar (30)	(S) Sinema ve Televizyon	15	35	30		
FIRAT (180)	Eğitim (45)	(S) Sınıf Öğretmenliği	50	57	45		
		(S) Türk Dili Edebiyatı	50	111	45		
	Mühendislik (45)	(T) Makine	50	233	45		
	Su Ürünleri (45)	(T) Su Ürünleri	50	100	45		
MERSİN (75)	Fen-Edebiyat (45)	(S) Klasik Arkeoloji	20	18	15		
		(S) Mütercim-Tercümanlık (Almanca)	30	39	30		
	Mühendislik (30)	(T) Jeoloji Mühendisliği	30	40	30		
Tip (—)	(T) -	30	—	—			
SELÇUK (580)	Fen-Edebiyat (200)	(T) Fizik	60	280	55		
		(T) İstatistik	50	190	45		
		(T) Kimya	60	251	55		
		(S) Sanat Tarihi	50	184	45		
	İletişim (90)	(S) Gazetecilik	50	233	45		
		(S) Halkla İlişkiler ve Tanıtım	50	252	45		
	İİBF (120)	(S) Kamu Yönetimi	80	484	75		
		(S) Uluslararası İlişkiler	50	293	45		
	Mesleki Eğitim (45)	(S) Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	50	218	45		
	Mühendislik (35)	(T) Şehir ve Bölge Planlama	40	202	35		
	Ziraat (55)	(T) Tarım Teknolojisi	60	181	55		
Kimya Sağlık Y. O. (35)	(T) Ebelik	40	160	35			
MUĞLA (75)	Fen-Edebiyat (35)	(S) Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatı	40	37	35		
	Muğla Sağlık Yüksek Okulu (40)	(T) Hemşirelik	40	48	40		
ONDOKUZ MAYIS (250)	Diş Hekimliği (30)	(T) -	40	41	30		
		(S) Coğrafya	30	—	—		
	Fen-Edebiyat (40)	(S) Tarih	50	—	—		
		(S) Türk Dili Edebiyatı	40	56	40		
	İlahiyat (50)	(S) İlahiyat	50	426	50		
	Mühendislik (80)	(T) Çevre	40	72	40		
		(T) İnşaat	40	60	40		
	Ziraat (50)	(T) Gıda	50	282	50		
ODTU (70)	Fen-Edebiyat (70)	(T) Biyoloji	30	35	30		
		(S) Sosyoloji	40	55	40		
BILKENT (150)	İnsani Bilimler ve Edebiyat (90)	(S) İngiliz Dili ve Edebiyatı	95	110	90		
		(T) Bilgisayar	100	65	60		
GALATASARAY (40)	İktisadi İdari Bilimler (20)	(S) İktisat	14	28	20		
		Mühendislik (20)	(T) Endüstri Mühendisliği	18	47	20	+

EK TABLO 3.
YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARINDA
ÖĞRETİM ALANLARINA GÖRE ÖĞRENCİLER % (1999-2000)

	<u>TOPLAM</u>	<u>KIZ</u>	<u>ERKEK</u>
TEKNİK BÖLÜMLER	30.3	36.3	63.7
SOSYAL BÖLÜMLER	69.7	42.7	57.3
TOPLAM	100.0	40.6	59.4

EK TABLO 4.YEDEK TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. 1998-1999 Öğretim Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları

Öğretim Alanı	Sayı	%
Dil Ve Edebiyat	31.229	4,6
Matematik Ve Fen Bilimleri	64.813	9,5
Sağlık Bilimleri	63.986	9,4
Sosyal Bilimler	80.180	11,8
Uygulamalı Sosyal Bilimler	285.862	42,1
Teknik Bilimler	113.077	16,6
Ziraat Ve Ormancılık	29.763	4,4
Sanat	10.264	1,6
Toplam	679.174	100

Tablo 2. 1998-1999 Vakıf Üniversitelerine Kayıtlı Öğrenci Sayıları

Üniversite	Öğrenci sayısı	Üniversite	Öğrenci sayısı
Bilkent	9.251	Doğuş	693
İstanbul bilgi	3.674	İstanbul Kültür	578
Yeditepe	3.220	Beykent	557
Başkent	2.531	Atılım	510
Fatih	2.467	Çağ	427
Çankaya	1.368	Maltepe	387
Koç	922	Kadir Has	4
Işık	778		
Toplam			27.367

Tablo 3. Üniversitenin Mülkiyetine Göre Medeni Durum

	Medeni Durum			Toplam
	Bekar	Sözlü/ Nişanlı	Boşanmış	
Kamu	92,4	7,3	0,3	100,0
Özel	93,9	6,1		100,0
Toplam	92,6	7,2	0,2	100,0

Okunulan üniversitenin mülkiyet durumunun öğrencilerin medeni durumunda etkili olmadığı görülmektedir.

Tablo 4. Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Medeni Durum

	Medeni Durum			Toplam
	Bekâr	Sözlü/ Nişanlı	Boşanmış	
Türkçe	92,4	7,4	0,3	100,0
Yabancı Dil	93,8	6,2		100,0
Toplam	92,6	7,2	0,2	100,0

Okunulan üniversitenin eğitim dilinin öğrencilerin medeni durumunda etkili olmadığı görülmektedir.

Tablo 5. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Annenin Eğitimi

	Annenin Eğitimi								Toplam
	Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	İlkokul	Orta ve Dengi	Lise ve Dengi	Üniversite/ Yüksek Okul	Master	Doktora	
Normal	13,9	9,3	45,9	6,8	14,0	9,8	0,1	0,1	100,0
Süper	5,7	4,3	39,7	9,9	20,6	19,9			100,0
Fen	4,8		23,8	4,8	28,6	38,1			100,0
Anadolu	2,7	0,7	20,3	10,8	28,4	35,8	0,7	0,7	100,0
Özel	0,7		10,1	5,4	41,6	36,9	4,0	1,3	100,0
İmam-Hatip	26,4	13,2	50,7	4,2	4,2	0,7		0,7	100,0
Teknik ve Meslek	14,0	9,5	55,5	10,0	9,0	2,0			100,0
Toplam	12,0	7,5	41,1	7,5	17,1	14,1	0,5	0,3	100,0

Özel okullar ile anadolu, süper lise gibi başarı gerektiren okullardan mezun olan öğrencilerin annelerinin normal liselere oranla daha yüksek eğitilmiş oldukları görülmüştür. Anneleri ilkökullü mezunu olan öğrenciler sırasıyla imam hatip, teknik ve meslek ve normal lise çıkışlıdır.

Tablo 6. Okunulan Üniversitenin Eğitim Diline Göre Annenin Eğitimi

	Annenin Eğitimi								Toplam
	Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	İlkokul	Orta ve Dengi	Lise ve Dengi	Üniversite/ Yüksek Okul	Master	Doktora	
Türkçe	14,0	8,4	45,4	7,8	14,4	9,7	0,2	0,1	100,0
Yabancı Dil	0,8	2,5	15,8	5,4	32,4	39,4	2,1	1,7	100,0
Toplam	12,1	7,6	41,1	7,4	17,0	14,0	0,5	0,3	100,0

Yabancı dille eğitim veren üniversitelerde okuyan öğrencilerin annelerinin Türkçe eğitim veren okullarda okuyan öğrencilere oranla eğitim seviyelerinin oldukça yüksek bulunduğu dikkat çekmiştir. Eğitim dili Türkçe olan üniversitede okuyan öğrencilerin annelerinin ilkokul mezunu olma durumları % 45.4 iken, yabancı dilde eğitim veren üniversitede okuyan öğrencilerin annelerinin ilkokul mezunu olma durumu % 15.8'dir. Buna karşılık eğitim dili Türkçe olan okullarda okuyan öğrencilerin annelerinin üniversite ve yüksek okul mezunu olma durumu % 9.7 iken yabancı dilde eğitim veren okullarda okuyan öğrencilerin annelerinin oranı %39.4'dür.

Tablo 7. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Babanın Eğitimi

	Babanın Eğitimi								Toplam
	Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	İlkokul	Orta ve Dengi	Lise ve Dengi	Üniversite/ Yüksek Okul	Master	Doktora	
Normal	2,1	6,0	33,6	14,3	18,6	23,6	1,2	0,6	100,0
Süper		3,5	22,7	10,6	25,5	36,9		0,7	100,0
Fen			14,3	4,8	14,3	52,4	4,8	9,5	100,0
Anadolu		1,4	12,8	7,4	16,9	52,7	5,4	3,4	100,0
Özel		0,7	4,7	5,4	16,8	65,1	4,7	2,7	100,0
İmam-Hatip	4,9	7,0	44,8	11,2	17,5	14,0	0,7		100,0
Teknik ve Meslek	3,4	4,4	35,0	18,7	22,7	15,3	0,5		100,0
Toplam	1,9	4,7	29,1	12,7	19,2	29,6	1,7	1,0	100,0

Bitirilen lise türüne göre babanın eğitim durumuna bakıldığında annenin eğitimi ile öğrencinin bitirdiği lise türü arasındaki ilişkiye benzer sonuçlar gözlenmiştir. Burada da özel okullar ile anadolu, süper lise gibi başarı gerektiren okullardan mezun olan öğrencilerin babalarının normal liselere oranla daha yüksek eğitimli oldukları

görülmüştür. Babaları ilkököl mezunu olan öğrenciler sırasıyla imam hatip, teknik ve meslek ve normal lise çıkışlılardır.

Tablo 8. Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Babanın Eğitimi

	Babanın Eğitimi								Toplam
	Okur-Yazar Değil	Okur-Yazar	İlkokul	Orta ve Dengi	Lise ve Dengi	Üniversite/ Yüksek Okul	Master	Doktora	
Kamu	2,3	5,4	31,6	13,6	19,7	25,1	1,5	0,7	100,0
Özel			7,8	6,1	15,0	64,4	3,3	3,3	100,0
Toplam	2,0	4,8	29,1	12,8	19,2	29,4	1,7	1,0	100,0

Babaların eğitim seviyeleri yükseldikçe öğrencilerin özel üniversitede okuma oranlarının arttığı saptanmıştır.

Tablo 9. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Annenin Mesleği

	Annenin Mesleği								
	Çiftçi, Hayvancı Ormancı, Balıkçı, Avcı	Müteşebbis Üst Kademe Yönetici	Serbest Meslek Sahibi	İlmi ve Teknik Eleman	İşçi	Memur	Esnaf ve Zanaatkar	Uzmanlık Gerektiren İşler	Ev Kadını
Normal	0,2		0,6	1,1	0,5	2,7	0,5	9,5	84,8
Süper			1,5	1,5	1,5	4,4	0,7	17,5	73,0
Fen						5,0		40,0	55,0
Anadolu			0,7	2,9	1,4	6,5		32,4	56,1
Özel		2,1	4,1	5,5	0,7	2,1		30,1	55,5
İmam-Hatip					1,4			0,7	97,9
Teknik ve Meslek	1,5		1,0		2,0	2,0		4,1	89,3
Toplam	0,3	0,2	1,0	1,4	0,9	2,8	0,3	13,0	79,9

Annesi ev kadını olan öğrencilerin özellikle imam hatip, teknik ve meslek, normal ve süper lise çıkışlı oldukları görülmektedir. Buna karşılık özel, anadolu ve fen liseleri çıkışlı öğrencilerin annelerinin uzmanlık gerektiren işlerde çalıştıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 10. Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Annenin Mesleği

	Annenin Mesleği								
	Çiftçi, Hayvancı Ormancı, Balıkçı, Avcı	Müteşebbis Üst Kademe Yönetici	Serbest Meslek Sahibi	İlmi ve Teknik Eleman	İşçi	Memur	Esnaf ve Zanaatkar	Uzmanlık Gerektiren İşler	Ev Kadını
Kamu	0,3	0,1	0,6	1,1	1,0	2,9	0,4	10,5	82,9
Özel		0,6	4,0	4,0		2,3		33,3	55,7
Toplam	0,3	0,2	1,0	1,4	0,9	2,8	0,4	13,0	80,0

Kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin annelerinin ev kadını, özel üniversitelerde okuyan öğrencilerin annelerinin uzmanlık gerektiren işlerde yoğunlaştıkları saptanmıştır.

Tablo 11. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Babanın Mesleği

	Babanın Mesleği								Toplam
	Çiftçi, Hayvancı Ormancı, Balıkçı, Avcı	Müteşebbis Üst Kademe Yönetici	Serbest Meslek Sahibi	İlmi ve Teknik Eleman	İşçi	Memur	Esnaf ve Zanaatkar	Uzmanlık Gerektiren İşler	
Normal	9,5	2,1	20,2	6,9	16,8	16,5	9,2	18,9	100,0
Süper	3,5	1,8	16,7	14,0	13,2	15,8	7,0	28,1	100,0
Fen		5,6	11,1	16,7	5,6	5,6	5,6	50,0	100,0
Anadolu	2,3	3,8	17,7	18,5	6,2	10,8	3,8	36,9	100,0
Özel	1,4	4,3	34,8	23,2	2,2	2,2	6,5	25,4	100,0
İmam-Hatip	21,2	0,8	13,6	3,4	21,2	21,2	10,2	8,5	100,0
Teknik ve Meslek	7,6	0,6	15,2	4,4	25,3	19,0	11,4	16,5	100,0
Toplam	8,1	2,3	19,8	9,8	15,2	15,0	8,5	21,3	100,0

Anne mesleğinde olduğu gibi baba mesleğinin de bitirilen lise ile ilgili olduğu görülmüştür. Aradaki ilişki anne mesleği ile bitirilen lise arasındaki ilişki gibidir.

Tablo 12. Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Gelir

	Gelir						Toplam
	100 Milyondan az	100=<-<300	300=<-<500	500=<-<700	700=<-<900	900 Milyon ve Daha az	
Kamu	1,6	27,6	26,3	21,0	11,5	12,0	100,0
Özel	0,7	0,7	5,3	11,8	15,1	66,4	100,0
Toplam	1,5	24,9	24,2	20,1	11,8	17,5	100,0

Üniversitenin mülkiyeti ve gelir birbirlerine paralel olarak ailenin yaşam tarzını da belirlemektedir. Dolayısıyla gelir seviyesi yükseldikçe öğrencilerin özel okulda okuma imkanları da yükselmektedir.

Tablo 13. Babanın Eğitim Düzeyine Göre Ailenin Tahmini Ortalama Geliri

	Gelir						Toplam
	100 Milyondan az	100=<-<300	300=<-<500	500=<-<700	700=<-<900	900 Milyon ve Daha az	
Okur-Yazar Değil	20,0	46,7	30,0			3,3	100,0
Okur-Yazar		53,3	24,0	17,3	2,7	2,7	100,0
İlkokul	3,1	44,0	25,4	15,7	6,7	4,9	100,0
Orta ve Dengi	0,5	29,4	27,3	24,7	9,3	8,8	100,0
Lise ve Dengi	0,3	18,1	27,8	28,8	14,6	10,4	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	0,2	3,9	20,1	19,0	19,2	37,5	100,0
Master			7,7	23,1	7,7	61,5	100,0
Doktora			7,1		7,1	85,7	100,0
Toplam	1,5	25,0	24,1	20,1	11,8	17,4	100,0

Eğitim ve gelir birbirlerine paralel olarak ailenin yaşam tarzını da belirlemektedir. Dolayısıyla eğitim seviyesi yükseldikçe ailelerin gelir seviyesi de yükselmektedir.

Tablo 14. Babanın Eğitim Düzeyine Göre Gençlerin Öğrenim Sırasında Çalışma Durumu

	Öğrenim Sırasında Çalışma Durumu		
	Çalıştı	Çalışmadı	Toplam
Okur-Yazar Değil	60,6	39,4	100,0
Okur-Yazar	51,9	48,1	100,0
İlkokul	42,6	57,4	100,0
Orta ve Dengi	39,9	60,1	100,0
Lise ve Dengi	49,2	50,8	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	38,5	61,5	100,0
Master	55,6	44,4	100,0
Doktora	41,2	58,8	100,0
Toplam	43,3	56,7	100,0

Babaların eğitim seviyeleri ile öğrencilerin öğrenim sırasında çalışma durumları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo 15. Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Öğrenim Sırasında Çalışma Durumu

	Öğrenim Sırasında Çalışma Durumu		
	Çalıştı	Çalışmadı	Toplam
Kamu	42,9	57,1	100,0
Özel	47,8	52,2	100,0
Toplam	43,4	56,6	100,0

Öğrencilerin okudukları üniversitenin mülkiyeti ile öğrenim sırasında çalışma durumu arasında önemli farklılık olmadığı görülmüştür.

Tablo 16. Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Kardeş Sayısı

	Kardeş Sayısı				Toplam
	1 Kardeş	2 Kardeş	3 Kardeş	4 ve Daha Fazla Kardeş	
Kamu	3,2	28,5	29,9	38,4	100,0
Özel	12,2	62,2	18,3	7,2	100,0
Toplam	4,1	32,2	28,7	35,0	100,0

Kamu üniversitelerinde okuyan öğrencilerin kendileri de dahil olmak üzere kardeş sayısına bakıldığında en fazla oran %38.4 ile kardeş sayısı dört ve daha fazla olan öğrencilere aittir. Bunu sırasıyla %29.9 ile üç kardeş, %28.5 ile iki kardeş olma, %3.2 ile kardeşsiz olma hali izlemektedir. Özel üniversitelerde okuyan öğrencilerde ise kendileri de dahil iki kardeş olma hali yüksektir (%62.2). Özel üniversitelerde okuyanlarda dört kardeş olma hali devlet üniversitelerinde okuyanlara göre oldukça düşüktür (%7.2). Buna karşılık ailenin tek çocuğu olma hali diğer üniversitelere oranla dört kat fazladır.

Tablo 17. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Kardeş Sayısı

	Kardeş Sayısı				Toplam
	1 Kardeş	2 Kardeş	3 Kardeş	4 ve Daha Fazla Kardeş	
Okur-Yazar Değil	1,5	4,5	16,4	77,6	100,0
Okur-Yazar	0,8	7,1	21,4	70,6	100,0
İlkokul	1,3	22,9	36,3	39,4	100,0
Orta ve Dengi	4,0	33,1	38,7	24,2	100,0
Lise ve Dengi	7,8	53,2	29,8	9,2	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	10,4	69,7	15,6	4,3	100,0
Master	25,0	62,5	12,5		100,0
Doktora	20,0	60,0		20,0	100,0
Toplam	4,0	32,2	28,7	35,0	100,0

Annesi master ve doktora yapmış gençlerin tek çocuk olma hali diğer eğitim seviyesindekilere göre yüksektir. İki kardeş olma durumu ise üniversite, master, doktora ile lise ve dengi okul mezunu anneye sahip gençler arasında fazla görünmektedir. Eğitim seviyesi yükseldikçe kardeş sayısı düşmektedir.

Tablo 18. Babanın Eğitim Düzeyine Göre Kardeş Sayısı

	Kardeş Sayısı				Toplam
	1 Kardeş	2 Kardeş	3 Kardeş	4 ve Daha Fazla Kardeş	
Okur-Yazar Değil	2,9	14,7	11,8	70,6	100,0
Okur-Yazar	1,3	2,5	11,3	85,0	100,0
İlkokul	1,0	17,2	28,6	53,2	100,0
Orta ve Dengi	2,3	28,2	31,0	38,5	100,0
Lise ve Dengi	4,7	34,3	34,6	26,4	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	6,6	51,2	28,9	13,3	100,0
Master	25,0	50,0	17,9	7,1	100,0
Doktora	5,9	70,6	17,6	5,9	100,0
Toplam	4,0	32,2	28,7	35,1	100,0

Tek çocuklu olma hali babası master eğitimi almış olanlar arasında, iki kardeş olma sırasıyla babaları doktora, master ve üniversite mezunu olan öğrencilerde yaygınken, üç kardeş olma hali %28 ile %34 arasında değişen oranlarda babanın ilk, orta, lise ve üniversite mezunu olduğu ailelerde rastlanmaktadır. Babanın eğitim düzeyine göre kardeş sayısına bakıldığında babanın eğitim seviyesi yükseldikçe kardeş sayısı belirgin bir şekilde azalmaktadır. Burada babanın eğitim seviyesine göre kardeş sayısında en belirgin özellik dört ve daha yukarı kardeşe sahip olma eğitim seviyesi düştükçe artmaktadır.

Tablo 19. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Okur-Yazar Değil	0,5	14,6	52,3	30,2	2,5	100,0
Okur-Yazar	0,8	9,8	52,0	35,8	1,6	100,0
İlkokul		3,9	49,9	43,9	2,4	100,0
Orta ve Dengi		1,6	39,3	55,7	3,3	100,0
Lise ve Dengi	0,4	1,4	28,6	60,0	9,6	100,0
Üniversite/						
Yüksek Okul	0,4	1,7	24,5	62,4	10,9	100,0
Master			16,7	83,3		100,0
Doktora			20,0	40,0	40,0	100,0
Toplam	0,2	4,7	42,1	48,0	5,0	100,0

Burada doktora mezunları dışarıda bırakıldığı takdirde annelerin eğitim seviyesi arttıkça gençlerin kadın için uygun gördükleri ideal evlilik yaşının yükseldiği söylenebilir. Anneleri okur-yazar olmayan, okur-yazar, ilkokul mezunu olan öğrencilerin kadın için en fazla tercih ettikleri yaş aralığı 20-24; anneleri orta ve dengi okul mezunu ve doktora hariç daha yukarı eğitim seviyesinde olan gençlerin en fazla tercih ettikleri yaş aralığı 25-29'dur.

Tablo 20. Babanın Eğitim Düzeyine Göre Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Kadın İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Okur-Yazar						
Değil		27,3	42,4	27,3	3,0	100,0
Okur-Yazar	1,3	13,8	46,3	36,3	2,5	100,0
İlkokul	0,2	5,2	54,9	37,7	1,9	100,0
Orta ve Dengi		6,1	43,4	46,2	4,2	100,0
Lise ve Dengi		3,5	40,1	51,6	4,8	100,0
Yüksek Okul		1,7	30,2	60,1	8,1	100,0
Master	8,0		24,0	56,0	12,0	100,0
Doktora		6,3	31,3	50,0	12,5	100,0
Toplam	0,2	4,8	41,9	48,2	4,9	100,0

Babanın eğitim seviyesinin kadın için en uygun evlilik yaşında önemli bir değişken olduğu görülmüştür. Babanın eğitim seviyesi yükseldikçe kadın için uygun evlilik yaşı da yükselmektedir. Babası master ve doktora mezunu gençlerin 30 ve daha yukarıya yaşlardaki evliliği uygun görmeleri diğer eğitim seviyelerine göre oldukça yüksektir.

Tablo 21. Babanın Eğitim Düzeyine Göre Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı

	Erkek İçin En Uygun Evlenme Yaşı					Toplam
	15'den Az	15-19	20-24	25-29	30 ve Daha Fazla	
Okur-Yazar Değil		6,1	27,3	57,6	9,1	100,0
Okur-Yazar	1,3	5,0	21,3	56,3	16,3	100,0
İlkokul		1,5	12,8	68,3	17,4	100,0
Orta ve Dengi		1,4	10,9	60,2	27,5	100,0
Lise ve Dengi		0,6	8,9	60,1	30,4	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	0,2	0,4	5,6	56,6	37,2	100,0
Master	8,0		4,0	52,0	36,0	100,0
Doktora		6,3		50,0	43,8	100,0
Toplam	0,2	1,3	10,1	61,0	27,4	100,0

Babanın eğitim seviyesi ile erkek için en uygun evlilik yaşı arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemekle birlikte babası okur-yazar olmayan ve okuryazar olup bir okul mezunu olmayan babaların çocuklarının erkek için uygun gördükleri yaş genellikle 25-29 olup (%57) bunu ikinci sırada 20-24 yaş aralığı (%27-%21) izlemektedir. Babasının eğitimi ilkökul ve yukarısı olanların erkek için en uygun yaş aralığı için tercihleri 25-29 olup bunu ikinci sırada 30 ve daha yukarısı yaş tercihi izlemektedir.

Tablo 22. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eş Seçim Şekli

	Eş Seçim Şekli					Toplam
	Kararı Ben Veririm Kimseye Danışmam	Kararı Ben Veririm Sonradan Ailemin Onayını Alırım	Kararı Ailem Verir, Sonradan Benim Onayımı Alır	Ailem Kararı Verir Ben Karışmam	Bu Konuda Kesin Bir Kararım Yok	
Okur-Yazar Değil	9,8	79,3	3,1		7,8	100,0
Okur-Yazar	12,1	80,6	3,2		4,0	100,0
İlkokul	7,3	84,4	2,2	0,4	5,6	100,0
Orta ve Dengi	14,3	79,8	1,7		4,2	100,0
Lise ve Dengi	12,9	83,5	0,7	0,4	2,5	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	19,4	74,9	0,9	0,4	4,4	100,0
Master	75,0	25,0				100,0
Doktora	40,0	40,0		20,0		100,0

Öğrencilerin eş seçim şekli konusunda annelerinin eğitim düzeylerinin fazla etkili olmadığı saptanmıştır. Bu konuda en fazla dikkati çeken nokta öğrenciler arasında özellikle anneleri yüksek lisans yapan öğrencilerin eş seçiminde kararı sadece kendilerinin verdiklerini vurgulamalarıdır. Bu durum doktoralarını tamamlamış annelerin çocuklarında dahi daha az oranda bulunmuştur.

Tablo 23. Cinsiyet ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Sanal Ortamda Tanışarak Evlenme

Cinsiyet		Sanal Ortamda Tanıştığımız Biriyile Evlenir misiniz?			Toplam
		Evvet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Sosyal	11,1	56,2	32,7	100,0
	Teknik	15,7	49,4	34,9	100,0
	Toplam	13,4	52,8	33,8	100,0
Kadın	Sosyal	10,7	58,2	31,1	100,0
	Teknik	7,4	61,8	30,8	100,0
	Toplam	9,3	59,8	31,0	100,0

Sanal ortamda tanışarak evlenmeyi onaylama konusunda kız ve erkekler için okunulan bölüm türünün eğitim dili kadar belirleyici olmadığı görülmektedir. Bu konuda her iki cins için sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin diğerlerine göre sanal ortamda tanışarak evlenmeyi daha olumladıkları belirlenmiştir.

Tablo 24. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı

	Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı					Toplam
	1 Çocuk	2 Çocuk	3 Çocuk	4 ve Daha Fazla	Hiç Çocuk İstemiyor	
Okur-Yazar Değil	3,5	45,2	26,6	24,6		100,0
Okur-Yazar	5,7	56,6	14,8	21,3	1,6	100,0
İlkokul	9,3	56,4	22,2	10,2	1,9	100,0
Orta ve Dengi	9,1	64,5	14,9	8,3	3,3	100,0
Lise ve Dengi	14,4	63,2	14,1	3,2	5,1	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	21,1	59,6	13,5	1,3	4,5	100,0
Master	28,6	28,6			42,9	100,0
Doktora	60,0	20,0	20,0		100,0	
Toplam	10,9	57,1	19,0	10,2	2,8	100,0

Annenin eğitim düzeyine göre sahip olmak istenilen çocuk sayısına bakıldığında, öğrenciler arasında hiç çocuk sahibi olmak istemeyenlerin yarısına yakınının annesi yüksek lisansını tamamlamış olanlardır. Yüksek lisans ve doktoralı annelerin çocukları dışındakilerin en fazla iki çocuk tercih ettikleri görülmektedir. Tek çocuk sahibi olma isteği annenin eğitim seviyesi yükseldikçe artmaktadır.

Tablo 25. Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı

		Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı					Toplam
		1 Çocuk	2 Çocuk	3 Çocuk	4 ve Daha Fazla	Hiç Çocuk İstemiyor	
Erkek	Türkçe	6,0	52,6	23,9	15,2	2,3	100,0
	Yabancı Dil	11,6	58,9	20,0	3,2	6,3	100,0
	Toplam	6,7	53,4	23,4	13,7	2,8	100,0
Kadın	Türkçe	14,2	61,0	14,7	7,6	2,5	100,0
	Yabancı Dil	18,0	58,3	14,4	5,0	4,3	100,0
	Toplam	14,8	60,6	14,6	7,2	2,8	100,0

Cinsiyet ve üniversitenin eğitim diline göre, eğitim dili Türkçe olan üniversitelerde okuyan erkek öğrencilerin dört ve daha fazla çocuk; yabancı dille eğitim veren üniversitelerde okuyan erkeklerin ise sadece bir çocuğa sahip olma ve hiç çocuk istememe durumu tercihinde birbirlerinden farklı özellikler gösterdikleri saptanmıştır. Kız öğrencilerde ise bu şekilde belirgin farklılıklar gözlenmemiştir.

Tablo 26. En Uzun Yaşanılan Yere Göre Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı

	Sahip Olmak İstenilen Çocuk Sayısı					Toplam
	1 Çocuk	2 Çocuk	3 Çocuk	4 ve Daha Fazla	Hiç Çocuk İstemiyor	
Köy	5,1	40,4	31,3	22,2	1,0	100,0
Kasaba/İlçe	9,1	53,7	19,7	15,7	1,7	100,0
Kent	10,5	61,1	17,3	8,2	2,9	100,0
Metropol	15,1	56,3	18,0	6,3	4,2	100,0
Yurtdışı	63,6	18,2	18,2		100,0	
Toplam	10,8	57,2	18,8	10,3	2,8	100,0

Gençler arasında üniversite öncesinde en uzun ikamet edilen yer konusunda kent ve metropol birbirine benzer olarak üç ve bir çocuğa sahip olmak; yurtdışı da birlikte olmak üzere kasaba ve köyde yaşayanlarda üç ve dört çocuğa sahip olmak şeklinde birbirlerine benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Tablo 27. Cinsiyet ve Üniversitenin Mülkiyetine Göre Çocuğun Cinsiyeti

Cinsiyet		Çocuk Cinsiyeti			Toplam
		Kız	Erkek	Farketmez	
	Kamu	10,4	38,3	51,3	100,0
Erkek	Özel	11,5	34,6	53,8	100,0
	Toplam	10,5	38,0	51,5	100,0
	Kamu	29,8	21,1	49,1	100,0
Kadın	Özel	31,6	19,4	49,0	100,0
	Toplam	30,0	20,9	49,1	100,0

Cinsiyetle birlikte üniversitenin mülkiyeti değişkeninin çocuğun cinsiyeti tercinde fazla etkili olmadığı saptanmıştır.

Tablo 28. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Yaşı

	Eşin Yaşı						Toplam
	Benden Büyük Olmamalı	Benden Büyük veya Benim Kadar	Benden Büyük veya Benimle Aynı Yaşta Olmalıdır	Benden Küçük Olmalıdır	Benden Küçük veya Benim Kadar Olmalıdır	Yaş Farkı Önemli Değil	
Okur-Yazar Değil	15,9	19,9	6,5	20,4	26,4	10,9	100,0
Okur-Yazar	12,7	23,0	4,0	20,6	29,4	10,3	100,0
İlkokul	21,9	25,1	5,1	14,7	23,5	9,6	100,0
Orta ve Dengi	24,2	25,0	4,0	13,7	17,7	15,3	100,0
Lise ve Dengi	24,7	24,7	5,7	7,4	22,3	15,2	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	15,9	37,5	5,2	6,9	16,8	17,7	100,0
Master	14,3	28,6		14,3		42,9	100,0
Doktora	20,0		20,0	20,0	20,0	20,0	100,0
Toplam	20,3	25,9	5,2	13,4	22,6	12,5	100,0

Eşin yaşı konusunda annenin eğitim değişkeninin cinsiyet değişkeni kadar belirleyici olmadığı saptanmıştır.

Tablo 29. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Eğitimi

	Eşin Eğitimi						Toplam
	Benden Yüksek Olmamalı	Benden Yüksek veya Benimle Aynı Seviyede	Benimle Aynı Eğitim Seviyesinde Olmalıdır	Benden Düşük Olmalıdır	Benden Düşük veya Benim Kadar Olmalıdır	Eğitim Farkı Önemli Değil	
Okur-Yazar Değil	4,5	32,2	27,7	2,5	16,3	16,8	100,0
Okur-Yazar	6,4	35,2	22,4	3,2	17,6	15,2	100,0
İlkokul	5,6	43,1	26,8	1,8	12,1	10,7	100,0
Orta ve Dengi	7,3	47,6	27,4	0,8	7,3	9,7	100,0
Lise ve Dengi	4,6	49,8	33,2		4,2	8,1	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	4,3	54,3	29,3		3,0	9,1	100,0
Master		37,5	12,5			50,0	100,0
Doktora		40,0	40,0			20,0	100,0
Toplam	5,2	44,2	28,0	1,3	10,0	11,2	100,0

Annelerin eğitim düzeyine göre eşin eğitimi konusunda öğrencilerin farklı özellikler sergiledikleri görülmüştür. Anneleri yüksek eğitilmiş öğrencilerin yüksek veya eşit eğitim düzeyini tercih etmeleri sözkonusudur.

Tablo 30. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Maddi Durumu

	Eşin Maddi Durumu						Toplam
	Benden İyi Olmamalı	Benden İyi veya Benimle Aynı Olmalıdır	Benimle Aynı Düzeyde Olmalıdır	Benden Zayıf Olmalıdır	Benden Zayıf veya Benim Kadar Olmalıdır	Maddi Durum Farkı Önemli Değil	
Okur-Yazar Değil	10,1	26,1	14,6	3,0	9,5	36,7	100,0
Okur-Yazar	7,2	31,2	18,4	2,4	7,2	33,6	100,0
İlkokul	12,1	34,0	15,4	2,6	7,8	28,1	100,0
Orta ve Dengi	15,3	35,5	9,7	1,6	3,2	34,7	100,0
Lise ve Dengi	13,8	41,1	16,3	1,4	3,2	24,1	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	16,5	39,0	19,0	0,9	3,0	21,6	100,0
Master	25,0	25,0				50,0	100,0
Doktora		20,0			20,0	60,0	100,0
Toplam	12,6	34,8	15,7	2,1	6,2	28,7	100,0

Annenin eğitim düzeyine göre eşin maddi durum tercihinde annenin eğitim düzeyinin belirleyici olmadığı saptanmıştır.

Tablo 31. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Dini

	Eşin Dini			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Okur-Yazar Değil	84,7	7,4	7,9	100,0
Okur-Yazar	76,8	13,6	9,6	100,0
İlkokul	79,0	10,3	10,7	100,0
Orta ve Dengi	67,7	20,2	12,1	100,0
Lise ve Dengi	53,9	23,6	22,5	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	43,1	31,5	25,4	100,0
Master		42,9	57,1	100,0
Doktora	20,0	40,0	40,0	100,0
Toplam	68,8	16,4	14,8	100,0

Annesi doktora mezunu öğrenciler hariç tutulduğunda annenin eğitim düzeyi yükseldikçe eşin dinine önem verme oranı düşmektedir.

Tablo 32. Bölge/Memlekete Göre Eşin Dini

	Eşin Dini			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Batı	48,3	28,6	23,1	100,0
Güney	66,1	14,6	19,3	100,0
Orta	74,7	13,8	11,5	100,0
Kuzey	76,1	11,9	11,9	100,0
Doğu	74,7	13,6	11,7	100,0
Yurt Dışı		100,0		100,0
Toplam	69,2	16,3	14,6	100,0

Eşin aynı dinden olmasına en az önem verenler Batı illerinde doğanlardır (%48). Bunu sırasıyla Güney (%66.1), Doğu ve Orta Anadolu (%74.7) ve Kuzey illerinde doğmuş olanlar izlemektedir.

Tablo 33. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Mezhebi

	Eşin Mezhebi			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Okur-Yazar Değil	48,3	27,4	24,4	100,0
Okur-Yazar	56,5	20,2	23,4	100,0
İlkokul	55,3	24,6	20,1	100,0
Orta ve Dengi	47,5	32,8	19,7	100,0
Lise ve Dengi	40,4	30,1	29,4	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	30,6	39,7	29,7	100,0
Master		37,5	62,5	100,0
Doktora	20,0	40,0	40,0	100,0
Toplam	47,6	28,4	24,1	100,0

Annesi master ve doktora mezunu olan gençler hariç tutulursa diğer tüm eğitim seviyesindeki annelerin çocukları için eğitim seviyesi yükseldikçe oranı düşmekle birlikte evlenilecek eşin mezhebinin önemli olduğu görülmektedir. Doktoralı annelerin çocuklarının bu soruya verdikleri cevap genel eğilimlerin dışındadır.

Tablo 34. Bölge/Memlekete Göre Eşin Mezhebi

	Eşin Mezhebi			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Batı	33,4	35,5	31,1	100,0
Güney	44,3	30,7	25,0	100,0
Orta	56,8	23,5	19,7	100,0
Kuzey	54,4	24,1	21,6	100,0
Doğu	42,6	31,8	25,6	100,0
Yurt Dışı		100,0		100,0
Toplam	48,0	28,2	23,8	100,0

Gençler arasında seçecekleri eşin kendileriyle aynı mezhepten olma durumuna “önemlidir” diyenlerin bölgelere göre dağılımı sırasıyla Orta (% 57), Kuzey (% 55), Güney (% 44), Doğu (% 43) ve Batı (% 35) şeklindedir.

Tablo 35. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Eşin Etnik Kökeni

	Eşin Etnik Kökeni			Toplam
	Önemli	Önemsiz	Farketmez	
Okur-Yazar Değil	37,0	36,5	26,5	100,0
Okur-Yazar	45,6	28,0	26,4	100,0
İlkokul	44,0	31,8	24,3	100,0
Orta ve Dengi	39,7	40,5	19,8	100,0
Lise ve Dengi	32,3	33,7	34,0	100,0
Üniversite/ Yüksek Okul	27,7	44,2	28,1	100,0
Master		42,9	57,1	100,0
Doktora		40,0	60,0	100,0
Toplam	38,3	34,8	26,8	100,0

Okur-yazar olmayan annelerin çocukları eşit oranlarda etnik köken önemli ve önemsizi seçmişlerdir. Ortaokul ve dengi okul ve dengi okul mezunları arasında bütün seçenekler yaklaşık aynı, master ve doktora çoğunlukla gençler için eşin mezhebi fark etmemekte ve bu eğitim seviyesindeki annelerin çocukları arasında hiç önemli diyen bulunmamaktadır.

Tablo 36. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Akraba Evliliğinin Doğacak Çocukların Sağlığı Açısından Olumsuz Sonuçları Olduğu Görüşüne Katılma

	Akraba Evliliğinin Sakıncaları Olduğuna İnanma			Toplam
	Evet Katılıyorum	Hayır Katılmıyorum	Bu Konuda Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	76,7	15,8	7,4	100,0
Okur-Yazar	71,0	24,2	4,8	100,0
İlkokul	85,5	8,2	6,3	100,0
Orta ve Dengi	88,7	8,9	2,4	100,0
Lise ve Dengi	93,0	5,3	1,8	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	95,7	1,7	2,6	100,0
Master	85,7	14,3		100,0
Doktora	80,0	20,0		100,0
Toplam	86,3	9,0	4,7	100,0

Annelerin eğitim düzeyi yükseldikçe akraba evliliğinin doğacak çocukların sağlığı açısından sakıncalı olması düşüncesine, anneleri master ve doktora eğitimi almış olanlar hariç tutulursa katılım oranı artmaktadır.

Tablo 37. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama

	Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylar mısınız?			Toplam
	Evet Onaylıyorum	Hayır Onaylamıyorum	Bu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	14,9	78,1	7,0	100,0
Okur-Yazar	23,2	64,8	12,0	100,0
İlkokul	17,7	68,8	13,5	100,0
Orta ve Dengi	26,6	55,6	17,7	100,0
Lise ve Dengi	42,8	38,9	18,4	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	50,6	29,9	19,5	100,0
Master	87,5		12,5	100,0
Doktora	100,0			100,0
Toplam	27,9	57,6	14,5	100,0

Annenin eğitimi ile evlenmeden birlikte yaşamayı onaylama doğru orantılı bir ilişki vardır. Annenin eğitim seviyesi yükseldikçe evlenmeden birlikte yaşamayı onaylama da artmaktadır. Master ve doktora mezunu annelerin çocukları arasında onaylamama durumu görünmemektedir. Master mezunu olma dışında annenin eğitim seviyesi yükseldikçe evlenmeden birlikte yaşamayı onaylama durumu yükselmektedir. Bu konuda kesin bir fikrim yok diyenlerin oranı da annenin eğitimi yükseldikçe artmaktadır.

Tablo 38. En Uzun Yaşanılan Yere Göre Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylama

	Evlenmeden Birlikte Yaşamayı Onaylar mısınız?			Toplam
	Onaylıyorum	Onaylamıyorum	Bu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Köy	16,8	73,3	9,9	100,0
Kasaba/İlçe	18,8	69,6	11,6	100,0
Kent	25,9	57,9	16,2	100,0
Metropol	42,4	41,4	16,2	100,0
Yurtdışı	54,5	45,5		100,0
Toplam	27,9	57,4	14,8	100,0

Evlenmeden birlikte yaşamayı onaylama durumu en fazla yurt dışında uzun süre yaşayan öğrenciler arasındadır (%55). Bunu sırasıyla metropol (%42), kent (%26) ve kasaba (%19) ile köy (%17) izlemektedir. Üniversiteyi kazanmadan önce en uzun yaşanan yerleşim yeri gençlerin birlikte yaşama fikri üzerinde etkili bir değişkendir ve küçük yerleşim birimlerine göre büyük yerleşim birimlerinde uzun süre yaşamış bulunanların birlikte yaşamayı onaylama durumları daha yüksektir.

Tablo 39. Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenme

Cinsiyet		Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Sosyal	41,9	40,2	17,9	100,0
	Teknik	45,5	32,4	22,1	100,0
	Toplam	43,7	36,4	19,9	100,0
Kadın	Sosyal	76,0	11,8	12,2	100,0
	Teknik	76,7	9,1	14,2	100,0
	Toplam	76,3	10,6	13,0	100,0

Daha önce başkasıyla flört etmiş birisiyle evlenme konusunda okunulan bölümün yabancı dille eğitim yapan üniversite değişkeni kadar etkili olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 40. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenme

	Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Okur-Yazar Değil	36,7	41,7	21,6	100,0
Okur-Yazar	42,9	40,5	16,7	100,0
İlkokul	53,5	26,2	20,4	100,0
Orta ve Dengi	70,2	12,1	17,7	100,0
Lise ve Dengi	78,3	11,4	10,3	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	84,8	8,3	7,0	100,0
Master	100,0			100,0
Doktora	80,0	20,0		100,0
Toplam	60,8	22,9	16,3	100,0

Annenin eğitim seviyesi yükseldikçe “flört etmiş birisiyle evlenir misiniz?” sorusuna “evet, evlenirim” diyenlerin oranı yükselmektedir.

Tablo 41. Gelire Göre Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenme

	Daha Önce Başkasıyla Flört Etmiş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
100 Milyondan Az	34,8	47,8	17,4	100,0
100=<-<300 Milyon	42,5	36,3	21,1	100,0
300=<-<500 Milyon	50,3	27,8	21,9	100,0
500=<-<700 Milyon	65,2	21,4	13,4	100,0
700=<-<900 Milyon	76,0	10,1	14,0	100,0
900 Milyondan Fazla	81,1	10,6	8,3	100,0
Toplam	59,6	23,8	16,6	100,0

Gelire göre başkasıyla flört etmiş birisiyle evlenme durumuna bakıldığında ailelerin ortalama aylık geliri yükseldikçe gençlerin “daha önce başkasıyla flört etmiş birisiyle evlenir misiniz” sorusuna olumlu bakanların oranı dikkat çekecek şekilde artmaktadır.

Tablo 42. Cinsiyet ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Daha Önce Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme

Cinsiyet		Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Türkçe	12,5	77,0	10,5	100,0
	Yabancı Dil	54,0	36,0	10,0	100,0
	Toplam	17,7	71,8	10,4	100,0
Kadın	Türkçe	48,6	31,2	20,1	100,0
	Yabancı Dil	82,7	5,0	12,2	100,0
	Toplam	54,1	27,0	18,9	100,0

Daha önce başkasıyla cinsel ilişkisi olan birisiyle evlenme konusundaki yanıtlar üniversitenin mülkiyetindeki sonuçlara paraleldir.

Tablo 43. Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme

Cinsiyet		Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Sosyal	19,3	69,1	11,6	100,0
	Teknik	16,1	74,7	9,2	100,0
	Toplam	17,7	71,8	10,4	100,0
Kadın	Sosyal	56,8	27,0	16,2	100,0
	Teknik	50,5	27,1	22,3	100,0
	Toplam	54,1	27,0	18,9	100,0

Sosyal ve teknik bölümlerde okumanın başkasıyla cinsel ilişkisi olmuş birisiyle evlenme konusunda etkili olmadığı görülmüştür.

Tablo 44. Bölge/Memlekete Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme

	Daha Önce Cinsel İlişkide Bulunmuş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Batı	64,2	23,2	12,6	100,0
Güney	37,5	46,4	16,1	100,0
Orta	32,2	52,4	15,4	100,0
Kuzey	34,7	51,2	14,0	100,0
Doğu	19,9	64,3	15,8	100,0
Yurt Dışı	100,0			100,0
Toplam	36,5	48,6	14,9	100,0

Daha önce başkasıyla cinsel ilişkide bulunmuş birisiyle evlenme düşüncesini daha çok Doğu kökenli gençlerin olumsuz karşıladıkları görülmektedir (% 64). Bunu Orta-Kuzey (% 52), Güney (% 46) ve Batı (%23) izlemektedir.

Tablo 45. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenme

	Başkasıyla Cinsel İlişkisi Olmuş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
	Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bu Konuda Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	14,0	71,0	15,0	100,0
Okur-Yazar	18,4	64,0	17,6	100,0
İlkokul	28,5	56,8	14,7	100,0
Orta ve Dengi	40,3	45,2	14,5	100,0
Lise ve Dengi	55,7	30,7	13,6	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	62,8	21,6	15,6	100,0
Master	100,0			100,0
Doktora	80,0		20,0	100,0
Toplam	36,7	48,4	14,8	100,0

Daha önce başkasıyla cinsel ilişkide bulunmuş birisiyle evlenme fikrini onaylamada annenin eğitiminin etkili olduğu ve eğitim düzeyi yükseldikçe “evlenirim” diyenlerin oranının da arttığı saptanmıştır.

Tablo 46. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylama

	Evlenmeden Çocuk Sahibi Olmayı Onaylar mısınız?			Toplam
	Evet, Onaylarım	Hayır, Onaylamam	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	4,0	92,0	4,0	100,0
Okur-Yazar	7,1	87,3	5,6	100,0
İlkokul	4,6	90,6	4,9	100,0
Orta ve Dengi	6,5	87,0	6,5	100,0
Lise ve Dengi	13,1	76,0	11,0	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	10,8	75,9	13,4	100,0
Master	42,9	28,6	28,6	100,0
Doktora	20,0	60,0	20,0	100,0
Toplam	7,4	85,3	7,3	100,0

Öğrenciler arasında evlenmeden çocuk sahibi olmayı onaylama durumu annenin eğitim seviyesi yükseldikçe azalmaktadır. Bu konuda anneleri master eğitimli çocukların diğer eğitim düzeyindekilere göre daha fazla onaylamaları dikkat çekmektedir.

Tablo 47. Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma

		Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturmak			Toplam
		Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Sosyal	23,2	58,7	18,1	100,0
	Teknik	23,3	59,2	17,4	100,0
	Toplam	23,3	59,0	17,8	100,0
Kadın	Sosyal	5,0	84,5	10,5	100,0
	Teknik	5,6	83,9	10,6	100,0
	Toplam	5,3	84,2	10,5	100,0

Ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesiyle oturma düşüncesini onaylama konusunda bölüm türünün etkili olmadığı görülmüştür.

Tablo 48. Bölge/Memlekete Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Birlikte Oturma Düşüncesini Onaylama

	Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturmak			Toplam
	Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Batı	4,1	86,3	9,6	100,0
Güney	11,6	80,0	8,4	100,0
Orta	16,5	67,0	16,5	100,0
Kuzey	11,7	67,9	20,4	100,0
Doğu	20,1	67,8	12,1	100,0
Yurt Dışı	100,0		100,0	
Toplam	13,7	72,2	14,0	100,0

Ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesiyle birlikte oturma şeklindeki geleneksel geniş aile yapısı formuna ülkemizde rastlanmaktadır. Gençlere bu konuda ayrı bir ev açmadan erkeğin ailesiyle birlikte oturma düşüncesi sorulduğunda, özellikle Doğu ve daha sonra Orta Anadolu kökenli olanların bu düşüncüyü onaylama durumları diğer bölgelere göre nispeten yüksek bulunmuştur.

Tablo 49. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma Düşüncesini Onaylama

	Ayrı Bir Ev Açmadan Erkeğin Ailesiyle Oturma			Toplam
	Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	23,4	59,7	16,9	100,0
Okur-Yazar	28,0	53,6	18,4	100,0
İlkokul	15,7	68,9	15,4	100,0
Orta ve Dengi	9,8	75,6	14,6	100,0
Lise ve Dengi	4,3	85,7	10,0	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	5,2	85,3	9,5	100,0
Master	75,0	25,0	100,0	
Doktora	20,0	80,0		100,0
Toplam	13,7	72,3	14,0	100,0

Doktora ve master mezunu annelerin çocukları hariç tutulursa annenin eğitim seviyesi yükseldikçe erkeğin ailesiyle birlikte oturma fikrine katılma oranı düşmektedir. Annesi master mezunu olanlar arasında erkeğin ailesiyle birlikte oturmayı onaylama hiç görülmezken doktoralı annelerin çocuklarının % 20'si birlikte oturmayı onaylamaktadır.

Tablo 50. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evliliğin Önemi

	Evliliğin Önemi		Toplam
	Evet, Önemlidir	Hayır, Önemli Değildir	
Okur-Yazar Değil	94,0	6,0	100,0
Okur-Yazar	92,0	8,0	100,0
İlkokul	94,4	5,6	100,0
Orta ve Dengi	86,9	13,1	100,0
Lise ve Dengi	84,8	15,2	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	81,7	18,3	100,0
Master	37,5	62,5	100,0
Doktora	75,0	25,0	100,0
Toplam	89,9	10,1	100,0

Evlilik önemlidir diyenlerin oranı annelerinin eğitim seviyesi yükseldikçe azalmaktadır ancak doktora mezunu annenin çocukları bu genellemeyi engellemektedir.

Tablo 51. Gelire Göre Evliliğin Önemi

	Evlilik Önemli midir?		Toplam
	Evet, Önemlidir	Hayır, Önemli Değildir	
100 Milyondan Az	100,0		100,0
100=<<300 Milyon	94,6	5,4	100,0
300=<<500 Milyon	90,4	9,6	100,0
500=<<700 Milyon	91,7	8,3	100,0
700=<<900 Milyon	84,8	15,2	100,0
900 Milyondan Fazla	84,9	15,1	100,0
Toplam	90,2	9,8	100,0

Gelire göre evliliğin önemi ile ilgili olarak, çok belirleyici olmamakla birlikte gelir yükseldikçe gençler arasında evliliğin önemli olmadığı fikrinin yükseldiği görülmüştür.

Tablo 52. Okunulan Üniversitenin Mülkiyetine Göre Evlilik Korkusu

	Evlenmek Sizi Korkutuyor mu?			Toplam
	Evet, Korkutuyor	Hayır, Korkutmuyor	Bunu Hiç Düşünmedim	
Kamu	38,3	52,1	9,6	100,0
Özel	36,0	52,6	11,4	100,0
Toplam	38,0	52,2	9,8	100,0

Okunulan üniversitenin mülkiyeti evlilikten korkma üzerinde etkili görülmemektedir.

Tablo 53. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Evlilik Korkusu

	Evlenmek Sizi Korkutuyor mu?			Toplam
	Evet, Korkutuyor	Hayır, Korkutmuyor	Bunu Hiç Düşünmedim	
Okur-Yazar Değil	42,4	48,0	9,6	100,0
Okur-Yazar	38,4	52,0	9,6	100,0
İlkokul	38,8	51,7	9,4	100,0
Orta ve Dengi	36,6	52,0	11,4	100,0
Lise ve Dengi	32,7	58,6	8,6	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	39,4	48,7	11,9	100,0
Master	25,0	62,5	12,5	100,0
Doktora	20,0	80,0		100,0
Toplam	38,0	52,2	9,8	100,0

Annenin eğitiminin evlilik korkusunda çok etkili olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 54. Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması

Cinsiyet		Anlaşamayan Eşlerin Boşanması			Toplam
		Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Sosyal	84,5	5,2	10,2	100,0
	Teknik	80,9	7,9	11,2	100,0
	Toplam	82,7	6,6	10,7	100,0
Kadın	Sosyal	93,1	1,2	5,7	100,0
	Teknik	86,9	2,4	10,7	100,0
	Toplam	90,4	1,7	7,8	100,0

Cinsiyete ve üniversitede okunulan bölüme göre anlaşamayan eşlerin boşanması konusunda değişkenler arasında belirgin bir fark bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 55. Cinsiyete ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Anlaşamayan Eşlerin Boşanması

Cinsiyet		Anlaşamayan Eşlerin Boşanması			Toplam
		Evet, Uygundur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Erkek	Türkçe	81,7	6,8	11,5	100,0
	Yabancı Dil	90,0	5,0	5,0	100,0
	Toplam	82,7	6,6	10,7	100,0
Kadın	Türkçe	89,5	1,7	8,8	100,0
	Yabancı Dil	95,0	2,1	2,8	100,0
	Toplam	90,4	1,7	7,8	100,0

Cinsiyete ve üniversitenin eğitim diline göre anlaşamayan eşlerin boşanması arasında belirgin bir fark bulunmadığı gözlenmiştir.

Tablo 56. En Uzun Yaşanılan Yere Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması

	Çocuk Sahibi Olsalar Dahi Anlaşamayan Eşlerin Boşanması Sizce Uygun mudur?			Toplam
	Evet, Uygunudur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Köy	49,0	26,5	24,5	100,0
Kasaba/İlçe	51,4	25,1	23,4	100,0
Kent	61,0	17,9	21,2	100,0
Metropol	72,7	11,3	16,0	100,0
Yurtdışı	72,7		27,3	100,0
Toplam	61,1	18,3	20,7	100,0

Çocuk sahibi olsalar dahi anlaşamayan eşlerin boşanması konusunda kır kökenli gençlerin çoğu evlilik birliğinin devamında önemli bir unsur olarak gördükleri tablodan da anlaşılmaktadır. Boşanma konusuna “uygun” cevabını verenlerin oranı köy kökenli gençlerde % 49 iken metropol kökenlilerde % 73’e çıkmıştır.

Tablo 57. Gelire Göre Çocuklu Ailelerin Boşanması

	Çocuk Sahibi Olsalar Dahi Anlaşamayan Eşlerin Boşanması Sizce Uygun mudur?			Toplam
	Evet, Uygunudur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
100 Milyondan Az	54,5	31,8	13,6	100,0
100=<-<300 Milyon	51,1	26,1	22,8	100,0
300=<-<500 Milyon	54,2	21,7	24,2	100,0
500=<-<700 Milyon	62,1	17,3	20,6	100,0
700=<-<900 Milyon	67,0	13,4	19,6	100,0
900 Milyondan Fazla	73,9	11,1	14,9	100,0
Toplam	60,0	19,2	20,8	100,0

“Çocuk sahibi olsalar dahi anlayamayan eşlerin boşanması sizce uygun mudur?” sorusuna öğrencilerin ailelerinin geliri açısından bakıldığında gelir yükseldikçe evet uygundur diyenlerin arttığı görülmektedir. Çocuk sahibi olsalar dahi anlayamayan eşlerin boşanma düşüncesine katılma oranı gelire göre kısmi olarak yükselmektedir.

Tablo 58. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Çocuk Sahibi Olsalar Dahi Anlayamayan Eşlerin Boşanması

	Çocuk Sahibi Olsalar Dahi Anlayamayan Eşlerin Boşanması Sizce Uygun mudur?			Toplam
	Evet, Uygunudur	Hayır, Uygun Değildir	Bunu Konuda Kesin Bir Fikrim Yok	
Okur-Yazar Değil	47,0	31,3	21,7	100,0
Okur-Yazar 60,3	19,0	20,6	100,0	
İlkokul 56,5	18,8	24,7	100,0	
Orta ve Dengi	70,2	18,2	11,6	100,0
Lise ve Dengi	64,6	15,0	20,4	100,0
Üniversite/Yüksek Okul	75,7	10,0	14,3	100,0
Master 87,5		12,5	100,0	
Doktora 80,0	20,0		100,0	
Toplam 60,9	18,3	20,8	100,0	

Annenin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuklu dahi olsalar anlayamayan eşlerin boşanmalarına karşı olumlu tutum yükselmektedir.

Tablo 59. Cinsiyete ve Üniversitenin Eğitim Diline Göre Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme

Cinsiyet		Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenir misiniz?			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Sosyal	21,0	50,1	28,9	100,0
	Teknik	21,0	50,1	28,9	100,0
	Toplam	51,0	26,0	23,0	100,0
Kadın	Sosyal	24,8	47,0	28,2	100,0
	Teknik	26,9	31,8	41,3	100,0
	Toplam	44,7	21,3	34,0	100,0

Üniversitenin eğitim dili değişkeninin daha önce başından evlilik geçmiş birisiyle evlenme üzerinde mülkiyet ve bölüm değişkenleri kadar etkisi bulunmadığı görülmüştür.

Tablo 60. Cinsiyete ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Daha Önce Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme

Cinsiyet		Başından Evlilik Geçmiş Birisiyle Evlenme			Toplam
		Evet, Evlenirim	Hayır, Evlenmem	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Sosyal	25,5	44,8	29,8	100,0
	Teknik	24,0	49,4	26,6	100,0
	Toplam	24,8	47,0	28,2	100,0
Kadın	Sosyal	32,7	27,8	39,4	100,0
	Teknik	25,9	33,1	41,1	100,0
	Toplam	29,8	30,1	40,1	100,0

Daha önce başından evlilik geçmiş birisiyle evlenmede bölüm açısından erkek öğrenciler arasında fark bulunmamaktadır. Buna karşılık sosyal bölümlerde okuyan kızlar teknik bölümlere oranla daha olumlu bakmaktadır.

Tablo 61. Cinsiyet ve Okunulan Bölüm Türüne Göre Sırf Yurtdışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapma

Cinsiyet		Yurt Dışına Yerleşmenize Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapar mıydınız?			Toplam
		Evet, Yapardım	Hayır, Yapmazdım	Bunu Hiç Düşünmedim	
Erkek	Sosyal	42,4	40,9	16,8	100,0
	Teknik	45,4	40,3	14,4	100,0
	Toplam	43,9	40,6	15,6	100,0
Kadın	Sosyal	23,9	57,5	18,6	100,0
	Teknik	19,2	62,1	18,7	100,0
	Toplam	21,9	59,5	18,6	100,0

Okunulan bölüm türünün sırf yurt dışına gitmeyi sağlayacak bir evlilik yapma üzerinde özellikle erkek öğrencilerde etkili olmadığı; kız öğrencilerde ise onaylama ve onaylamama durumlarının teknik bölümlerde okuyanların sosyal bölümlerde okuyanlardan %5 bir farkının olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 62. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Sırf Yurt Dışına Yerleşmeye Yardımcı Olacak Evlilik Yapma

		Yurt Dışına Yerleşmenize Yardımcı Olacak Bir Evlilik Yapar mıydınız?			Toplam
		Evet, Yapardım	Hayır, Yapmazdım	Bunu Hiç Düşünmedim	
Okur-Yazar Değil		37,4	47,0	15,7	100,0
Okur-Yazar	40,8	44,0	15,2	100,0	
İlkokul	27,9	55,5	16,7	100,0	
Orta ve Dengi		34,1	54,5	11,4	100,0
Lise ve Dengi		31,8	47,5	20,7	100,0
Üniversite/Yüksek Okul		36,2	45,0	18,8	100,0
Master	37,5	37,5	25,0	100,0	
Doktora	20,0	40,0	40,0	100,0	
Toplam	32,3	50,5	17,1	100,0	

Annenin eğitim düzeyinin sırf yurtdışına yerleşmeye yardımcı olacak bir evlilik yapmada etkili olmadığı saptanmıştır.

"Aile toplumun temelidir"